

GA - 101

РУДОЛФ ЦАЙНЕР
РУДОЛФ ЦАЙНЕР

МИТОВЕ И ЛЕГЕНДИ

ОКУЛТНИ ЗНАЦИ

И СИМВОЛИ
ЧАСТ I

16 ЛЕКЦИИ
държани в Берлин, Щутгарт и Кьолн
между 13. 9. и 29. 12. 1907 г.

НЕРЕДАКТИРАН ПРЕВОД

изготвил: ПЕТЪР ИВАНОВ РАЙЧЕВ – препис от ръкопис

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

СТР.

МИТОВЕ И ЛЕГЕНДИ

ПЪРВА ЧАСТ

1. Първа лекция, Берлин, 7.10.1907.....5

Древнородически митове и легенди

Значението на окултните знаци и символи. Древното ясновидство и придобиването на нови способности (външно възприятие, броење, смятане, преценяване) по времето на Атлантида. Връзките на физическото тяло на човека с астралния свят, представен посредством германската легенда за възникването на света. Нифлхайм и Муспелхайм. Образуването на мозъчно-нервната система, на кръвната и храносмилателната система. Достигането до Азово съзнание чрез сливането на етерната глава с физическата. Дървото на света Игдразил. Имир и Аудхумбла: мислещия човек, принципа на половете, сърце, говор

2. Втора лекция, Берлин, 14.10.1907.....14

Древнородически и персийски митове

Особени свойства на астралния свят. Съответно изобразяване на действителността на висшите светове в картините на древни живописци (Рафаел, Чимабуе). Съществата в астралния свят, представени в персийския мит. Амшаспанде и Изарде и тяхната деятелност в хода на годината. Връзката на Амшаспанде със слънцето, и на Изарде с луната. Бог Тор в германската легенда и неговата дъщеря, Труд.

3. Трета лекция, Берлин, 21.10.1907, сутрин.....25

(по случай генералната среща на Немската секция на Теософското общество)

Отмиращи и раждащи се органи в човешкото тяло. Физиономията на смъртта.

Монголската легенда за еднооката майка, която търси загубеното си дете. Кръвната, нервната и жлезната система като физически израз на Аза, астралното тяло и етерното тяло. Втвърдяващи и омекотяващи тенденции на астралното тяло, тяхното значение и връзка с определени болест-

ни състояния; туберкулоза, рахит. Разчленяване на астралното тяло във физическо-етерното тяло и образуването на сексуалните органи от растителни органи. Хермафродитите. Тайната на летежа на птиците. Бъдещото превъзможване на физиономията на смъртта.

3. Четвърта лекция, Берлин, 21.10.1907, вечер.....37
(по случай генералната среща на Немската секция на Теософското общество)

Германски саги.

Божественото обкръжение на Асен Вотан, Тор и Тир и тяхната борба срещу произхождащия от изток бог на огъня Локи и неговите наследници: Фенрисволф, змията Мидгард, Хел. Общия единен език на атлантите. Разделянето на хората на отделни народностни племена и раздробяване на общия език от Асен води до война. Образуването на сменящите се състояния на сън и будност и възникването на болестите. Минало и бъдещо развитие на сетивните органи. Пророчествата в германския мит за залеза на боговете. Песента на Валтар. Заключителни думи на Генералното събрание.

5. Пета лекция, Берлин, 28.10.1907.....50

Германска и персийска митология.

Сътворението на света в германската и персийска митология и окултното значение на образите в тях. Ранното развитие на земята; разпределението на желязото в земята. Възникване на топлината на кръвта от топлинната атмосфера на земята. Вливане на духовни сили от слънчевите същества в човека. Нервни течения и движението на кръвта; мислещи, чувстващи и волеви сили. Човешкото тяло като храм. Най-висшите морални понятия са непосредствен резултат на познанието, как е поставен човекът в космическите взаимовръзки.

6. Шеста лекция, Берлин, 13.11.1907.....63

Първата част на Сътворението.

Ранни степени на развитието на земята и степени на съзнанието на хората. Описание на тези различни степени в Библията (1гл, Мойсей).

ВТОРА ЧАСТ

7. Берлин, 21.10.1907, сутрин.....74
(по случай генералната среща на Немската секция на Теософското общество)

Бяла и черна магия.

Грешни представи в теософските кръгове относно значението на понятието "Магия". Значението на егоизма като предпазно средство против злоупотреба с окултни сили. Илюзии в теориите за социалния живот. Посветени, ясновидци, магьосници. Необходимост от съзвучие с човешкото ръководство. Методи на обучение в черната магия. Страхът като главно условие за повлияване от черна магия. Жил де Ре. Планът развитието на земята на "бялата ложа". Атомът като умален план на развитието на земята. Окултните знаци на Нахиел и Сорат. Слънчеви и лунни влияния. Кой има право да разпространява окултни учения?

ЧАСТ ПЪРВА

ПЪРВА ЛЕКЦИЯ

Берлин, 7.10.1907 г.

Древнонордически митове и легенди

В този и в следващите часове ние ще разглеждаме това, което би могло да се нарече: окултни или мистически символи в тяхната връзка с астралния и духовния свят. Пред вас отново и отново изникват едни или други знаци, символи, разкази. Материалистично настроените казват, че всичко това е поезия. Те се приемат за изведени от народната фантазия и се разглеждат само като празно фантазиране. Благонастроените пък спекулират по всевъзможни начини например върху това, какво представляват пентаграмът и други символи. На конгреса ни в Мюнхен дори изпълвахме различни знаци и символи за украса на залата и с това вече намекнахме, че приписваме на окултните знаци някакво определено значение. Но истинският окултист не спекулира с тези неща, а търси действителните факти. Вие никога не бихте могли да достигнете до истинското значение на един окултен знак чрез философски спекулации, и голяма част от това, кое то се пише и говори за знаците и значението им, е написано напразно, защото е написано в резултат спекулация, на духовити разсъждения. Но окултните знаци са важни за нас, тъй като представляват инструменти, с които можем да навлезем в по-висшите светове.

Чували сме някои неща за значението на някои важни символи, например за символното значение на числото 666, което ни помогна да проникнем дълбоко в религиозното свидетелство на Апокалипсиса. Днес ще се занимаваме с една друга част на символиката. Това са символи, на които душите ви често са се натъквали, и с които ще се запознаем от гледна точка на техния произход и действителна стойност. Преди да преминем към обсъждането на тези символи трябва да предприемем едно разглеждане на човека. Веднага ще разберете защо за да се обяснят определени символи и знаци трябва да се извика на помощ нещо на пръв поглед толкова отдалечено.

Нека мислено се пренесем назад в тази точка от историята на човешкото развитие, която всички вие познавате от предишни лекции. Знаете, че нашето сегашно време се предхожда от една епоха, която наричаме атлантска. Там, където днес е дъното на атлантическия океан, между Америка и Европа, в прадревни времена имаше земя, докато областите, които ние обитаваме днес бяха потопени във вода. Тази земя обитаваха нашите предци. В действителност по-голямата част от населението на Европа произхожда не от изтока, а от запад и представлява потомството на атлантите. От тази земя, от древната Атлантида, където са живели предците ни, а и ние самите в предишните си въплъщения, те се преселиха на

изток, когато вълните погълнаха земята, която днес се намира под Атлантическия океан.

През последната третина на атлантската епоха на североизток - там, където е днешна Ирландия - се отдели една малка част от населението, което се смяташе за най-напреднало по онова време. Цялата атлантска земя беше покрита с тежки, гъсти мъгли и затова е останала в спомените на германските народности с името "Нифлхайм". В тези древни времена, когато въздухът беше пропит от гъсти водни маси душевния живот беше съвсем различен от днешния. Все още съществуваше древното ясновидство. Хората виждаха духовния свят. Когато те се приближаваха един към друг, душите им виждаха надигащи се цветове явления, които им говореха, дали насрещният човек е симпатичен или не. По същия начин беше и с животните. Когато те виждаха едно животно, те бяха в състояние да видят дали то може да им навреди или не. Така през атлантския период съществуваше едно примитивно ясновидство.

Междувременно човечеството преминаваше през различни стадии на развитие. То не можеше да застине на стъпалото на притъпеното ясновидство, нужно беше да навлезе в днешния начин на възприятие чрез сетивата. Затова ясновидството трябваше да отстъпи на заден план за известно време, за да бъде възможно в бъдещето да се извоюва наново и да се прибави към днешното ясно дневно съзнание. Това, което ние днес определяме като основа на външната култура - употребата на разума, разсъдъка, не беше свойствено за древните атлантски ясновидци, то трябваше да бъде извоювано от тях. Човекът трябваше да насочи своите очи и уши, възприемателните си органи навън, а вътрешното духовно око отстъпи за известно време на заден план. Когато предците ни се преселиха от Атлантида на изток, този процес същевременно беше свързан със загубата на древното ясновидство и с придобиването на външни сетивни възприятия, с усвояването на способности като броене, смятане и преценяване.

В онази малка група близо до днешна Ирландия тези способности - смятане, броене и т.н се развиха най-рано. Тези хора най-напред се преселиха на изток, а с надигащите се океански вълни ги последваха и други народи. Те населиха земята на днешна Европа. Тези народи виждаха нещата по два начина - чрез едно външно наблюдение на сетивния свят, броене, смятане, комбиниране, което доведе до там, че можаха да бъдат постигнати днешните машини, транспортни средства и т.н. В сърцата си обаче хората от тези народи носеха и нещо друго: спомените за онези светове на духа, в който бяха надникнали, и копнежа с някакви средства отново да се доберат до тези духовни светове.

А сега нека си представим по-живо тези предци в древна Европа. С преселването не всички загубиха едно временно дарбата на древното ясно-видство. Мнозина, дори голяма част от тези, които се преселиха, пренесоха в Европа все още годни за употреба остатъци от него. Сред тези предци имаше мнозина, които, когато се уединяваха в мълчание вечер на смрачаване или нощем, потъваха в един жив сън, който означава повече от днешното сънуване - те все още можеха да гледат в духовния свят.

Безброй хора не само бяха съхранили спомена за това, а дори и способността да надникват в духовния свят при определени изключителни житейски състояния. А останалите, които вече бяха изгубили тази способност, притежаваха на нейно място едно свойство, което в хода на развитието се изгуби в много по-голяма степен отколкото обикновено се смята: в древните времена, и то именно сред населението на средна и източна Европа, съществуваше една способност, която беше широко разпространена в интензивност, за която днес вече не можем да си изградим никаква представа - това беше доверието, дълбоката вяра. Тези, които можеха да говорят за духовния свят, имаха насреща си уши, които ги слушат, те намираха вяра, защото в тези части на Европа любовта и доверието притежаваха огромна сила. Критикуването и настоява нето на собственото мнение, които така често се срещат днес, тогава бяха нещо, за което никой не можеше и да помисли. Но тези неща днес създават необходимостта всеки сам да бъде отведен до духовния свят. По онова време те не бяха необходими, защото съществуваше тази огромна, силна вяра. Ако обгърнем с поглед древното население на Европа, то ние виждаме, че в дъното на душите на тези хора е съществувало едно пълно съзнание за духовния свят, намиращ се зад сетивния.

Нека сега си изясним възникването на новия светоглед на вече възприемания посредством сетивата си човек. Вече споменах, че в онази малка група на север, в близост до днешна Ирландия, се състоя едно събитие, което превърна смятането, броенето и комбинирането в способности, присъщи на човека. И преди съм казвал, че за тази цел етерната глава на човека се измести изцяло във физическата му глава. Докато преди тази част на етерната глава, която се намира около веждите беше извън физическия мозък, то сега тя също се вмести в него и двете станаха едно цяло. Така човекът доби свойството на самосъзнанието, Азовото съзнание, той спечели способността да преценява и да наблюдава предметите. Етерната глава, чиято форма днес съвпада с тази на физическата, при древните атланци беше издадена силно напред, откъдето идва тяхното ясно-видство, виждането им в духовния свят. Нека сега се поставим в душата на атлантите, нека се пренесем в онези древни времена, когато етерната глава на човека се намираще много извън физическата, и нека се прене-

сем в края на Атлантида, когато двете вече съвпаднаха. Атлантецът можеше да вижда как етерната глава постепенно се измества, та нали той все още беше ясновиждащ, той можеше да наблюдава този процес. Как виждаше той това изместване на етерната глава във физическата? Този процес му се струваше като нещо много особено. Нека разгледаме това поотблизо, бих желал да ви го опиша.

Откъде, питаше се атлантецът, идват силите, на които съм съпричастен? - Преди човекът виждаше около себе си духовния свят. Какво му показваше духовния свят наоколо? Представете си това ясно. Ако сега внезапно бихте могли да станете ясновиждащи до степента на атлантите, какви процеси ще протекат през душите ви? Вие ще видите духовните същества наоколо. Физическият свят ще се изпълни със същества от астралния, от духовния план и вие ще ги видите. Откъде ще дойде това? От вашите собствени способности, които сега се таят в душите ви, и които тогава вие ще развиете. Ще ви се струва, че нещо се излъчва от вас самите. Това, което днес се излъчва в света от вас, по времето на Атлантида все още се влъчваше във вас. Всички възгледи, които човек днес може да си състави за духовния свят под формата на голи понятия, по онова време бяха живи същества за него, и атлантецът виждаше как нещо се вселяваше в него и събуждаше способностите му. Той си казваше: аз започвам да виждам нещата с очите си, с ушите си да чувам звуци, тонове, започвам да виждам това, което е възприемаемо навън със сетивата. Откъде идват тези способности? Те проникват в човека отвън.

Нека обърнем поглед още веднъж към древна Атлантида. Земята беше покрита с големи маси водна пара. През първия и през последния атлантически период тези маси имаха различна плътност, и именно в близост до днешна Ирландия те бяха по-различни от тези в останалите части на земята. Най-напред водните маси и мъглите бяха топли и горещи. В южната част на Атлантида те все още бяха топли, а на места и горещи, като топли, горещи облаци пушек; на север те бяха по-студени. В края на атлантската епоха настъпи едно голямо охлаждане. Това именно изстудяване на мъглите донесе на хората новите възгледи, новия душевен живот. В горещината на юга никога нямаше да е възможно интелектът, способността за преценка в човечеството да се развие най-рано. Атлантецът от местността близо до Ирландия чувстваше как в него нахлуват способности, които така го изпълват, че той става способен да вижда нещата навън със сетивните си органи, да чува и т.н. Той усещаше нещата така, сякаш те се дължат на изстудяването на въздушни те маси.

За да се стигне до възприятия чрез сетивните органи са нужни нерви. До всеки от нашите сетивни органи води нервна нишка идваща от мозъка. Ние имаме очни нерви, обонятелни, слухови и т.н. Тези нерви, които

правят човека способен да отвежда сетивните си впечатления до разума, не бяха действени, когато сетивното наблюдение на нещата отсъствуваше. Те не бяха посредници на външното наблюдение, а изпълняваха вътрешна задача. Атлантският човек виждаше намесващите се сили, които превърнаха тези нерви в сетивни органи. Той чувстваше цялата ситуация така, сякаш в главата му нахлуват външни течения, които прокарват пътя на нервите в нея.

Сред нервите в главата, които са съществували тогава, и които ние днес вече можем да докажем по анатомичен път, има дванадесет двойки, десет от които тръгват от главата и се разчленяват за да направят възможно действието на отделните сетивни органи. Например когато се движат очите, за това са отговорни очните мускули, а не очният нерв. Така имаме десет чифта нерви, които стигат до отделните сетивни органи и два, които стигат по-далеч и са посредници между сетивното възприятие и дейността на мозъка. Атлантецът чувстваше как в него, в мозъка и надолу по тялото му, се спускат дванадесет течения. Това виждаше той. Нервите, които вие имате в себе си, в неговите възприятия представляваха дванадесет спускащи се в него течения. Ако тези дванадесет нервни нишки се дължаха на обстоятелството, че въздухът охладня и цялата Нифлхайм се превърна в студена земя, то за образуването на сетивните органи на човека беше необходимо и нещо друго. Преди да бъдат образувани сетивните органи сърцето имаше съвсем различна функция. Циркулацията на кръвта трябва да е била различна при едно същество, което възприема по ясновидски път цветовете и звуците наоколо, от тази на атлантския човек, който постепенно започва да възприема околната среда с външните сетива. Това преобразование на сърцето никога нямаше да се състои в студените части на Атлантида. То трябваше да дойде от външна намеса в организацията на човека. Преобразованието на сърцето дойде от по-топлата, от южната част на Атлантида.

Трябва да си представите, че върху атлантеца са упражнявали въздействието си и двете течения - студените от север и топлите от юг. Топлите течения са позволили в сърцето да навлезе огън, направили са така, че в него да пламне ентузиазъм, докато другата част на човешката природа е била повлияна от студения север. Идващите от север течения са развили човешкото чело (в други записки: мозък) до такава степен, че човекът можа да се превърне в мислител, в сетивен наблюдател. Главата на атлантеца беше формирана съвсем различно от главата на днешния човек. Именно това, което предизвикаха силите на дванадесетте течения от север, превърна човека в мислител. А топлото течение от юг го дари с чувствата, с усещанията и по този начин с днешната му сетивност. Това, което кръвта получи, се вля в сърцето и го превърна в свършено различен

орган. От това, че кръвта, хранещия човека сок, и цялата циркулация на кръвта, изцяло се измениха, трябваше да се промени и външното хранене на тялото. Така ние можем да кажем: по онова време върху човека се работеше от две страни. Физическото му тяло беше преобразувано така, че от една страна да може да се превърне в носител на мозъка, а от друга страна на тялото да може да се доставя кръвта, от която преобразения по този начин човек се нуждаеше.

Тези процеси се явяваха пред атлантите под формата на образи. На астралния план всичко се явява в образи. Нахлуването на духовните течения, които създадоха органите ни, им се яви като 12 идващи от север студени течения, а това, което преобразува сърцето им се яви като огън, идващ от юг. Това, което превърна физическата глава в тази на днешния наблюдаващ човек, им се представи в образа на прачовека, а изхранващото в човека им се яви като друг образ, като образа на изхранващото се животно.

Как пристъпваше пред народа този, който беше видял всичко това? Как се изразяваше той? Той се изразяваше в картини. Защото това, което ви казах сега, нямаше да бъде разбрано от тогавашните хора. Но те все още пазеха древното ясновидство и когато им се говореше в картини те можеха да разбират великите и значителни тайни. Тези методи се използваша и в школите на друидите. Древните свещеници говореха на народа по следния начин: Преди да можете да виждахте в този свят, който е изпълнен с растения и животни, с всякакви предмети, които сега можете да различите навън, тук нямаше нищо друго освен едно тъмно, празно пространство, като бездна. Вие виждахте образите вътре в това пространство. Но всичко, което сега е тук, произлизаше от тази бездна, от Гинунгагап, - това е древния германски хаос. На това място той продължаваше разказа си: от север доплуваха дванадесет течения, а от юг долетяха огнени искри. От събирането на огнените искри от юга с дванадесетте течения от север, се родиха две същества: великанът Имир и кравата Аудхумбла.

Какво е великанът Имир? Имир е мислещият човек, който възникна, образуван се от хаоса - от Гинунгагап. А кравата Аудхумбла е новото хранително вещество и новото сърце. В човешкото същество са се съединили великанът Имир и кравата Аудхумбла.

Как трябва да си представяме начина, по който е говорил на хората древният друид, свещеникът мъдрец? Той е притежавал мъдростта, знаеше за това, което се е случило. Той говореше на хора, които притежаваха или древно ясновидство в изключителни моменти, или доверие. Той е знаеше, че ще бъде разбран, ако опише човешкото развитие по начина, по който то се представя пред астралното зрение. 12-те течения, кои то

идват от север и представляват 12-те двойки нерви, се свързват с огнените искри, които идват от юг и представляват сърцето и храносмилателната система. Това са двете сили, които се явяват като великана Имир и кравата Аудхумбла - колко хубаво е разказано това в германската легенда за Сътворението! Два свята възникват - чуваме ние -: студената Нифлхайм и горещата, бълваща огън Муспелхайм. Нифлхайм изпраща дванадесетте течения, а Муспелхайм - огнените искри.

А сега нека продължим нататък. Знаем, че тогава, в онзи момент, когато етерната глава се съедини с физическата, възникна Азът като един ясен, самоосъзнат Аз. Преди това човекът не можеше да нарече себе си "Аз". Той се чувстваше като Азово същество, но в него още не беше изплувало Азовото съзнание. Наред със превръщането си в Аз, човекът трябваше да разбере, какво се преобразува и какъв е резултатът от преобразуването. Той стана Аз в един висш смисъл.

Сега нека разгледаме, какво се възникна в човека. Възникна предизвиканото от дванадесетте течения - това, че главата на човека се проникна от мозъчните нерви. Но се образува и това, което по природа не е свързано с главата му, а произхожда от кравата Аудхумбла. Тези две природи се събраха, това вие можете да видите във формите. Опитайте се да си изясните, как всичко, което донесоха дванадесетте течения от севера, е включено в черепа и гръбначния стълб. Всичко останало е прибавено. Гръдният кош и разположените под него органи са това, което дойде от юг с огнените искри, от кравата Аудхумбла. То възникна от един съвсем различен етап на човешкото развитие и се прибави към предишното. Какво възникна по този начин? Първото, което се образува от този различен етап е принципът на половото разделение. Той съществуваше още при древните лемурийци, но стигна до съзнанието на човека едва с навлизането на азовото съзнание. Преди това човекът беше повече или по-малко неосъзнат. Половият акт протичаше като в състояние на сън, на едно притъпено съзнание. Второто, което беше дадено на човека, беше сърцето само по себе си. И третото, което той получи, беше езикът. Той също е творение на Атлантида. Без езика не бихте могли да си представите развитието на мисленето, на висшата духовност. Също и без преобразуването на сърцето, и без навлезлия в съзнанието полов принцип. Така човекът изглежда странно формиран. Мисленето му, наблюдението на външния свят бяха прибавени към главата му. Към това спада и троичността: осъзнат полов принцип, съзнателен сърдечен принцип и съзнателен език, който е израз на вътрешната същност.

Нека сега си представим как това се явява пред астралното наблюдение. Наблюдаващият астрално вижда това отново като образ, то му се показва като едно дърво, което има три корена. Първият корен е половостта, вто-

рият е сърцето, а третият - езикът. Тези три корена си кореспондират с духовното, с главата. Между тях преминават нервни течения. На ясновиждащият това изглежда сякаш едно същество непрестанно се изкачва нагоре и слиза надолу. Изглежда му сякаш висшето, главата бива непрестанно атакувано от идващото отдолу. Тези две течения се противопоставят едно на друго. Човекът никога не би могъл да живее в долната си част ако тя не беше непрестанно оплождана от идващите от главата дванадесет нервни течения. В кръвта духовните хранителни сокове слизат отгоре надолу. Така ясновиждащият наблюдава образа на раждането на новия човек, което се подготвя за следатлантската епоха през последната част на атлантската.

Древният друидски мъдрец трябваше да говори така, че да казва на хората: Така се виждат тези неща. - Хората бяха съхранили астралното ясновидство, и той можеше да им опише какво вижда на астрален план. Затова той поучаваше: Това, което възникна в човека и днес живее в него - азовата личност - произлиза от три извора. Азът, който съществуваше и преди, но сега вече е достигнал до съзнанието, произхожда от Нифлхайм. Но има една змия, която непрестанно гризе корена, който идва от този извор, името и е Нидхьорг. Гризящата змия действително може да бъде наблюдавана по ясновидски път. Изстъпленията на половия принцип, който не се държи в подчинение, гризат този корен на човека.

Вторият корен е сърцето. От него идва новият живот на човека. Всичко, което човек прави, той върши по повеля на сърцето. Той чувства какво го прави щастлив или нещастен. Той чувства настоящето, но чувства и това, с което ще се свърже в бъдеще. Действителната съдба на човека се чувства от сърцето. Затова свещениците мъдреци казват: при извора, откъдето идва този корен, са седнали три орисници и предат нишките на съдбата. Орисниците са Урд, господарката на миналото, Верханди, която знае съществуващото и възникващото, и Скулд, която знае бъдещето. "Скулд" е същата дума като "Schuld" (вина). Бъдещето възниква от това, че се продължава нещо от настоящето, което трябва да бъде изнесено.

При третия корен е изворът на Мимир, Мимир, който пие питието на мъдростта. Това се изразява чрез говора. А горе върховете на дърветата проникваха в страната на духовете, а от духовното слизаха капките на оплодените нервни флуиди. Свещениците-мъдреци изразяваха това със следните думи: Там горе в короната на дървото на света пасе една коза, от чието виме непрестанно капе надолу. - Така долния свят непрестанно се опложда от горния. А една катеричка непрестанно тича отгоре надолу и отдолу нагоре и пренася думи на кавга: това е борбата на нисшата срещу висшата природа.

Така ни биват представени тези събития в германската сага. Тя казва: Новият човек в новия свят прилича на едно дърво, на ясен, който има три корена. Първият корен поема към Нифлхайм, към леденостудената праземя. Насред Нифлхайм се намираше неизчерпаемият кладенец Хвергелмир. От него извираят дванадесет течения и преминават през целия свят. Вторият корен отиваше към извора на орисниците Урд, Верханди и Скулд. Те седяха на бреговете му и предяха нишките на съдбата. Третият корен отиваше към кладенеца на Мимир. Дървото на света се наричаше Игдразил, и в него се бяха събрали силите на световите. Човекът се изобразява в момента, когато осъзнае своя Аз, в момента, в който от дълбините му се изтръгне дума та "Аз". "Игдразил" означава "Носителя на Аза". Носителят на Аза е това дърво. "Иг" (Igg) е "Ich" (Аз), а "дразил" има същия корен, като думата "tragen" (нося).

Опитайте сега да си спомните колко научни и ненаучни, одухотворени и неухотворени обяснения на този германски мит са били давани. Всички те нямат стойност за окултизма. Тъй като за окултизма важи изречението, че всички знаци - а легендата също е знак - има реално съществуване в духовния свят. И едва, когато знаем какво в духовния свят отговаря на един такъв знак, едва тогава можем да разберем истинско то значение на знаците и митовите. Никой, който не се е доближил по този начин към дълбокия смисъл на тези митове, не може да разбулва и употребява силите за човешкото развитие, заложили в древните нордически митове. Именно чрез окултизма ние достигаем до разкритията относно света и човека, които бяха заложили от древните друиди в образите на германските митове, не просто защото желяха да ги изведат от развихрената си фантазия, а ги видяха като образи. За окултизма не е важен нито един знак, който не може да бъде наблюдаван във висшите светове. Древните митове и легенди са знаци за висшата действителност поставени във физическия свят. Ако можем да четем тази писменост, ние ще можем да поглеждаме дълбоко в миналото, и в същото време ни оплодява и самият мит.

Запознавайки се с митовите по този начин, ние ги опознаваме много по дълбинно отколкото абстрактната наука. Науката може да ни покаже дванадесетте нервни окончания, окултизмът ни показва възникването им в целокупността на света. Какво е човекът? Един символ на духа, тъй като е плод на духовния свят. Той е една съвкупност от духовни сили. Опознавайки сам себе си правилно, човекът се вижда като един символ на заложената в него вечност. Нека продължим това наблюдение и през следващите осем дни. Нека мислим за него в смисъла на Гютевите думи: "Всичко преходно е само едно отражение". Самият човек е едно отражение на непреходния дух в преходното. Ако човек разбере това, ще му се

открие и познанието за собственото духовно непреходно, за вечното ядро на съществуването.

ВТОРА ЛЕКЦИЯ

Берлин, 14 октомври 1907

Древнонордически и персийски митове.

Преди осем дена обсъдихме важните взаимоотношения между човешкия организъм, физическото телосложение и астралния свят като се позовахме на германската легенда за Сътворението. Видяхме интересната връзка между дванайсетте двойки мозъчни нерви и дванадесетте течения, които предците ни, с помощта на съхраненото от тях ясновидство, са виждали в астралния свят и които не са нищо друго, освен теченията на това, което образува дванадесетте двойки нерви в човека. Видяхме още как така да се каже по-мека та част на човека, това, което е ларинкса, това което принадлежи към сърцето и по-нисшите органи е свързано с корените на дървото на света - което от своя страна е астрално видение - и как образуването на човешкия мозък е свързано с върховете и клоните на това дърво. Ние прозряхме дълбоко във връзката между разказваното в мита и това, което придобихме чрез прозрението. Видяхме също, че знаците и символи те, които този мит ни показва, не са нещо измислено или изведено от фантазията, а отговарят на действителни наблюдения в астралния свят. Отново и отново трябва да се подчертава, че всяко обсъждане на символи и знаци, което изхожда от разума и спекулацията е безполезно. Тъй като истинските символи, които играят някаква роля за окултизма, са отражения на изживявания и опитности в духовния свят.

Днес ще се осмелим на един още по-дълбок поглед в тази област. Ще се занимаем с една глава, която може да бъде обсъждана единствено в такава работна група, която се занимава по-дълго с тези въпроси. Към подобни работни групи се причисляват все повече млади хора. Те трябва най-напред да свикнат с мисълта, че ще чуват неща, които при определени обстоятелства ще им се струват шокиращи. Но ние никога не бихме напреднали, ако откажем да обсъждаме и нещата, които са важни за напредналите. С тези думи нямам предвид напреднали в следването или в прозрението, а те се отнасят за членовете, които са тук от по-дълго време и са придобили едно определено чувство, че за духовните същества и духовните светове може да се говори сякаш те са предмети или хора, които можем да срещнем на физически план, и при определени обстоятелства да общуваме и фамилиарничим с тях, както със съществата, които срещаме, когато излизаме от жилището си на улицата. Под "напреднали" имам предвид тези, които не се шокират, когато се говори така непринудено за духовните светове и техните обитатели. А по-младите членове

нека проявят добрата воля просто да изслушат тези неща и да ги приемат като непринуден разказ отнасящ се до обикновения сетивен свят. Днес и самата композиция на лекцията ще бъде малко по-шарена. Но това не е от значение. Ще направим един преглед от една страна на една важна част от духовния свят, и от друга страна на връзката и с нашето собствено човешко тяло.

Вие знаете, че в нашия сетивен свят се разпростира и един втори, който наричаме астрален, и който най-напред се представя от едно движещо се море от светлина, в което плуват цветовете и форми. За изследователя тези цветовете и форми в астралния свят се групират в определени същества, в които той разпознава астрални същества, които там са също толкова реални, както тук, във физическия, са реални растенията и животните. След това в астралния и сетивния свят е въткан и светът на духовния звук, светът на Девакана, който може да се наблюдава посредством ясночуването. Но това ще е обект на някое друго обсъждане. Днес ще се ограничим върху астралния свят от няколко гледни точки.

Който изследва астралния свят със средствата, които занимаващите се със тези неща постепенно ще опознаят в хода на собственото си развитие, ще види, че този свят наистина е много по-населен отколкото нашия физически свят. Астралният свят притежава едно свойство, което не е присъщо на физическия, и което в окултизма се нарича "Пропускливост". Астралните същества могат да преминават едно през друго. Физическите не са в състояние да направя това. От това може да се направи извода, че астралният свят е много по-гъсто населен, че помества много повече същества от физическия. Така е и в действителност.

Помислете за времето, когато голяма част от хората, дори и без да са преминали през окултно обучение, бяха в състояние да виждат духовния свят. Вие ще получите различно разбиране за картините, рисувани от старите майстори. В момента си спомням единствено "Сикстинската мадона", която се намира в Дрезден. Дори и тези, които не са я виждали лично, със сигурност ще са виждали някои от добрите шампи, кои то са правени по нея. Вие със сигурност сте забелязали, че на задния план целият въздух е изпълнен с глави на ангели и гении. Така както обикновено в природата виждаме в небето облаци, така тук то е изпълнено с фигури на ангели и гении. Това не е просто фантазия, а е действителност за този, който може да вижда астралния свят. По този начин астралният свят, който ни заобикаля като бушуващо море от светлина, е изпълнен със същества, които изникват едновременно от всяка точка на пространството във безкрайна живост. Астралният свят изглежда във всяко отношение по този начин, в него се съдържа раздвижен духовен живот. С това нямам предвид, че всички художници, които са живели по времето на

Рафаел са имали същата визия. Това би било преувеличено. Но тези художници имаха велики предшественици, чиито творби отдавна вече са изгубени, и които в много отношения бяха ясновидци, и чрез тези свои способности така бяха създали традицията, че един художник като Рафаел, дори и да не беше ясновидец, знаеше от преданията: така изглеждат нещата, и така трябва да бъдат предадени живописно. Още по-точни са по-старите изображения от 13 и 14 век. Ако се върнете назад до времето, което е известно днес най-вече с името на художника Чимабуе, вие ще видите, че фоновете на картините са златни и от тях изникват образи на гении и ангели. Това също отговаря напълно на астралната визия. Освен златния грунд, всичко отговаря на действителността. Тъй като наистина, когато достигнем висшите нива на астралния свят, бушуващото море от светлина, в което просветват различни цветове, се преобразява така, че изглежда протъкано от злато. Това е представено много добре в стенописа на Рафаел "Диспут", vis-a-vis с една друга картина, която се нарича "Атинската школа", име, което е най-добре да се задраска. В "Диспут" виждаме най-отдолу дискутиращите хора - както се смята - църковни отци, папи, църковни учители, след това започва пояса на апостолите и пророците, и след него е нивото, което виждаме у Рафаел представено посредством главите на ангелите и гениевите, това е нивото, което можем да наречем долния астрален план. По-горе на същата картина виждаме нивото на висшия астрал предаден правилно - просветващ в златни отблясъци. Творбите на старите майстори въздействуват така убедително, защото този, който знае тези неща, намира в тях изобразена истината на вътрешното наблюдение. А те въздействуват и върху този, който не е запознат, тъй като той подсъзнателно чувства резултат от какви дълбоки истини са те. Споменавам тези неща за да ви обърна внимание върху това, как в миналите епохи хората съзнавали тази висша действителност и как са я предавали в образи.

Днес ще обсъдим нещо, свързано с този свят, който се опитаме да опишем посредством начините, по които старите майстори живописци са го изобразявали в картините си. Днес ще насочим вниманието си върху определени същества, които ясновиждащият човек среща в астралния свят, отчасти в нисшите му, отчасти във висшите му части. Там има такива същества, които са изглеждат като много сложно тяло на птица, но са невероятно красиви, надарени с мощни приличащи на криле органи и с глава приличаща на човешка. Така изглеждат те. Това са форми на астралния план. Великите религиозни учители, които можеха да виждат този свят, бяха много добре запознати с тези същества. И когато в древността хората се опитваха да ги изобразяват - тези херувими, или както често биват наричани - грифони, то те рисуваха подобни странни фигури-

ри, които се намираха по средата между гения и животните от басните. Ако си спомним древните легенди, то в тях можем да видим опита на хората да изобразяват тези висши гениоподобни същества. Те изглеждат по всевъзможни начини, и тези, които са приемали тайно обучение и са ги познавали, ги описват по същия начин. този вид същества се разделя на шест групи. Начело на тези шест групи са поставени шест главни гения, като шест регенти, шест предводители. Тези главни същества от висшия астрал, от златния план се наричат с различни имена. Персийското тайно учение ги нарича "Амсхаспанди". То разказва за шест такива амсхаспанди.

Във втория, малко по-нисш план астралните същества изглеждат по различен начин. Те не приличат на формите, които се срещат на физическия свят. Но ние можем поне да ги направим разбираеми, като се опитаме да ги опишем чрез формите от физическия план. Това именно направиха тайните учители, които дадоха на народите си митологиите и изкуството, за което говорихме, и което изхожда от тайното учение. Няма същества, които изглеждат точно като тези, затова ние може да ги опишем само, ако си ги представим с човешки тела и всевъзможни животински глави. Египтяните, които бяха добре запознати именно с тази част на астрала и духовните същества в тази негова сфера, се постараха да предадат тези същества чрез изобразяването на хора с глави на всякакви животни. Тези образи също не са произволни фантазии, а същества, с които в астралния план може да се общува както с хората и животните на физическия план.

Съществува и трети вид същества. Те са така многобройни, че е невъзможно да се опишат така добре с примери от животинския или човешкия свят, а по-скоро техните тела могат да се оприличат на форми от царството на растенията или на по-нисшите животински форми, а главите им - на човешките глави. Така те носят тяло, което прилича на растение и от което израства една човешка глава, или тяло на риба отново с човешка глава. Всичко това ни дава една приблизителна представа за съществата, които живеят в астрала.

Както вече ви казах, съществуват шест вида такива гениални същества, наричани от персийците Амсхаспанди. Вече познавате и втория вид, който оприличихме на човешко същество с животинска глава, и които изглеждат по най-различни начини. Ако човек разгледа тези същества повнимателно, то той ще може да ги класифицира в 28 до 31 групи, като всяка от тези групи се ръководи от регент, така че получаваме 28 до 31 регента в астралния план. Персийските тайни учители наричат тези регенти "Изарди". Тези категории, които описахме в третата група, те наричаха "Фарохарс". Те са неизброими, и човек не би успял да ги опише и

подреди в групи. Днес ще ни интересуват единствено шестте Амсхаспанди с предвожданите от тях групи, и 28-те до 31-те Изарди с техните войнства, защото те играят много странна роля в целия човешки живот. Който е в състояние да погледне в духовния свят ще може да отговори на въпроса: С какво се занимават тези същества от астрала? Какво правят? грешно би било да смятаме, че те съществуват единствено за да образуват групи. Ако вземем някое поетично описание лесно бихме могли да повярваме, че те са подредени в различните сфери само за да образуват групи. Разбира се това би било едно твърде скучно съществуване за тези същества. В духовния свят не става дума за образуване на живи групи. Всички тези същества имат мисия в световен план. Съществата наричани от древните персийци Амсхаспанди и Изарди, съществуват и у древните германци, древните троти и свещениците на друидите също са ги познавали, но са ги изброявали различно. Според някои предания те са 28, според други - 30 или 31 на брой. Скоро ще чуем защо броят им не е установен. Тези същества, които персийците са наричали Амсхаспанди са по-висши духовни същества, които управляват и владеят природните сили около нас. Природните сили, тези сили които карат растенията да поникват, животните да виреят, човека да може да живее, тези сили, които са около нас и които наричаме светлина, топлина, електричество, магнетизъм и т.н., нервна сила, кръвна сила, възпроизвеждаща сила - наречете ги както желаете - те не са просто бездуховни сили. Суеверие е да се вярва, че това са бездуховни сили. Те са външен израз на духовни същности. Великите сили на битието - светлина, въздух, топлина, електричество, а също и химическите сили, които преминават през света, са външният израз на действащите Амсхаспанди и техните войнства. Те действуват в тях. Ако мога да се изразя тривиално: те "готвят" света. За сетивното наблюдение те се намират зад кулисите. Но вие можете да си изградите представа за тях, ако помислите например за актьора в марионетния театър, който не се вижда, но присъствието му може да се забележи по това, че дърпа конците. Както в кукления театър зад фигурата е актьорът, така и зад природните сили се намират духовните същности. За материалистичното суеверие би било страшно да вижда само марионетките и да не осъзнава, че зад тях има духовни същности. Такава е задачата на Амсхаспандите, шестте велики гения, които, както се разказва в персийското богоучение, стоят като изпълнители на страната на добрия бог Ахура Мазда или Ормузд.

Подчинени на тях са 28-те Изарди. Какво е тяхното значение? Това се открива най-добре пред директното ясновидско наблюдение, когато се наблюдава ден след ден. Ще ме разберете най-ясно, ако ви говоря съвсем директно за тях. Ако шестте Амсхаспанди действуваха в светлината,

въздуха, топлината и т.н. без Изардите, то нашият свят нямаше да може да възникне такъв, какъвто е. За да възникне светът е нужна нисша помощ. Нужни са подчинени духове - изпълнители. Това са 28-те Изарди. При тях се наблюдава много интересна йерархия. Ако ден по ден се наблюдава начина на работа при тях, ще се види, че шестте големи групи, Амашпандите работят непрестанно, неуморно, равномерно. Те не познават умората. Но подчинените 28 Изарди имат много по-съкратено работно време. Те се сменят, така че един ден на разположение за помощ е една категория Изарди, на другия ден - втората категория, на третия ден - третата и т.н. Резултат от това е, че светът изобщо може да напредва. Когато през пролетта пониква някой растителен вид, това е работа на Амсхаспандите. Въпреки че те работят непрестанно и неуморно, все пак винаги през определено време един от тях има водеща функция, когато работи най-много. Останалите също работят, но не са водачи. След определено време друг поема водачеството. Когато през пролетта пониква един или друг растителен вид, то това се случва, защото Амсхаспандите изпълняват задачите на великите сили, а по-нисшите сили - Изардите, работят затова, всичко да се случи и съвпадне в определения ден. Категорията на Изардите се грижи например да е точен климатът, температурата в този ден да е точно определена и т.н. Поникването на растенията би спряло ако на другия ден в сила не встъпи друга категория Изарди. След 28 дена обаче наред е отново първата категория и така процесът продължава. Така изглежда в действителност духовния ред, който е зад природата. Така ние поглеждаме точно в предприятието, виждаме как се работи на астралния план.

Нека сега си спомним какво говорихме преди осем дена. Ние говорихме, че тази част от германските митове, която тогава обсъждахме, се свързва с избраната група хора, установили се близо до днешна Ирландия, които първоначално бяха част от Атлантида, чието население се беше развило и преселило на изток. Това, което наричаме напредналата раса на Атлантида, положи основата на източните култури. В легендата за дървото на света се описва възникването на днешния човек, така както то се виждало в астралния свят. Видя се как дванадесетте течение, които описахме последния път, се спуснаха от север и дълго преминаваха. Тези дванадесет течения съществуват действително на астралния план, дори и днес. Ако вие проследите дванадесетте двойки нервни нишки, които преминават през главата ви, и продължите линиите извън нея, то те ще се съединят с дванадесетте основни течения, които съществуват в астралния план. Те действително изтичат през шестте отвора на главата, през двете очи, двете уши и двете ноздри. Вътре те отново се превръщат в дванадесет течения, две по две. А кой ги изпраща вътре? След като светлината и

въздуха, които съществуват в света като природни сили биват дирижирани от шестте Амсхаспанди, то в най-висшето ниво в образуването на човека тези дванадесет течения се изпращат в главата ни за да образуват нервите в нея. Това са видели тайните учители в шестте Амсхаспанди. Те са видели шестте дирижиращи духа, които изпращат в главата на човека дванадесетте течения, така че човекът получава способността да докосва света посредством нервната си система. Така ние виждаме човешката глава свързана чрез един вид телефонна или телеграфна връзка с тези шест гения. На тях дължите способността да възприема те посредством сетивата си. Така човекът е поставен като микрокосмос, като един малък свят, във връзка с големия свят, с макрокосмоса.

И каква е ролята на подчинените духове, 28-те Изарди? Вижте, преди човекът да бъде готов, да приеме самостоятелно в себе си висшите сили на Амсхаспандите, той вече беше готов да приеме силите на Изарди те, които се изразяват в неговата нисша нервна система. Така както гореспоменатите течения се вляха в нервите на главата и ги образуваха, така теченията на 28-те Изарди в човешкия труп, който преди беше по строен като глава. Преди човекът да е в състояние да приеме в главата си силите на Амсхаспандите и да я оформи с тях, трупа на човека беше в състояние да приеме теченията на 28-те Изарди. Носи ли той тези сили в себе си и днес?

Ако изследваме гръбначния мозък на човека, ще видим, че той преминава по протежение на гръбнака в сноп нервни нишки, чиито материал отвън е бял, а отвътре сивкав, докато материята на мозъка е бяла отвътре, а отвън е сивкава, т.е. точно обратното. Това има специално значение. Интересното сега е, че по цялото протежение на гръбначния стълб от гръбначния мозък излизат нервни снопове, които захранват нисшите функции на тялото. Те минават отгоре надолу и се разпростират в цялото тяло. Колко такива нервни снопове съществуват? Ако искаме да разберем техния брой, трябва най-напред да си отговорим на въпроса: откъде идват те? Защото това именно са сноповете, образувани от теченията на 28-те Изарди. Поради тази причина имаме 28 до 31 двойки отклоняващи се наляво и надясно от гръбначния мозък нервни снопове. Вие знаете, че преди да бъде образуван на земята, човекът е бил образуван и по времена Старата луна. През Старата луна в човека се образували най-напред само 28 нервни снопове като основа. След това, когато Старата луна преминала в състоянието на днешната земя, към тези нервни окончания се прибавят още две до три. Затова броят на 28-те Изарди, които служеха на висшите гении още на Старата Луна, се увеличи с още три. Тези допълнителни Изарди бяха необходими, защото на земята трябваше да бъде подготвено по-висшето оформяне на човека. Тези три са специализирани

само върху човека, те нямат задачи в природата. Това е много интересно да се наблюдава.

А сега извънредно интересно е така да се проследят всички тези процеси, че в обсега на наблюдението ни да попадне не само човекът, а и природата навън. Защото човекът е образуван постепенно вследствие констелациите на великата природа навън. Ако нашата земя не се намираше в близост до слънцето, около което тя се завърта в продължение на една година, ако в нейна близост не се намираше луната, която се завърта около земята за един месец и при това преминава през четири фази, то човекът щеше да бъде различен, тъй като всички изброени неща се намират в строго установена връзка помежду си. По един начин въздействуват светлината и въздухът, когато слънцето осветява земята от една точка на небето, и по различен начин, когато я осветява от друга точка. Защо това е така? Защото с илюзорното движение на слънцето е свързана смяната в ръководството между Амсхаспандите. В продължение на шест месеца, месец след месец Амсхаспандите си прехвърлят водачеството. Това е свързано с преминаването на слънцето през дванадесетте зодиакални знака. След всеки шест месеца отново на ред идва един Амсхаспанд и поема водачеството, така че едното ръководство на Амсхаспанда се пада през лятото, а другото през зимните месеци. Всяка година един Амсхаспанд ръководи за период от два месеца, и в рамките на ръководството му се сменят Изардите, те се сменят точно със промяната на луната. Затова за да премине през четирите си фази и за да се върне в първоначалния си вид Луната се нуждае от 28 дни. Цикълът на Луната означава графика на работата на Изардите, цикълът на Слънцето - графика на водачеството на Амсхаспандите.

Така образуването на човешкия мозък с неговите дванадесет двойки нерви е свързано с цикъла на слънцето и с дванадесетте месеца. Това, което представляват навън в природата дванадесетте месеца, това са в нашата вътрешност, в главата ни, дванадесетте двойки нерви. А това, което навън са 28-те лунарни дни, това са 28-те нерви на гръбначния мозък в нас. И тъй като при преминаването на земята от стадия на Старата Луна към днешното и състояние беше необходимо да навлезе нов ред, към предишните се прибавиха три нови Изарди, от което възникна редът, в който дванадесетте месеца по необходимост варират между 28 и 31 дена. Днешното астрономическо разделение не е свършено точно, тъй като трите допълнителни Изарди имат влияние единствено върху човека и много малко върху външната природа. Ако месеца имаше винаги 31 дена, то тогава действително върху човека щяха да въздействуват всичките 31 Изарди. Те регулират функциите на органичното тяло под главата, и по този начин тези органични функции действително са свързани с раз-

личните регентства на Изардите, дори и те да се изместват при отделните хора. Първоначално те са свързани с подреждането на великата природа. Така вие можете да надникнете дълбоко във връзката между вътрешния строеж на човека с духовния свят на астралния план. В някои популярни теософски писания се говори за "строителите"(Bildnern). Тук вие ги виждате на дело, как ви въздействуват отвън на вътре и ви изграждат. Виждате също колко сложна постройка е човекът, какви същества се трудят за да може да бъде построен човека, това сложно същество. Шест категории духове трябва да са налице, за да може да бъде построена разбиращата му глава. И 28 до 31 по-нисши духа трябва да са налице за да станат възможни трупът му и всички негови функции. Това е една прекрасна връзка между човека и духовния свят. Така ще разберете, че не е достатъчно прозрението за отношението на човека към безкрайното, че не е достатъчно само да бърборим, как човекът е роден от духовния свят, а че е необходимо да изследваме търпеливо как точно е станало това. За всеки орган, който се намира в човешкото тяло окултистът може да посочи съществата, които са го построили от вън. Това е една окултна анатомия, която ни отвежда от резултатите в сетивния свят към причините в духовния. Резултатите вижда този, който наблюдава света непосредствено със сетивата си, причините могат да се видят само чрез окултизма. Така виждате, че се стараем, да не привеждаме абстрактни доказателства в всевъзможни логически заключения относно битието на духовния свят. Защото всичко, което може да бъде доказано, би могло да бъде и опровергано. Срещу всичко може да се приведе нещо противно. Но не става дума за това. Ако обаче отделните познания се съберат така че да съвпадат с резултатите, които са налице в сетивния свят, тогава може да се стигне дотам да се признае за правилно прозряното от окултиста относно възникването на човека от духовния свят. На персийците не им хрумна да броят 28-те нервни снопове по гръбначния стълб, те видяха 28-те Изарди на дело. Вие можете да откриете целия човек в митологиите и легендите. Оттам идва голямата привлекателност на истинското окултно изследване на света на легендите.

Тези явления, които разгледахме тук, вие можете да откриете навсякъде в тайните школи от Персия до Централна Европа у друидите. Дали великият дух, на когото са подчинени Амсхаспандите се нарича Ахура Мазда, Ормузд или Хуу - както го наричат в друидските школи, не е от значение. Тези школи познаваха духовните същества, които са дадени на хората в митологиите. Отделните богове и духове не са фантастични измислици на народната фантазия. Този, който говори за "народна фантазия" има известно основа ние, но за фантазия не може да се говори при тези, които са дали тези образи на народите, а фантазията е налице в

днешните образовани учени, когато говорят за народна фантазия, която съвсем не съществува. Много често образоваността е по-страшно суеверие отколкото това, което самата тя определя като суеверие. В митовете и легендите често може да се открие много, много по-дълбока мъдрост, тъй като те се отнасят до произхода на нещата, който се намира зад сетивното в сферата на невидимото. Когато предприеме такова наблюдение, човекът сякаш престава да бъде затворен в собствената си кожа и сякаш битието му се продължава отвътре навън. Той опознава съществата, които се намират в духовния свят, те са го сформирали и той може отново да влезе във връзка с тези същества. Защото става дума за едно действително влизане във връзка с тези същества, което извоюваме посредством нишката на познанието, която води към висшите светове. Ние се изкачваме от видимите за сетивата резултати към свръхсетивните, невидими причини. Посредством нишката на познанието човек става едно с вселената.

В този смисъл ние можем да добавим още много, много неща, но за да не разтягаме още днешното ни наблюдение, бих желал да го завърша с един факт от германската митология, който ще ви покаже, как от една страна се случват нещата в развитието на човечеството, и как от друга страна как тези събития биват съхранявани в мита, как някои неща се запазват в обикновената народна вяра.

Това, което днес е физическо, по-рано беше изцяло духовно. Преди да се образуват тези дванадесет мозъчни нерви, съществуваха единствено астралните течения, които навлязоха в главата на човека, и преди да се образуват 28-те нервни окончания на гръбначния стълб, налице бяха единствено съответните астрални течения. Как възникват в човека тези нервни натрупвания? По следния начин: помислете, че първоначално е имало една водниста, тинеста течност. Представете си мозъка по този начин. Вие все още можете да наблюдавате това в тази част на мозъка, която е останала водниста, течна. Когато мозъкът стане много твърд, се появява т.нар. мозъчна течност. Нашият мозък е предхождан от един такъв воднист мозък, който постепенно се е желирал. Най-напред тази водниста маса беше проникната във всички посоки от астрални течения, като по продължение на тези течения материята се желира и втвърди, и така възникнаха нервите. Там където днес протичат нерви, първоначално протичаха астрални течения, след това етерни течения, и най-накрая самите физически нерви. Представете си как човекът постепенно се втвърдява. Масата едва се беше превърнала в хрущял, когато се появи първия зачатък на гръбначен стълб. Костната обвивка беше все още много мека. Отляво и отдясно се вливаха астралните течения, които по-късно се превърнаха в нервните окончания от двете страни на гръбначния стълб. Така

ние се обръщаме към една древна епоха, в която 28-те Изарди започнаха постепенно да изпращат в човека своите - най-напред астрални - течения.

28-те Изарди също имаха свой предводител, свой господар, който се радваше на почит сред Изардите и Амсхаспандите. Този техен предводител беше един вид майстор, той беше едно божествено-духовно същество. Ако погледнем назад към тези древни епохи, то ние ще го видим да работи така, че командва 28 Изарди, които изпращат астралните течения в човека и ги дирижират. Цялата земя беше обърната от тази астрална сфера. И така, както днес ветровете пресичат земната атмосфера, така и астралните течения пресичаха човешкото тяло. Древните ясновидци наистина виждаха теченията в главата и по протежение на гръбнака, които пресичаха атлантския човек. Това беше един жив астрален образ. Когато постепенно се образуваха физическите нерви, този образ изчезна, което значи: произходът беше забравен, беше забравено, как теченията бяха дирижирани вътре в човешкото тяло.

Водачът на 28-те Изарди най-напред командваше природните сили в тяхното ежедневно действие. В хода на годината всичко протичаше ритмично и хармонично. В хода на деня нещата бяха малко не регулирани. Страховити гръмотевици, бури, бедствия пронизваха въздуха около земята, която още съдържаше изцяло астралното. Тогава богът, водачът на 28-те Изарди, който беше действувал навън в природата смени сцена та си и се премести във вътрешността на човека, в 28-те нервни течения на гръбнака. Той напусна онзи духовен ореол на земята и разпротря силите си в човека. Германската митология нарича този бог Тор (Thor) или Донар (Donar, нем. Donner = гръмотевица). Това е същият бог, когото римляните наричат Юпитер. Той с право се почита като бог на бурите, като бог, който предизвиква ураганите. Смята се че той е женен за Сиф, астралната земна атмосфера. Дватамата имат една дъщеря, която представлява нещо много интерес но и характерно. Как е създадена тази дъщеря? От това, че Тор е навлязъл във вътрешността на човека и действа в него посредством 28-те нервни течения. Чрез тези нервни течения, хората не възприемат съзнателно астрала, но в определени извънредни състояния, например по време на изпълнения със сънища сън, те са в състояние да го възприемат. За хората, които са особено предразположени към такива възприятия, народната вяра казвала: "Натиснала ме е Труд", а Труд не е нищо друго освен дъщерята на Тор. В минало то хората все още са знаели, че Труд е родена там, където Тор живее със своята съпруга. Затова те го наричали "Трудхайм" (Thrudheim, нем. Heim = дом).

Виждате, колко дълбока е връзката между народните вярвания и окултните истини. Така можем да хвърлим един поглед надълбоко в онази

прекрасна сграда, която е изграден с усилията на толкова много същества - в човека. Колко детинска и дребна ни изглежда материалистическата наука, която се опитва да разбере тази прекрасна постройка по такъв тривиален начин. В древните епохи тези неща са се чувствали по съвсем различен начин. Посредством чувствата се е изразявало това, което днешната наука знае по пътя на познанието. И когато древният поет се оглеждаше наоколо и чувстваше, как сред съществата на физическия план е изправен човекът като краен резултат, като творбата на безкрайно много същества, то той можеше да изрече красивите, велики слова, които изразяват на езика на чувствата една такава дълбока истина:

Съществуват много велики неща.

(Но сред видимото)

Няма нищо по-велико

От човека.

ТРЕТА ЛЕКЦИЯ

Берлин, 21 октомври 1907 сутринта

Умиращи и възникващи органи в човешкото тяло. Физиономията на смъртта.

От различните лекции, които бяха изнесени върху легендите и митовете, вие можете да разберете, че в такива съществуващи у народите, или съхранили се по някакъв друг начин в човешкия дух разкази, знаци и други, се съдържат прадревни познания за духовния свят. В митовете и легендите ние намираме сякаш консервирани тези чувствания и усещания, чрез които човечеството достигало много, много по-висше знание, от това което може да придобие по пътя на обикновеното, обвързано със сетивата наблюдение. Този, който има известна представа за тези неща, може да намери в кратки легендарни разкази много дълбоки истини.

От различните лекции, държани от мен на едно или друго място, вие знаете, че някога се състоя едно велико преселение от запад на изток, по време на което от запад на изток се пресели и една голяма част от населението на Атлантида, която донесе със себе си спомените за състоянието на древна Атлантида и за по-ранни епохи. Който наблюдава тези заселили се тук или там народи с обострен чрез духовната наука поглед, ще намери в техните легенди скрити дълбоки прозрения за древните епохи. Тогава не само мисленето ни, не само философствването ни, а и чувствата ни, които могат да бъдат дълбоко разтърсени от тези мъдрости, ще се вживеят в божествения световен ред. Защото колкото повече мъдростта бърза към разума, толкова по-студена, по-безчувствена става тя. А изкачвайки се нагоре към висшите региони на действителния духовен живот, мъдростта става все по-топла, все по-пропита от чувства.

Кой бе следвал с топли чувства и усещания една такава абстрактна теория, взета от материалистичното естествознание, дори и да е изпълнена с истинни наблюдения, каквато е дарвинизма? Чие сърце би забило по-силно при думите унаследяване, аклиматизиране и други подобни? При тези думи никой не чувства нищо. Но ако някой чуе как земята е преминала през ранните си състояния като Сатурн, Слънце и Луна, ако някой чуе, как човечеството е преминало от лемурийската в атлантската епоха и т.н. - и все пак остане не развълнуван, то той трябва да е нездрав душевно. Този, който е готов да чувства непосредствено, ще бъде прободен в сърцето от тези думи. Този, който слуша подобни приказки и легенди, може посредством чувствата, надигащи се в него, да предугади дълбините, които те крият.

Съществува една несложна легенда, която е известна сред монголците в Азия, и е достигнала и до източна Европа. Слушайки тази легенда, ние бихме могли да почувстваме нещо дълбоко вълнуващо, дори и ако не знаем каква мъдрост е скрита в нея.

Има една майка с едно единствено око - отгоре на главата. Тази майка броди неуморно по света, защото е изгубила детето си. Тя броди по света, повдига всеки камък повдига го до окото си и разочарована го хвърля на земята, където той се разтрошава на хиляди парченца, защото тя е трябвало да се увери, че това не е загубеното и дете. Тя постъпва така с всички предмети, които среща по пътя си, защото се опитва да го намери във всеки от тях - повдига ги, поднася ги пред окото си и ги хвърля разочарована. Така тя броди по света, повтаряйки непрестанно едно и също.

Този разказ не е нищо друго освен един спомен за достигналото най-далече на изток племе, което е знаело за древна Атлантида, за пра състоянието на човечеството, когато човекът все още е бил много близо до духовните светове и е можел да вижда в тях.

Вие всички знаете, че след раждането на малкото дете черепът на главата му се затваря постепенно. На това място се намираше в прадревни времена връзката с външния свят. Ако тогава хората можеха да виждат както виждат днес, на това място те щяха да видят един орган подобен на светещо тяло, чиито лъчи обгръщаха човека и постепенно се изгубваха във външния свят. Те щяха да видят нещо подобно на вълшебна латерна, която е неправилно да се нарече око, защото този орган не беше око. Но през онези пра-прадревни епохи той беше възприемателен и чувстващ орган на човека, и с него той беше в състояние да наблюдава без усилия това, което наричаме астрален свят, той можеше да наблюдава не само телата, но и душите и това, което е живееше в тези души около него.

Този орган се сви в жлезата, която сега е скрита в черепната кутия. Днес човекът е съхранил в душата си един остатък от този древен орган, с помощта на който можеше да изживява духовните светове наоколо - това е копнежа за световите, вратата към които вече е затворена за него, вратата в собствената му глава. Остана копнежът по тези светове, а възможността да се гледа в тях се изгуби. Копнежът, който все още живее в човешките души се изразява в религиите. Преди човекът виждаше в областите на духа топли, чувствени същества около себе си, а днес се вижда заобиколен с физически, контурни фигури.

Не въздейства ли покъртително този разказ за жената, която всъщност е майката на човечеството, бродеща по света, търсеща нещо, което кърми в копнежа си и не успява да го открие във външните предмети, нещо което е можела да възприема преди, когато окото на върха на главата ѝ още е функционирало? То не може да бъде открито във нито един от външните предмети, които човек днес възприема посредством сетивата си. От такава дълбочина ни говори гласът на световния дух чрез приказките и легендите. Ние бихме разбрали техния дълбок смисъл едва, когато ги разглеждаме от гледна точка на истинската духовна наука. Слушайки подобни легенди, ние можем да вярваме, че обяснението, което се базира на спомена за едно действително състояние на човечеството, е достатъчно дълбоко. Но в действителност то е още по-дълбоко. В тези легенди най-същественото не е единствено какво се казва, а и как то се казва. Ако наистина изследваме ядрото на мъдростта в тези легенди, то ние ще видим, че едно привидно противоречие отпада от само себе си. Тъй като би могло да ни стори противоречие, това, че жената, която е съхранила този орган, поднася външните предмети към него и успява да ги види и разпознае с него, а знаем, че външните предмети могат да се възприемат само с настоящите очи. Точно тук обаче е скрита най-дълбоката мистериозна истина, с която трябва да се занимаем по-обстойно. Само тогава бихме могли да хвърлим един поглед в събитията, в които е замесено човечеството. Ние ще видим колко приложима на практика и в ежедневието то е тази истина извлечена от дълбините на мистериозната мъдрост.

Ученият, които наблюдават човека с външен поглед, в залата за дисекции или другаде, и отбелязват физиологическите или биологическите му съставни части, има чувството, че подходът му към различните човешки органи е еднакъв. Той подрежда по един и същи начин инструментите си, когато оперира сърцето, мозъка, черния дроб или стомаха. Той смята, че най-важно е да разбере от какви химически съставки са изградени и образувани тези органи. Той съвсем не подозира, че те се различават коренно по същество един от друг, според това, как са възникнали. Нервите не биха съществували, ако в човешкото тяло не бе втъкано едно

астрално, и тази вътрешна същност е тази, която отделя нервната система и превръща субстанцията и в нещо по същността си различно от останалите субстанции. В астралния свят живеят и работят строителите и оформителите на нервната субстанция, които я създават много, много мъдро.

В определени още по-висши области на духовното битие се намират същества, идентични, еднакви с човешкото Азово същество, които най-напред са дали повода за образуването на червената кръв. Вие можете да прочетете за това в "Кръвта е едни специален сок". Строителите и оформителите на червената кръв са азовите същества. Те действуват отвън, за да може Азът да се спусне в човека. Животните все още не притежават Аз. Червената кръв на животните се дължи на външно влияние на съществата, животните са "обсебени" от червената кръв. Чрез нея обаче човекът достига до свободата да бъде "обсебен" от самия Аз. той трябваше да извоюва със собствени сили това притежание, за да постигне надмощие над кръвта си.

В органите на отделителната система, които ние наричаме жлези, проявява действието си етерното тяло, което значи, че там работят съществата от етерното пространство. За да разберем тези жлези, ние трябва най-напред да си изясним нещо друго. Ако човекът имаше само етерно тяло, без астрално, то в човешкото тяло щяха да проявяват действието си единствено същества от етерния свят, и тогава никога не биха се образували органите, които наричаме жлези, а единствено подобни на тези, които имат растенията. Тъй като и в тях действуват етерното тяло, което внася живот в неорганичната. Всеки нов принцип, който се при бавя към съществуващото, въздействува преобразяващо върху всички предишни. С това, че астралното тяло навлезе в човешкото, и конструира нервната система за себе си, то повлия света на етера и преобразува първоначално растителните органи в жлези.

Когато се върнем назад до първопричините в духовния свят, ние вече можем да изследваме различните човешки органи според тяхната стойност. Когато знаем, какво участие имат различните светове в изгражда нето им ние ще разберем, че черният дроб, жлъчката, далакът са нещо съвсем различно, от това което бих ме узнали за тях ако просто ги раздробим физиологически с инструментите на науката. Те са наследствени остатъци от духовния свят. Ако искаме да ги разберем правилно, ние трябва да разглеждаме всички органи в човека от гледна точка на духовния им произход. Така ние поглеждаме към бъдещия начин на наблюдение на човешкото тяло, когато този духовен произход на органите ще бъде осъзнат и това осъзнава не ще се приложи в ежедневната медицина. Това е един процес, през който трябва да се премине бавно и постепенно.

Той не може да се завърши от днес за утре, но неговото осъществяване се подготвя за в бъдеще.

При разглеждането на човешките органи е важно да се съблюдава едно. В човека има органи, които са до стигнали до настоящия си вид сравнително късно, и други, които го имат още от прадревни времена. Съществуват органи, които са призовани от настоящия си вид все повече да изсъхват и да "окапват", да се отделят от човешкия организъм. А съществуват и органи, които днес се намират в началото на своето формиране, и които са призовани да се усъвършенствуват все повече и да изиграят много важна роля в бъдеще във всичко, което се случва чрез човека. Към органите, които ще се усъвършенствуват в бъдеще спада всичко, което е свързано със сърцето и ларинкса. Тези органи се намират едва в началото на развитието си и в бъдеще ще се превърнат в репродуктивни, във възпроизводителни органи. Вие ще намерите това едва загатнато днес във факта, че гласът на мъжа се променя, когато той встъпи в половата си зрялост. Сърцето и ларинксът ще се променят, ще се усъвършенствуват все повече, и след време от тях ще се раждат човешки същества. Днешните възпроизводителни органи се намират напротив в процес на умиране. Те все повече ще се втвърдяват и ще се отделят от човешкото тяло. Ние бихме разбрали правилно човешкото тяло единствено когато знаем, че то е съставено от умираща част и от такава, намираща се в развитие и как те се отнасят една към друга. Човешкото тяло съдържа нещо, което непрестанно се стреми към смъртта, и нещо, което непрестанно разцъфва в нов живот. Ако наблюдавате човека от окултна гледна точка, вие ще можете да кажете за всеки орган, дали се намира в процес на умиране и се стреми към смъртта, и в бъдеще няма да принадлежи към човешкото тяло, или се намира в своята младост и в бъдеще ще става все по-голям и развит. Вие можете да наблюдавате в човешкото тяло органи, които вече са свити в природата и във функцията си, които изпълняват много малка функция. Такъв орган е жлезата на върха на главата. Някога тя извършваше мощна дейност и сега се е снишила до нивото на един почти маловажен орган. Определени органи са достигнали почти прага на смъртта, след която ще бъдат оживени по нов начин. Други съвършено умират, те изчезват във тази си форма от физическия план и се появяват в друг вид.

Нека сега разгледаме човешкото тяло там, където то се стреми най-категорично към смъртта, и там, където разгръща нов живот. Тези неща преливат и се преплитат едно с друго. Най-важните органи са притисна ти в този ход на развитие към смъртта и живота, така че съдържат в себе си и двете - смъртта и живота. Подходът към тях е най-същественото при оп-

ределени обстоятелства в човешкото тяло. Затова нека ги разгледаме с помощта на един красноречив пример.

Всички вие сте запознати от други мои лекции със съвсем елементарния факт, че човекът е съставен от физическо тяло, етерно тяло, астрално тяло и Аз. Вие знаете, че Азът най-напред е разгръщал дейността си в астралното тяло и постепенно е преобразувал една част от него. Ако погледнете назад към онзи момент в човешкото развитие, в който Азът, така да се каже, се спуска от лоното на божеството и започна да работи върху астралното тяло, то вие ще забележите, че първоначално астралното тяло беше един дар божий за хората. Ако ние желаем да си обясним схематично този човек в момента, когато Азът беше присаден в него, то ние бихме могли да кажем: Съществуваше физическото му тяло (виж рисунката), етерното му тяло и астралното му тяло.

Тогава Азът се спуска отгоре в астралното тяло и започва да работи в човека, и така ние имаме една част от астралното тяло, от която е образуван самия Аз. Това астрално тяло се съставлява днес от два члена, единият от които е налице и у животните и един, който съществува единствено в човека и резултат на това, че човекът е работил с Аза си върху астралното тяло по време на много въплъщения. В човека действа и нещо, което не съществува при животните. При животните отсъства това втъкаване на Аза в астралното тяло. То само е оформило астралното си тяло по един определен начин, така както го е получило от външните сили. Обаче всичко, което идва от по-висшите светове действа в човешкия организъм, оформя го по определен начин и извиква към нов живот старите органи, преобразува ги.

Нека разгледаме отношението между тези три тела от тази гледна точка. Физическото тяло се състои от подобни материали, като тези, които са разработени навън в природата - от физически, химически материали и сили. Ако съществуваша единствено те, то човекът би бил само един материал, само малко по-красиво оформен в художествено отношение. Но той се прониква от всички страни от етерното, или жизненото тяло. Какво прави това жизнено тяло? Във всеки един момент то се противопоставя на разпада на физическото тяло, то се бори срещу този разпад на физическото тяло. По време на живота физическото и етерното тела са свързани, а етерното тяло непрестанно се бори срещу разпада на физическото.

А какво прави астралното тяло? Извънредно важно е да се знае това. По време на съзнателния живот - не по време на сън - астралното тяло в определено отношение е заето с това, непрестанно да убива етерното тяло, да отслабва силите, които то развива, да ги притъпява. Затова изразът на живота на астралното тяло е умората, изтощението на тялото през деня.

Астралното тяло непрестанно убива етерното. Ако то не правеше това, то не би съществувало съзнание, тъй като съзнанието е невъзможно без постепенното умирање на тялото. Извънредно важно е да се има предвид това. Тази духовна дейност - живота в етерния свят, прекрасното разгръщане на живота в етерния свят, което се осъществява в най-прекрасни движения и ритми, и постоянното притъпяване на етерното тяло от астралното - от това се ражда съзнанието, дори и най-опростеното животинско съзнание. Тези духовни процеси се изразяват така във физическия свят, че в момента, когато в чистия живот нахлуе съзнанието, във физическото тяло настъпва вкостеняване, втвърдяване. Разбира си съществуват и преходни етапи, мекотели и т.н., те също имат своеобразно съзнание. Съзнание то се придобива, то се доближава повече до себе съзнанието едва, когато меките, органични телесни маси се протъкат вътрешно с твърди, костеливи части. По този начин астралното тяло с въздействието си върху етерното, се явява това, което - както при мекотелите, охлювите, мидите и т.н., - измества навън твърдите черупки, за да предизвика в съществата притъпеното съзнание, присъщо на животните. При висшите животни, при които самосъзнанието се засилва, една от задачите на астралното тяло, наред с образуването на нервна система, е и тази, да отдели всичко костноподобно, всичко втвърдено. В същата степен на засилва не на самосъзнанието, от меката, желеподобна маса се отделят твърдите кости и хрущяли. При най-висшите животни този процес е почти към края си, в тях астралното тяло вече е образувало скелетна система, която е почти завършена.

С астралното тяло на хората се случва нещо особено, там става ново втъкване. Астралното тяло отчасти се преобразува от Аза и това предизвиква изместването на тенденцията към втвърдяване, която съществуваше преди. Ако човекът беше оставил астралното си тяло непроменено и беше продължил да работи върху скелета си, то на земята нямаше да съществува човешка култура. Всеки напредък в развитието на човечеството е предопределен от това, че части от астралното тяло са отделени и подчинени на Аза. Тази изолирана част от астралното тяло има една специална задача - тя поражда една нова тенденция. Така образуването на скелета, втвърдяването попада във владенията на отделената част от астралното тяло.

Как се изразява външно това? По един много странен начин. Докато преди тенденцията в астралното тяло вървеше в посока на втвърдяване на съществото, т.е. да завърши развитието на костната система, астрално то тяло на човека запази една сила, една тенденция към омекотяване, така че отново да е възможен напредък в развитието. Ако това не съществуваше, то всичко, което може да се втвърди би се включило в човешката

костна система, така че нямаше да съществува култура, нямаше да има напредък. Както животинският вид не познава никакъв напредък - расата на лъвовете, на тигрите са готови с развитието си, за тях то е приключило - така щеше да бъде и при човечеството. Но благодарение на отделената от астралното тяло част, човекът е в състояние да си възвърне това, което вече е втвърдено. Наред с тенденцията към втвърдяване и образуване на кости, човешкото тяло винаги присъства и тенденцията да се задели нещо, така че да могат да бъдат образувани нови органи, които да са меки. Тази тенденция отсъствува у животните.

Нека сега разгледаме един човек в средата на живота, как той е поставен между двете тенденции - за втвърдяване и за заделяне на нещо. Ние виждаме тези две тенденции да се пресичат на мястото, когато поникват вторите на човека - около седмата му година. Тенденцията за образуване на кости, за втвърдяване, на мира своя израз в зъбите, които поникват на седемгодишния човек. Отделената част от астралното тяло прави така, че за разлика от животните човекът запазва определени живителни сили, така че може да продължи растежа си. До седмата година на човека се проявяваше единствено предопределеното от вида, от рода, сега настъпва моментът, когато той ще бъде в състояние да се впише в културния напредък на епохата ни. Започват училищните години. Тези две събития са свързани по същността си: от една страна тенденцията към втвърдяване, която се изразява в поникването на зъбите, и от друга - тенденцията към омекотяване, която трябва да задели нещо, от което етерното тяло, което се освобождава през седмата година, се нуждае за развитието си. Тези две тенденции са тясно свързани една с друга, и това ясно проличава в живота.

Лесно бихме могли да извършим наблюдението, че в живота се срещат някои явления, които трудно могат да бъдат свързани едно с друго, ако не се разглеждат от гледна точка на духовната наука. Ако някой наблюдава например проявите на висока температура у детето, той най-често стига до извода, че те са свързани с развалени зъби. Жени, които имат такава температура най-често страдат и от лоши зъби. Защо? За щото тези две тенденции - тази на втвърдяване, изразяваща се в образуването на зъбите, и тази на развитието, на отключването, на израстването извън собствените граници, изразяваща се в репродуктивната сила, във възпроизводството - са свързани една с друга. Ако едната претърпи поражение то и другата неминуемо страда.

Навсякъде в човешкия живот се сблъскваме с тези две тенденции, които са свързани с втвърдяване и омекотяване на определени органи. Важно е тези две тенденции да се уравнишат. Човек трябва да се стреми така да организира живота си, че взните да останат водоравни, тъй като пос-

редством културните отношения, в които човек бива поставен, често се стига до съществени изменения. Например ако разделим земеделците от земята, ако им отнемем живота природата, средата, в която живеят от поколения, и ги заселим в града при фабриките и т.н. то те ще изгубят, то с тази промяна в живота им те съвършено ще изгубят хармонията, равновесието между втвърдяващите и омекотяващите сили в техния организъм. Това са причините в духовния свят. Действията във физическия вие можете да видите сами. Предположете, че омекотяващите сили вземат надмощие - тогава биха се проявили болести на културата от рода на рахит и други подобни. В случай обаче, че втвърдяващите сили вземат надмощие над тях, то тогава определени меки части на организма биха започнали по странен начин да се втвърдяват. Ако по един неудобен начин този процес излезе на преден план, тогава се стига до туберкулоза. Вие не бихте открили подобни болести у животните, които живеят сред природата. Но поставете в нашата обичайна обстановка, да речем на маймуни те, след това ги и затворете и вие ще установите, че те много скоро ще развият туберкулоза и ще загинат в затвора си. Защо се случва това? Защото когато маймуните се затворят в неподходяща за тях обстановка, надделяват втвърдяващите тенденции.

Виждате как в нашия физически живот действуват духовните сили, и можете да разберете външните физически отражения по техните духовни причини. Би трябвало да говоря още много дълго, ако трябва да обясня тези връзки по-точно. Тъй като обаче малцина сред вас са медици, вие ще се задоволите и с казаното до тук.

А сега помислете, как всичко казано, е свързано с човешкото щастие или страдание, как равновесието на целия човешки живот зависи от това, органите му да са приели подходящия вид в определения етап на развитие. Остане ли един орган на по-ранно стъпало, ще бъде предизвикано неправомерно омекотяване или втвърдяване, резултат от което е нещастен живот. Всеки орган трябва да достигне определената форма на едно определено стъпало на живота. Скрытите, не изцяло видимите органи също биха могли да изостават или избързват в развитието си. Туберкулозата е нещо, което в бъдеще няма да представлява заплахата за хората, тя е само едно прекалено ранно проявление на едно състояние, което след време ще е правомерно. Днес това състояние е болестно, след време ще бъде здравословно. Тези болести на културата се различават от обичайните болести, които се срещат и при животните.

Не чувате ли отзвука на тази истина в монголската приказка за жената, която напразно търси изгубеното си дете? През древните времена тя все още имаше онзи орган на върха на главата си. Той и носи нещастие. Безутешно броди тя по света, не намира това, което ѝ отговаря, което и при-

надлежи. Какви истини са закодирали водачите на човечеството в тези обикновени народни сказания.

Сега можем да продължим и по-нататък. Нека разгледаме човека какъвто е той днес, как е съставен от възходящи и низходящи в развитието си органи. Човекът не е имал винаги астрално тяло, то се впускаше в него постепенно. Преди да стане това, неговите органи наподобяваха растителните, те бяха от растително естество. От това, че в човека се спусна астралното тяло, растителния му организъм беше заменен с плът. Това вътрешно действие на астралното тяло в растителното тяло - това е възникването на плътта. Но това също стана постепенно, то се разви стъпка по стъпка, този процес не обхваща едновременно всички органи.

Ако се върнем назад в развитието на човечеството и преминем през цялата атлантска и част от лемурийската епоха и още по-назад, то ние ще намерим едно човешко тяло, което отчетливо носи растителни органи. Части от човешкото тяло вече бяха преобразувани в плът, докато други бяха растителни по природа. Всички органи в човешкото тяло, които носех в по-малка степен желанията се превърнаха най-рано в плът, а тези които бяха най-силно свързани с желанията, половите органи, се преобразуваха най-късно. Много, много дълго те бяха растителни по естество и също така най-рано ще се върнат обратно в това състояние. Едва когато в хода на развитието на човечеството Азът можа да се спусне дълбоко в астралното тяло на човека и егоистичните желания се вкорениха дълбоко в него, растителните органи се преобразуваха в плът.

Духовната наука поглежда назад към пра древните времена, когато човечеството все още не знаеше нищо за сексуалните сили. В древните мистерии се почиташе един образ, който представлява човека в неговото безполово състояние, при когото сексуалните органи още не са преобразувани. На това място в тялото, където днес се намират сексуалните органи, могат да се видят извити, наподобяващи растителни органи, които са проникнати само от етерното тяло, а астралното отсъства. Хермафродитът, познат ни от античното изкуство изглежда по същия начин. Той се изобразява така както благодарение на Духовната наука бихме описали човека в ранния му стадий. Вместо днешните възпроизводителни органи той има растителни, а от гърба му също изникват растителни органи. Сега вече можем да разберем - не в детинския смисъл, в който то това се разбира обикновено - защо древните митове и библейската история за смокиновото листо казват: не за да се прикрие нещо, не за да се предпази, а за да намекне за един действителен факт в развитието на човечеството, за едно пра древно свято състояние, за което древните знаеха - че човекът се е намирал на по-високо стъпало и тези негови органи са били все още растителни по природата си.

Но нека продължим нататък. Бихме могли да наблюдаваме извоюването на тенденцията към втвърдяване и по друг един начин. Странно е, че в окултните школи тези неща се разглеждат по един своеобразен начин. Когато Азът на човека слезе от лоното на божеството на земята, то той трябваше да извоюва тази тенденция към втвърдяване. Но има други същества, които много по-рано са завършили процеса на своето развитие. Това са птиците. Те също имат Аз, но той живее много повече във външния свят. Затова те не взеха участие в нещо много съществено за всяко по-висше развитие на човечеството, за окултното развитие на човека. Те не са участвували в процеса, който се изразява в образуването на определени части от костната система, на костния мозък, на вътрешното съдържание на костите. Костите на птиците са много по-кухи от тези на хората или на които и да било други животни. Птиците са консервирани едно много по-древно състояние. Човекът е преминал през това състояние, прекрачил го е, по-висшите животни също. Човекът изпраща азовите си сили до самата вътрешност на костите, и една голяма част от окултното обучение се състои в това, чрез упражнения да се постигне това, човек да оживи това пасивно, недейно отношение към костния мозък, да го превърне в съзнателно. Днес той може да упражни въздействие единствено върху съдържанието на черепа си - върху мозъка си. Но бъдещото състояние на човечеството ще се подготви в това, той да придобие сила да управлява този полутечен елемент, който преминава през костна та му система. Конструкцията на костите е дала земна форма на хората, както и на животните. Образуване то на костната система по този начин даде на човека възможността за сегашното му развитие. В бъдеще човекът трябва да извоюва сили да оживи отново костите си, да им отнеме тенденцията за втвърдяване и да я преобрази. Той ще извоюва господството над своята кръв, така че азовата сила ще се съдържа в още по-голяма степен вътре, и кръвта ще се превърне в инструмент, с който човекът ще може да осъществи преобразуването на костната субстанция. Какво друго освен една минерализация е това образуване на костите? Ако човек овладее омекотяващата тенденция, която днес се изразява в рахит, ако овладее кръвта до степен да може да влияе на образуването на костите, то той би надраснал тенденцията за минерализация. Той сам ще си даде образ, ще преобразува физическото си тяло да това, което ние наричаме Атма или Човека-Дух. Така човекът ще победи втвърдяващия принцип, този силен принцип, който го отвежда до смъртта, чиято действителна физиономия е отпечатана в човешкия скелет. Проява на правилна интуиция е, когато смъртта се изобразява под формата на скелет. Човекът ще успее да подчини тази физиономия на смъртта. Това ще стане, когато той успее да овладее така, както владее тялото си външно посредст-

вом мускулните си сили, и вътрешно посредством силата на духа и когато бъде в състояние да си придава сам форма. Днес човек може да изпрати мислите си в костите, ако след време успее да изпрати и чувствата си, а още по-късно и съзнателната воля, тогава той ще е преодолел физиологията на смъртта.

Сега помислете, колко благодатни биха били за хората, които са призвани да ги репрезентират, науките, ако знаеха по какъв начин човешките органи са подчинени на този омекотяващ и втвърдяващ принцип. В този смисъл казах, че това, което казва Духовната наука е практически приложимо в живота, и ако погледнем истини като, тази, която се съдържа в монголската приказка от гледна точка на Духовната наука, то ние ще разберем по-ясно това, което сега ни се струва загадъчно и ще прозрем истината в него. ние ще наблюдаваме света с други сетива и ще се научим да разбираме например странното явление каквото представлява птичият полет. С настъпването на студената есен птиците поемат по чудни пътеки от север към по-топлия юг, прелитат понякога стотици мили, а напролет се завръщат по други пътища. Казахме, че родът на птиците е застинал на едно по-ранно състояние в развитието си. Вие знаете, че действителният напредък на земята започна едва с отделянето на луната от земята. По-рано, когато земята и днешната луна образуваха едно небесно тяло, т.нар. Земя-Луна или Луна-Земя, това небесно тяло се движеше по определен път и период около слънцето, като непрестанно му обръщаше едната си страна. В това време всички живи същества обикаляха около Луната, за да приемат слънчевото влияние. Това обикаляне на планетата днес се е съхранило в птичия полет, защото тогава, преди Азът да се спусне на земята, птиците се отделиха от общия ход на развитие на земята.

Друго едно нещо е още по-забележително. С напредващото физическо развитие на човека и висшите животни, половото стана част от всяко отделно тяло. Онази похот, която е заложена в отделното тяло, и която е съхранена днес в половостта, преди не съществуваше, тя беше космическа сила. Тя се излъчваше от слънцето върху древната Земя-Луна. Тя беше причина за обикалянето на планетата, с което беше свързан начинът на възпроизвеждане. Пролетното завръщане на птиците в действителност не е нищо друго освен сватбено пътешествие. При тези същества половостта все още е в околния свят, а космическата е дирижираща та сила, която направлява и води ятото отвън, докато при другите същества тази сила се е събрала в собственото тяло. Същите сили, които действуват във вътрешността на човека, в тялото му действуват и във външния макрокосмос. Същата сила, която събира човек и човек, която действува в човешкото тяло като полова сила, действува в царството на птиците не

вътре отделните същества, а отвън и се изразява външно в обикалящото планетата ято.

Така силите, които са отвън се преселват във вътрешността на съществата, за да намерят в човека възможността, да се изявят отново навън, когато той ще е извоювал способността да стане отново едно с целия космос, с извънземното. Истините, които хората изразяваха така покъртително в древните сказания и приказки - както в тази за жената с едното око - бъдещото човечество ще изразява под съвсем различна форма. Силата на духовното виждане отново ще оживее в човека. Онази сила на духовното виждане, която е свойство на окото на върха на главата, вече няма да оставя хората неудовлетворени при наблюдаването на външните предмети в заобикалящия ни свят, както жената в легендата, която хвърля настрана всяко същество в близост. Тази сила ще проникне днешното същество на човека, така че той да не вижда единствено физическото в нещата, а и духовното, което намира израза си във външните предмети. Това, което днес е станало материално, ще бъде за него духовно, втвърденото сега физическо тяло също ще стане духовно. Жената от приказката ще живее отново и ще наблюдава света. И ако днес тя захвърля предметите и съществата, които показват само физическата си същност, тъй като не открива в тях това, което търси, то в бъдеще човекът ще вижда духа в материята и ще открива в съществата, това което принадлежи към него - той ще може да ги хване и да ги притисне към сърцето си. В съществото той ще открие духа в света, това което може да докосне с любов.

Развитието на човека ще върви в посока на едно постепенно изкачване в космоса. То трябва да протече много бавно, то не може да се осъществи на един дъх. Ако човекът не е готов да участва в него с търпение, то силата на окото в главата на древните няма да може да проникне в цялото му същество, във всички негови органи като флуида на любовта. Тази сила ще се изчерпи, и човекът ще е принуден да се заключи от външното и ще изсъхне от липса на любов. Но човекът е призван да прониква с обич всичко, което е на неговата планета, да вземе планетата със себе си и да я спаси. Спасението на вътрешното не може да се осъществи без спасението на това, което е извън нас. Човекът трябва да спаси планетата си заедно със се бе си. Спасението може да се случи само тогава, когато човекът излее своите сили в космоса, той не само трябва да бъде спасен, а и сам да стане спасител.

ЧЕТВЪРТА ЛЕКЦИЯ

Берлин, 21 октомври 1907, вечерта

Германски сказания.

В продължение на няколко понеделника в дружеството "Безант" се предприе опита да се характеризират окултните основи на германските митове, а през последния понеделник се сложи началото на едно разширяване на цялата митологическа материя, както тя се простира като един широк духовен пояс от Персия през източна Европа и до самата Европа. Днес може би не би било твърде уместно да пътуваме чак дотам, защото повечето от нашите тук присъстващи приятели отсъстваха тогава. И така нека опитаме да изградим като самостоятелно разглеждане днешната лекция. Нека опитаме да разгледаме някои неща от кръга на европейските митове без да се съобразяваме със съдържанието на предишните две. Затова нека днешното ни разглеждане да е насочено само афористично към темата.

Бих желал да ви припомня, че броят на висшите божества - дванадесет е само удвоеното число шест, както го срещнахме при Амсхаспандите последния път, и което се завръща и в броя на германските божества, именно това божествено число, с чието значение се запознахме преди осем дни. Нека днес разглеждаме отделните божества, и нека извлечем от тях отделни свойства, за да покажем какви са окултните основи на тези божества и на присъщите им свойства. Ние се убедихме в родството между германската и персийската митологии. Открихме, че в съхранената в Азия митология са отразени същите неща, които се съдържат и в митовете от средна Европа. В силите на дванадесетте Амсхаспанди разпознахме дванадесетте нерви, които тръгват от главата ни, а в лицето на 28-те Изарди разпознахме силите, изхождащи от гръбначния ни стълб.

Всички вие знаете, че към кръга на германските богове спада и Вотан-Один като един вид най-висше божество, след него е Тор и неговата дъщеря - Трут, чието окултно значение разгледахме. Спряхме се също и на Тир, който е божество на войната, но много особен бог на войната, и който съответствува на по-южните Марс или Арес, до степента, че вторникът (нем. Dienstag) като Тирстаг или Тиустаг (нем. Tyrstag или Tiustag) е посветен на това божество. Странно е, че се разказва и за други духовни същества, които играят определена роля в процесите, разиграващи се между германските божества и се споменава едно особено божество, или казано по-точно божествено семейство, това на Локи, което е поставено в особени отношения към Тир. Както знаете - окултните основи бяха изнесени пред членовете на дружеството "Безант" - този Локи, който стои до останалите нордически божества, произхожда от онези огнени сили, чиито южен произход описахме. Нордическите божества произлизат от свързването на огнения елемент от юг със студения мъглив елемент от север, но в лицето на Локи виждаме едно по-древно божество или поне

наследника на едно по-древно божество, един вид божество на огъня. Така че бихме могли да кажем, че този Локи, който развива такава нетърпимост към останалите божества, принадлежи към един по-древен род духовни същества, които за известно време е трябвало да отстъпят ръководството на други, към които спадат Вотан, Тир и Тор. Затова той им е обявил съперничество и живее във война с Азите, с онези божества, които са взели властта, когато атлантските хора преминаха от по-ранното състояние в това на следатлантическите хора. В този процес значение имат Азите. Съществата, към които спада Локи имат много по-древен произход. Между другото със своята произхождаща от рода на великаните жена Ангрбода Локи има три наследници от много странно естество - Фернисволф, змията Мидгарт и Хел, богинята на подземния свят. Тези три същества, чиито произход може да бъде проследен до много древни времена, трябва най-напред да бъдат завързани от новите богове, от Азите, за да могат в човечеството да се развият нови нива на съзнание. Змията Мидгарт както знаете бива узаптена след като е потопена в океана около континентите и за хапва опашката си така, че проспива времето докато новите богове - Азите взимат надмощие над предишните. Вълкът Фернис се приковава с всевъзможни средства и именно поради това се стига до възникване то на определени отношения между бог Тир, властния бог на войната и битките и неговото семейство и Локи. Налага се бог Тир да пхне ръката си в гърлото на вълка Фернис, за да може последния да бъде вързан, и така изгубва дясната си ръка. Това е един много съществен момент в мита, който може да бъде разбран само посредством окултизма. Ще изследваме тази ръка на Тир и ще разберем, къде в действителност е поставена. Хел е изпратена в долната земя, в Нифлхайм или Земята на мъглите, където трябва да посреща всички, които не са паднали в битка. Тези, които умират в битка се присъединяват към семейството на боговете, при смъртта им се явява Валкирата и ги възнася до самите Ази. Тяхната смърт е достойна. По друг начин се постъпва с тези, които умират т.нар. сламена смърт, а биват покосени от болест или от старческа немощ, те трябва да слязат в царството на Хел, където царят грижи, лишения, глад и мъки. Значи мъртви те, покосени от сламената смърт нямат място в царството на Азите, те биват изпращани при Хел, за да цари мир докато на власт са Азите. По този начин децата на Локи са затворени по време на надмощието на Азите. Самият Локи попада в клопка и бива заловен, в момента когато се е превърнал в лакерда. Той бива прикован към три скали и подложен на големи мъчения. Всички тези сказания имат един особен привкус от това, че цялото царуване на азите е проникнато от една странна трагична нишка, за която ние често сме говорили. Тези от вас, които са слушали лекциите върху нор-

дическата митология знаят, че в местата за посвещение в нордическите мистерии също е присъствала тази трагична нотка. Тя е присадена и в сказанията за боговете. Нордическите богове, Азите живеят в един непрестанен страх, тъй като знаят, че някога ще настъпи краят на царуването им. Ние отново и отново срещаме този трагизъм, който ни казва, защо ще настъпи този край. Тази трагична черта е тази, че с началото на войната и враждата на земята са заложени кълновете на великия световен огън, в който ще се развърже всичко, което боговете са вързали, когато вълка Фенрис, змията Мидгарт и самия Локи ще бъдат освободени и Азите ще залязат. От огнената стихия е се яви един особено превъзходен дух - Сутур, а Азите ще трябва да избегнат мощта му. Това ще бъде залезът на боговете, от световния огън ще се роди новия свят. Легендата ни разказва за още една странна черта: когато вълкът Фенрис бъде освободен той ще отвори толкова широко пастьта си, че горната му челюст ще достигне небето, а долната ще се впие в земята, дъхът му ще изпепели целия свят.

Всички вие познавате този свят на сказанията. И нека сега разгледаме окултната основа на чертите, които току що посочих. Затова нека още веднъж си припомним факта, че Азите, т.е. онези богове, към които спадат и Вотан, Тир и Тор, бяха встъпили във власт, след като човекът беше осъществил прехода от предишното си ясновидско ниво на съзнание в следатлантската епоха, където вече беше поставен много повече в сетивния, във видимите външно и физически факти. Знаем, че в тази точка на земята, където се докосваха топлината и студа се беше образувала първата групичка хора, която се пресели на изток и създаде следатлантската култура. Знаем, че древна Атлантида беше земя, в която въздухът още беше изпълнен с маси вода и мъгла, от разпростиращи се надлъж и нашир водни пари. Ако бихме изследвали първите етапи на Атлантида, то ние бихме различили два региона: на север плътни по-студени водни пари и изкачващи се от юг горещи водни пари. Атлантите имаха много особени спомени относно това време. Това виждаме в тази част на сказанието, което се отнася до това, че студеният север се сблъсква с топлия юг. Чрез това уравновесяване на силите стана възможно, както показах, да възникне онази атмосфера, от която се въздигна това, което стана следатлантската духовност. Това, което имаха древните атланци - духовното възприятие, избяга от човека, то стана притежание на боговете. Боговете разбира се са съхранили древното ясновидство, но те вече можеха да говорят на хората отвън и да им въздействуват, тъй като хората вече не притежаваха ясновидство. Това, което преди беше притежание на самите хора, ясновидството, те вече при писваха единствено на боговете, които живеяха далеч, далеч от тях.

Нека сега си спомним, как тежките мъгли на древна Атлантида постепенно се придвижиха надолу, как Атлантида беше залята от огромни водни маси, и как от чистещия се въздух постепенно се изяви физическото. Нека си спомним, как възникна това, което не бе съществувало никога преди, и което можеше да възникне едва, когато почнаха дъждовете и въздухът бавно се избистри. Дъгата беше едно явление, което хората видяха за първи път с потъването на Атлантида. Поради това, че потъна и древното ясновидство на хората, те можаха да видят за първи път дъгата, която трябваше да представлява мостът между тях и боговете. Това е мостът Бифрьост. Хората наистина видяха всичко това, и в легендите единствено е препредадено това, което те видяха.

Какво изгубиха хората, когато тези неща се случиха? Те загубиха онова, което преди това получаваха от водите на мъдростта. Когато водите все още изпълваха въздуха, те им нашепваха мъдрост. Бълбукането на изворите, свистенето на вятъра, шума на вълните - всичко това им нашепваше мъдрост. Хората разбираха всички тези звуци, за тях всичко беше говора на духовните същества, а сега той беше сякаш потънал в морето, в реките. Това беше духовен свят различен от този на Азите, това беше свят, който все още съдържаха последните остатъци от човешкия произход от духовното. Всичко, което изпълваше въздуха потъна в морето. Мъдростта беше потънала в морето. Това е един действителен факт. Във водите, които се вълнуваха около континентите и ги докосваха, древните предци на средновековното европейско население виждаха змията Мидгарт. Тя съхраняваше потъналата древна мъдрост, която преди това беше притежание на хората, и която те вече не можеха да притежават. Силата на ясновидството трябваше да изчезне от хората. Боговете никога нямаше да могат да управляват отвън, докато самите хора бяха ясновиждащи. Змията Мидгарт, една от дъщерите на огнените сили, трябваше да бъде потопена в морето.

Последният наследник на тези огнени сили беше Локи. Локи беше враг на боговете. Той беше дарил хората, с последното им ясновиждане: змията Мидгарт, която сега беше вързана. Но Локи даде на хората и не що друго, още нещо дойде от древното първоначалното огнено начало на човешкия род през епохата на лемурийците, и което можеше да се развие единствено в атлантската епоха. Кое се беше развило постепенно, когато хората преминаха от ясновидството към разума? Говорът! Често сме говорили за това. Докато човекът постепенно се научаваше да върви изправен - това стана по времето на Атлантида -, се разви и говорът, разви се постепенно, така че процесът на образуването му приключи в края на Атлантида. Когато атлантите с добре развития си разум се преселиха на изток, говорът вече беше развит. Но докато той беше притежание на

атлантците, говорът беше единен, и беше насочен към единните звуци от говора на природата. Той беше наподобяване на това, което атлантците бяха чули докато притежаваха способностите ясновиждане и ясно чуване в бълбукането на изворите, в свистенето на ветровете, в шума на дърветата, в гръмотевиците, в пляска на вълните. Те преобразуваха тези звуци в своя говор и така се получи единният говор на атлантците. Едва през следатлантската епоха се обособи това, което можем да наречем разликата между отделните езици и идиоми, елементите на различните езици. Древният атлантски говор, който беше извлечен от елементите на природата, с онези сили, с които Локи е така вътрешно свързан, трябваше да приеме други форми, когато Азите станаха владетели и хората се разделиха на народи и племена. В следствие на разделянето на хората в народностни групи и на борбата между отделните племена, се стигна до това, което наричаме война. За какво се водеше тази война? Защо се стигна до нея? Чрез говора в развитието на хората се вмъкна нещо, чрез което той можеше да изразява външно най-интимните си чувства. От окултна гледна точка това е един от най-съществените напредъци в еволюцията - когато душата достигне до състоянието да може да изразява външно в звуци своите болки, радости и желания. Говорят, когато бива направляван отвътре, оставяйки душата да звучи, е нещо, което дава на човека сила с мощно въздействие. Тази сила трябваше да бъде потисната от Азите, иначе те нямаше да могат да упражняват властта си. Как потиснаха Азите древния единен говор? Те направиха това като разделиха хората на племена и им така им дадоха различни говорни апарати. Единството на езиците беше огромна сила - това беше именно вълкът Фенрис. За да не може тя да се изяви на арената на Азите, те трябваше да завържат вълка Фенрис, т.е. трябваше да раздробят езика, трябваше да направят езиците различни, за да могат да владеят хората. Така те създадоха войната. Войната е свързана с тази различност на езиците. Но за да извоюват управлението Азите трябваше да направят едно: богът на войната трябваше да сложи ръката си в пастта на вълка Фенрис, и да се остави той да я отхапе. Ръката на Тир, бога на войната се намира като език в уста та на вълка Фенрис. Човешкият език е който предизвиква разликата между говорите. Човешкият език трябваше да се оформи така, че древното единство между говорите да се изгуби. Индивидуализирането на говора е заsegнато в този дълбок мит за вълка Фенрис. В този мит всеки орган се свързва с упражненото по някакъв начин над него отвън божествено влияние. Тук имате органът на езика и начина на образното представяне на напредващото органическо развитие на хората. Когато атлантците постепенно се подготвиха за следващата следатлантска епоха, се стигна и до нещо друго. Отделните нива на съзнание у хора-

та бяха съвсем различни по времето на древна Атлантида от днешните. Днес вече говорихме за това, че все още беше налице определена степен на ясновидство, то обаче беше причина атлантецът да не познава разликата между будно и спящо състояние, така както ние я познаваме днес. Голямата разлика между будното и спящото състояние всъщност възникна едва през следатлантската епоха. Това естествено се подготвяше бавно, но подготовката даде само повод за това, което в следатлантската епоха означаваше смяната между будност и сън.

Древният атлантец сънуваше през деня и през нощта. Нощните сънища отговаряха повече на действителността отколкото тези на днешния човек. А сънищата през деня бяха едно действително възприятие на ду ховния свят, който живееше около атлантските хора, именно в този първи етап от атлантската епоха. В следствие на това, че настъпи тази строга смяна между будното дневно съзнание и напълно лишеното от съзнание спящо състояние, пълното си значение придоби това, което е свързано с отношението на астралното тяло към останалите тела. Болестите на човека в тяхната днешна форма придобиха значението си през следатлантската епоха. В първата част на атлантската епоха тези болести все още не съществуваха, постепенно болестите, които хората получаваха ставаха все по страшни. Всички вие знаете, какво оздравително влияние има астралното тяло, когато по време на съня се намира извън физическото тяло. По време на атлантската епоха астралното тяло се намираще вече не изцяло, но в по-голямата си част извън физическото, много повече отколкото при днешния човек, и можеше да упражнява оздравителното си въздействие. Именно поради вмъкването на астралното тяло в етерното и във физическото, то между астралното, етерното и физическото се стигна до съвсем нови взаимоотношения, поради което възникнаха болестите, които днес познаваме. Болестите добиха значението си едва, когато астралното тяло вече не можеше да въздействува на физическото през деня.

Това отново е изразено в мита. Само този, който падне в битка, умира така, че да не стане жертва на силите от долния свят, той все още се числеше към висшите сили, той има право да се възкачи до боговете на Валхал. Останалите обаче, които попаднат под властта на болестите са длъжни да слязат при Хел, която от едната страна е черна, а от другата бяла, което изразява ясно разликата между състоянията на съзнание през деня и през нощта. Така Азите се спасяват, те взимат при себе си само тези, които със смъртта на бойното поле могат да се съединят с астралния свят, докато останалите трябва да слязат при Хел, която ги от вежда в царството си. Тази черта на нордическата легенда е от огромна дълбочина, и тя е извлечена изключително от фактите.

Във всички сказания, в чиято основа е залегнал окултизмът - а наистина всички наистина велики легенди произхождат от тайните школи - винаги се съдържа предсказание. Тук също срещаме указания за едно бъдещо състояние в развитието на човечеството и земята. Само за известно време човекът ще е ограничен да вижда само външния сетивен свят. Той самостоятелно ще се въздигне до онази способност за наблюдение, която е притежавал първоначално. В далечното минало той беше ясновиждащ, трябваше да слезе до физическото възприятие за да стане самостоятелен и отново ще се изкачи до ясновиждането. Забележително е как това съвпада с цялата човешка конституция. Вие знаете - или поне тези от вас, които са слушали предишните лекции, знаете, че сказанието отнася даряването на човека с нервната система, и изобщо със способността да възприема околните неща така, както ги възприема днешният човек, до нахлуването на божествените сили през портите на сетивата. Във сетивата си вие обаче имате една много особена разлика, която е отразена по грандиозен начин в легендата. Ако вземете сетивото на слуха: негов инструмент е един единствен орган, локализиран в ухото. Ако вземете сетивото на зрението: неговият инструмент е локализиран в окото. Ако вземете сетивото на обонянието: инструментът му е локализиран в лигавиците на носа, вкусът е в езика и небцето. Но ако вземем сетивото на чувстването, сетивото за топлината, къде е локализирано то? То се разпростира върху цялото тяло. То се различава значително от останалите, локализираните сетива. Това, посредством което човек възприема топлината странно се различава от останалите инструменти на сетивата.

Ако вземем този смисъл на сказанието, че чрез отделните органи на сетивата влизат силите на боговете. Ние би трябвало да си кажем: силите, които живеят в света на звуците навлизат в човека през ухото. Сили те, които живеят в света на светлината навлизат в човека през окото и т.н. Но силите, които живеят в оживяващата и проникващата всичко топлина, те изпълват целия човек, техен възприемащ ги орган е целият човек. Когато в началото на своето развитие човекът излезе от лоното на божеството, това беше съвсем различно. Тогава човекът още не притежаваше сетива за възприемане на околния свят. Най-напред в него се образува онзи своеобразен чувствен орган, който неправилно бихме нарекли око, този орган се образува от излъчванията и вливането в горните слоеве на съществуването му. Този орган беше едно продължение на човека навън. Днес можете да го забележите в мекото място на черепа на детето, откъдето той се подаваше, като една дупка, която беше отворена и която приемаше теченията. Този орган представляваше тогава локализираното топлинно сетиво, което сега е разпределено по цялото тяло на човека. Човекът го притежаваше по времето на древна Лемурия, горещата огне

на земя. Той можеше да го използва, този орган му посочваше къде може да отиде, с него човекът можеше да усеща, дали температурата е поносима или не. Днес този орган се е свил и се е преобразил в жлезата на върха на главата (Zirbeldruese). В бъдеще това, което е разпределено в цялото тяло, ще се появи преобразено на още по-високо ниво, то ще бъде локализирано в един съвсем определен друг орган.

В мита това е отразено в царуването на Сутур в южните области, в Лемурия. Силата на огъня е представена в образа на Сутур. В мита вие виждате един намека за това, как Сутур попада под властта на другите богове - Азите, чиято власт се влива в хората чрез локализираните сетива. Но Сутур ще се върне отново и ще управлява на мястото на Азите. Човекът ще се завърне към прасилите на огъня и неговото сетиво за топлина вече няма да е разпределено в цялото тяло, а ще бъде отново локализирано в един орган. Сказанието предава по прекрасен начин това, което отговаря на фактите, и което познаваме от Духовната наука. Какво е това, което човекът запази от онзи древен огнен свят, от заобикалящите го огън и топлина? Това не е самият Сутур. Тъй като за да оживи областта, където се намираше Сутур, човекът имаше нужда от стария си орган, от чувствения орган, който изникваше от главата му като фенер. Той е онзи остатък от древното чувствено сетиво, което трябваше да изживее съдбата на цялото човешко тяло, което е изцяло преплетено с човешката съдба, това е синът на Сутур - Локи. Локи е вързан в трикратния възел на човешката глава, човешкия труп и членовете му, така че не може да се движи и затова е изложен на човешките страдания и мъки.

Това ще ви отведе още по-дълбоко в света на германските митове, чиято дълбочина е неизбродима. В действителност е нужно да се потапяме много на дълбоко за да разберем ентусиазма вдъхновил творчеството например на един творец като Рихард Вагнер. Никога не бива да се казва, че Рихард Вагнер е бил в състояние да специфицира отделните сказания по начина, по който става това в окултизма. Но духовните сили, които стояха зад него и го вдъхновяваха, те насочваха така неговите творчески имажинации, че неговото изкуство се превърна в най-красивия израз на това, което се намира зад митовете. Това е великото, че в художествената творба не се вижда това, което стои зад нея, всичко е излято в звуци и думи. Един забележи телен инстинкт - ако можем да го наречем тривиално така, защото иначе би трябвало да се нарече художествена инспирация, обгръща Рихард Вагнер. Това беше като едно духовно чуване на онези древни езици, които се възнасяха в него. Той чувстваше тези най-древни езици много добре и [това го подбуди] да не остане на крайната рима, тъй като тя принадлежи към едно по-късно ниво, едно ниво на разума, а да избере онова ниво в развитието на говора, което е отзвук на

надигащата се вълна от мъглата на древна Атланти да: това е алитерацията, която означава за този, който може да я почувства, един израз в звук на това, кое то може да се нарече музика на вълните.

В германското сказание се предсказва това, че ще настъпи залезът на боговете, тъй като се е появило това, което са войните. Тъй като Тир е изгубил ръката си в пастта на вълка, от това се развиват зародишите на залезът на боговете. Пророчеството в германското сказание за залеза на боговете насочва погледа ни към това стъпало на развитието, когато хората отново ще се разбират, когато вече няма да са разделени от езиците. Легендата ни разказва затова, че след като населението на Атлантида се пресели на изток то се разедини и раздроби. Една малка част от древната Атлантида намираме съхранена в тези народи, които произлизат от монголската раса и са се преселили под водачеството на Етцел или Атила - Атли, Атлантеца. Единствено те са съхранили жителния елемент на атлантите, докато останалите народи, които останаха в Европа, поради разединението се развиха по законите на древното кръвно родство и се унищожиха взаимно във войните между отделните племена. Така народите на запад живееха в непрестанни размирици и войни помежду си. Те твърде малко могат да се противопоставят на сблъсъка с монголския елемент, който беше съхранил атлантските основи на живота. Походът на Атила или Етцел не успява да бъде спрян от германските племена, тъй като отделните племена са нещо, което не може да се съчетае с Атила, който беше съхранил великия си древен дух - един вид монотеизъм. Това, което се изправи пред него като отделни племена не беше в състояние да го спре. Забележителна черта на сказанието е тази, че Атила е принуден на бягство веднага щом пред него се изправя това, което излиза извън кръвното родство - християнството, персонифицирано в тогавашните папи. Тогава Атила видя духовните власти, които хората щяха да придобият, а това е нещо, пред което атлантският посветен коленичи. Християнството трябва да подготви човечеството за тази степен на развитие, когато отново ще се появи Сутур, независимо от диференцирането на хората в отделни племена, и ще донесе мир на света. Така през онези времена идването на християнството се стори на хората като една първа поличба за залеза на боговете и на завръщането на древните времена, когато хората още бяха единни и между тях не съществуваха войни. Това се чувстваше особено през най-първите векове на неговото разпространение, когато то не се проповядваше от Рим, а когато идваше от север и запад донесено от християнските тайни общества, които тръгваха от Англия и Ирландия, а по-късно и от Франция, и които бяха съвършено независими от външната сила на Рим. От групата онези ученици на западните тайни школи излезе най-напред Винфрид, Бонифаций и сключо-

чи своя мир с Рим, чрез което християнството можа да приеме особената си окраска на римо-християнската църква.

Така ние виждаме кои сили действуват в разпространението на християнството от спомените за древните епохи и като пророчество за следващите. Това което християнството донесе най-напред със себе си бяха чувствата, които живееха в хората и изпълваха разбиранията на тези, които принадлежаха към тайните школи и бяха поучавани и оплодени от тях.

Нека се спрем за малко на тази фаза в развитието на средноевропейския дух и нека си представим състоянието на Европа, когато древния свят на боговете - описан в германската легенда - постепенно навлязоха в залеза на боговете, който беше предизвикан от религиозния свят на християнството. Възходът на християнството се възприемаше като един предвестник на този залез на боговете, като нещо, което ще унищожи властта на древните богове. Възходът на християнството доведе до избледняването на древния божествен свят, до самото потъване на древните божества, ще доведе залезът на боговете, който ще превърне в реалност това което в християнството е само вяра. Така се чувстваха нещата.

Нека сега се пренесем в настроението, което цареше там. Племената на готите, на франките и т.н. стояха от една страна под впечатлението на про шумяващите монголи, на хунският владетел Атила или Етцел, и от друга страна под впечатлението на постепенно разпространяващото се християнство. Поради описаните от нас събития отделните племена бяха разединени, те говореха с различни езици, те се бяха разпаднали помежду си. В основни линии от тези племена се запазило само едно - това на франките. То се запази поради името и значението си. Какво освен историята ни напомня за всички тези племена, които се преселваха: лангобарди, източни и западни готи, херуски, херули и т.н.? Племето на франките всъщност извоюва победата над останалите. Какво е трябвало да се почувства в рамките на племената, които тогава бяха обречени на отмиране? Именно в тайните школи и мъдреците на отмиращите племена тези чувства бяха най-живи. Нека разгледаме едно племе като това на вестготите. Когато веднъж се бяха придвижили на изток те се заселиха в северна Испания и южна Франция - вие знаете, че придвижването на запад беше само едно връщане назад. Способностите, които те притежаваха, бяха само едно последствие от древната атлантска епоха. Когато тези племена се бяха преселили от изток на запад те вече бяха изгубили древните си способности по време на преселването, но все още притежаваха като един остатък от тях едно определено ясновидство. Тези хора не бяха изцяло ясновиждащи, но определени периоди можеха да виждат духовните светове. Често обаче те възприемаха това като нещо непознато,

потискащо, и затова се появи името "Алп". Какво е това същество - "Алп"? то е едно астрално същество, което биваше възприемано, но вече не се познаваше достатъчно, но което беше познато праз епохата на Атлантида, във времената когато беше познато и древното виждане и ясно-видство, и което сега изглеждаше като един натрапник в света, също както и Трут, с която се запознахме предишния път. Тъкмо в тези племена, които не можеха да се нагодят към новите условия, хората чувстваха, когато "идва Алпа и потиска", че така може да се вижда във висшите светове. При всички племена, и особено при готите, но също и при бургундите и останалите германски племена, винаги съществуваха отделни хора - те се считаха за връзката с божествените сили, които преживяваха такива извънредни състояния и бяха в състояние да ги тълкуват като нахлуване на астралния свят във физическия. Такъв един беше готският крал Алфард, който се споменава през онези времена, когато готите населяваха южна Франция. Той беше крал на Аквитания и владееше през времето, когато Атила предприе своя поход от изток на запад. Синът на този Алфард беше легендарният Валтер от песен та за Валтар. Той ни показва прехода от онова време, когато хората знаеха от бащите си нещо за древните способности и за връзките между древните племена. Бащите знаеха как племената са принадлежали едно към друго в древността. Затова бащата на Валтер, Алфард отдавна се беше уговорил с краля на Бургундия, неговата дъщеря Хилдегунд да стане жена на Валтер, за да се предотврати застрашаващото разделение между народите. Но племената не бяха в състояние да се противопоставят на нахлуването на хуните, които още притежаваха древните си живителни сили, които преди бяха и тяхно достояние. Затова в плен на в двора на хунския крал Етцел бяха отведени Валтер, синът на Алфард, Хилдегунд, дъщерята на бургундския крал, и от страна на франкския двор - Хаген фон Тронье. Тъй като Гунтер, синът на франкския крал Гибих, все още не можеше да бъде взет в плен, то неговото място трябваше да заеме наследникът на древния род Тронье, Хаген. Не е нужно да разказваме цялата песен за Валтар. В двореца на крал Етцел те се отличават като смели герои, но в едно не успяват: те явно успяват да завоюват това, което издига човека до Аз, но това, което води Азовете до мира, това те не успяват да придобият, то е било невъзможно за тях. Всеки от тях е бил смел на своето място, затова те са смели дори и в страната на врага - в двора на Етцел или Атила. Но когато Гунтер взима в ръцете си управлението на Франкското кралство и слага край на приятелството с Етцел, те вече не могат да останат там, трябва да бягат. В този момент настъпва нещо забележително. Съществува една стара версия на песента за Валтар, в която е описано как той, след като е избягал с Хилдегунд се бие срещу гонещите ги хуни. Тази

версия произхожда от франкската земя. Съществува обаче и една по-късна версия, за която стана дума вчера, и която произлиза от чисто християнски интенции. Тя е обработена за последен път през 10 век от Екерхард И., монах в манастира Сент Гален. Двете версии се различават значително една от друга. По-древната е от франкската държава. Тя произхожда от хора, които са повлияни от онова течение, което все още е съхранено в християнското тайно учение на първоначалното християнство, и което е учило: обърнете се към новите възгледи, и ще преодолеете всичко старо, което е останало във самите вас и което се изправя срещу вас в жив образ - в хуните. Такъв интерес е можел да принадлежи само на един човек от рода на франките. Но интересът отсъства в този, който преработва легендата в поучение за християните в манастира Сент Гален. Той имаше друга цел, той искаше да каже на хората: ако се установите в старото състояние, то вие сами ще се унищожите. Той им по казва не дело как се самоунищожават. И в действителност, не хуните са тези, които ги унищожават. Кога то Валтер с Хилдегунд се завръща в страната си срещу тях се изправя самият Гунтер с Хаген от Тронъе. В този момент самите трима представители на германските племена са тези, които се избиват в битка помежду си, така че на бойното поле остават кракът на единия, окото на другия и ръката на третия. На Валтер е отсечена ръката, на Гунтер - кракът, а Хаген загубва едното си око. Явно този, който е преработвал легендата е знаел, защо произхождащият от Алфард трябва да изгуби именно ръката си. Него той ни показва като представител на раздора между племената и народите. Отсичането на ръката трябва да напомни за случилото се на самия бог на войната Тир. Там където между племената има вражда, отделният човек плаща с ръката си. Този мотив срещаме и при Гьотц фон Берлихинген, който също изгубва ръката си. Това е същият мотив, който намираме в германската легенда. Така че Екерхард е искал да каже на хората: ако се придържате към старите схващания, то вие взаимно ще се избиеете, тъй като между вас е възникнала вражда. Това, което може да ви свързва е христовият дух. По този начин той показва на душите ви картината, от която трябва да се научите да изпитвате отвращение.

Тъкмо по отношение на тази песен на Валтар трябва да се пазим от спекулация или влагане на някакъв смисъл. Отделните черти: изваждането на окото, отсичането на ръката, отсичането на крака и други подобни, са такива, че в тях веднага се продължава нещо от типа или формата на легендата и се завръща там, където се счита за нужно. Вчера с право беше казано, че по отношение на този, който е написал песента за Валтар става дума за посветен. Но трябва също така да подчертаем, че той беше

християнски посветен, който искаше да представи на хората едно съвсем определено християнско учение.

Така ние виждаме, как духовната наука действува осветляващо върху тези явления в духовния живот на човечеството, и как можем да надникнем в области, които слабо се владеят от филологията. И ако днес сутринта можахте да видите, по какъв начин духовната наука може да се намеси в ежедневиия живот, и ако към това прибавите казаното сега, то това ще бъдат за вас доказателства за вътрешната истинност на свалените духовни факти. Нашият свят отново се нуждае от такова задълбочаване. Но така вие виждате и начина, по който трябва да работим, виждате че външната агитация съвсем не може да е попътен вятър за теософското световно движение. Ако се изправяме пред хората само с догми и се опитваме да им ги обясним, то тогава вие бихте били напълно прави, ако ни кажехте, че това са само фантазии. Едва този човек, който проникне дълбоко в това, което може да предложи теософското движение, и е способен да го обгърне от всички страни, постепенно ще разбере теософските истини. Не е нужно да се удивляваме когато привържениците на материалистични течения намират нещата, които казваме за безумство. Какво иначе да мислят за тях? И как бихме могли да се отдадем на заблудата, че теософията е нещо, което, както обичайния монизъм, може да се разпространява посредством външна пропаганда? Само чрез положителна работа, чрез разпространяване на ученията, както можем, само така теософията може да си намери място в обществото. Дори и да имаме толкова много неуспехи това не бива да ни спира и в никакъв случай не бива да ни обърква. Затова теософското общество не може да бъде нищо друго, освен едно място, в чиито рамки се действува теософски. Обществото никога, никога не може да е основното, основното трябва да е са мата духовна наука. Вероятно обществото - ако използваме думите на Ницше, които със сигурност сте чували - може да представлява само един "мост", един "коридор към висшето", към едно свободно теософско течение в света. Понастоящем обаче ние имаме нужда от това място, от което да извършваме дейността си навън, и без което ни бихме могли да излъчим духовната наука навън в света. Но ние трябва да се сдобием с правилното схващане, което различава хората и нещата, и което поставя нещата по-високо от всяка действуваща като външно учреждение институция.

С това достигнахме края на програмата на нашата среща.

ПЕТА ЛЕКЦИЯ

Берлин, 28 октомври 1907

Германска и персийска митология.

През последните вечери от заниманията ни в нашето дружество ние започнахме разглеждането на средно европейски сказания и митове и при това видяхме какви дълбоки истини и прозрения се съдържат в тях. Точно преди 14 дни, когато засегнахме най-дълбоките и важни истини, ние можахме да хвърлим един поглед към една сродна митология, персийската, която е възникнала в Азия и е извънредно близка с германската или подобни митологии в средна Европа. Ние видяхме какво се крие зад името на персийските Амсхаспанди и зад това на 28-те до 31 Изарди. Ние открихме силите, които изхождат от тези духове от астралното пространство в 12-те двойки нерви, които излизат от главата ни, и в 28 до 31 двойки нерви, които изхождат от гръбначния ни стълб.

Немският мит, и изобщо европейския мит, ни разказва, че тримата богове Вотан, Вили и Ве - които се срещат и под други имена - са създали човека. Веднъж те отишли на морския бряг и намерили две дървета, и от тях, Аск и Ембла, създали първата двойка човеци. Вотан дарил тези първи хора с духа и с душевния живот изобщо, Вили им дал формата, разума и движението, а Ве им дал образа, говора, слуха и лицето. Слушайки този мит, когато вече сме се убедили в дълбокото значение на останалите митове, то ние със сигурност бихме се осмелили да потърсим дълбочината и на тази тройца и в даряването на човека с различните качества от тройцата на боговете. Ще сторим добре обаче ако свържем образуването на човека, така както то ни е разказано в средноевропейския мит с формата, в която го срещаме в сродната персийска митология. Там тя изниква пред нас поставена в една велика взаимовръзка. Същевременно пред нас може да изникне и нещо много особено относно митообразуващата духовна сила на хората и за същността и природата на човека в тяхната връзка с земята. Знаем, че митовете и сказанията не бива да се тълкуват със спекулации, не чрез спекулации трябва да се търси техния смисъл, а трябва да се опитаме да си изясним произхода на човешкото знание и прозрение в първичния творчески народен дух от една страна, и от друга страна в даровете на посветените свещенослужители, така както те са ни представени в мита.

Сказанията и митовете не са нищо друго освен астрални, духовни наблюдения. Видяхме, как древният германец или принадлежащият към древното европейско население е виждал дървото на света Игдразил в астралния план, как той е възприемал 12-те течения, които се вляха като сили в неговата глава и формираха 12-те му основни нерви. Ние видяхме всичко това като астрални влияния, а не чрез никакви фантазни, духовити спекулации.

А сега нека скицираме накратко персийския мит за сътворението на света и човешките способности. При това обаче ще имаме предвид, че пра-

персийският народ - древноперсийският народ, не този, който познавате от историята, а този от който произхождат тези сказания за боговете - принадлежеше към най-напредналите народни маси, които се преселиха от древна Атлантида на изток. Когато Атлантида потъна, народи те, които по-късно се преселиха в Индия и се смесиха с уседналите там народности и тези, които се заселиха в днешна Персия, Бахрейн, Мидия, бяха тези, които стигнаха най-далеч на изток. Останалите народи се бяха установили на територията на днешна Европа.

При всяка от тези народности митовете и сказанията се образуват във всевъзможни видове и форми, но във всички тях образите, за които те разказваха не бяха нищо друго освен това, което само единици можеха да наблюдават - непрестанно или само в особени състояния, със своето слабо, но все още съществуващо ясновидство. Хората виждаха това, което разказват митовете и сказанията. Позовавайки се на тези астрални наблюдения, хората, принадлежащи към тази народност, която заемаше земите на днешна Персия, разказваха видяното и това, което великият религиозен водач Заратустра беше облякъл в определена форма и довел до завършек. Нека опишем накратко това, което хората разказваха. Те свързваха произхода на всичко съществуващо с една обща световна основа, която наричаха "Заруана Акарана". Тази всеобща праоснова, от която според техните възгледи е произлязло всичко, всичко, което е минерал, растение, животно и човек, но и всичко, което е по-висша духовност, доколкото е възприемаемо за човека. Ако желаем да преведем израза "Заруана Акарана", трябва да го наречем "светеща праоснова" или "светеща подоснова". От тази "светеща праоснова" излезе едно божество носещо качествата на добротата, качествата на интелектуалното духовно съвършенство, едно добро, духовно същество, Ормузд, и едно друго същество, което се противопоставяше на добрия дух Ормузд. Това друго духовно същество обикновено се нарича Ариман. Така в рамките на персийските митове и легенди имаме тези две духовни същества: Ормузд и Ариман, едно добро божество и едно лошо, противопоставящо се божество. Ариман може да се преведе с израза "оказващият съпротива" или "противно настроеният", такъв би бил смисълът на израза.

Ако сега бихме пожелали да свържем тези духовни същества с Амхаспандите и Изардите, то трябва да си представим, че от Ормузд се излъчваха, извираха по-висшите духовни същества, които опознахме като Амхаспанди и Изарди. Те са ятата, чрез които Ормузд проявява своята дейност, така че той е най-висшият пълководец, който им посочва местата, разпределя ги в дванадесетте месеца на годината и в 28-те до 31 дни на месеца, според които те си разменят водачеството. На това място обаче персийският мит разказва за Ариман: той произхожда от общата "свете-

ща основа", но още от началото се е показал непокорен и се е отклонил, противопоставил е на шестте Амсхаспанди своите шест зли духа, Девите или Дев, нисши и по-висши. Вие трябва да си представите, че всеки Амсхаспанд има един противник, и както Амсхаспандите се намират под ръководството на Ормузд, така Девите, както разказва персийският мит, се числят към свитата на Ариман. Той е приготвил своите отряди, за да могат те да се противопоставят в една дълга борба на добрите отряди на Амсхаспандите. По същия начин той е определил безбройните отряди на по-нисшите Деви за противници на отрядите на Изардите.

Този персийски мит ни показва всички събития на света преплетени по определен начин в продължителна борба. В смисъла на мита всичко, което се случва днес, следва да се разглежда като изтичането на тази борба. Случващото се всъщност трябва да се представи така, че при едно такова събитие в света от едната страна стоят силите на доброто, които изхождат от Амсхаспандите и Изардите, а от другата страна силите на злото, които изхождат от Девите. Едва когато разберем взаимното влияние между добрите и злите сили, ще можем посредством мита да разберем и събитията и фактите от съвременното.

Трябва да се запитаме: са ли разказите, които се изправят пред нас в тези картини, действително астрални наблюдения, са ли те астрални възприятия? Ние ще видим, че те са такива до най-малкия детайл. За разбирането на този факт ще ни помогне обстоятелството, че в древната персийска култура определена роля играе това, което днес може да се нарече: култ към огъня. Ние обаче не бива да си представяме този култ към огъня като обожание на физическия огън, случаят не е такъв. Физическият огън не е бил почитан, нито пък с него е свързан някакъв особен култ. Физическият огън е в персийския мит и в персийската култура единствено един символ, един външен израз на определена духовна сила, която живее в огъня. Външният, физическият огън е изразът на духа на огъня.

Нека сега видим откъде идва този култ към огъня. Той има дълбок окултен произход. Нека си спомним, как се разказва за процеса на сътворението на света според нашия теософски светоглед. Знаем, че нашата земя беше едно с това, което днес я съпроводи като луна, че луната едва преди определено време се отдели от нея. Знаем, че в още по-ранни времена земята ни беше едно с това, което днес е слънцето. Това бяха двете най-важни космически събития, които предхождаха възникването на човека. Тези три световни тела - слънце, луна и земя - първоначално представляваха едно единствено тяло, което можем да си представим когато съберем слънцето, луната и земята така, че да получим едно единствено огромно небесно тяло. Най-напред се отдели слънцето, и ако по-рано беше давало на съществата светлината си от вътрешността на земята, то сега

то я изпращаше на земята и нейните същества отвън. Това беше по времето, когато земята още съдържаше луната в себе си. Луната беше тази, която носеше злите сили, и те трябваше да излязат навън. Ако луната беше останала вътре, то земята никога нямаше да осъществи развитието, което я превърна в сцена на настоящото човечество.

Когато луната се отдели, човекът не присъствуваше на земята в днешния си вид. Той още не бе надарен с душа, доколкото изобщо присъствуваше като физическа форма. Непосредствено след отделянето на луната от земята, човешкото същество водеше битието на растение. В тази си форма, която имаше той на напусната от луната земя, той не беше нищо друго освен приложение към днешното физическо тяло и днешно то етерно тяло. Това, което днес е налице в човека като астрално тяло, тогава още не беше съединено със земния елемент. Така, както днес в небето се носят облаците, така витаеха из въздуха астралните тела, които по-късно се спуснаха в човешките физически тела. А човешките тела, които се превърнаха във физически предшественици на днешните хора се намираха в едно постоянно спящо състояние. Както растенията се намират в спящо състояние, така и тогавашният човек се намираше в един вид сън, той беше дарен само с физическото и етерното тела. В този момент на земята нямаше нито едно същество, което да притежава присъщото на днешните висши животни качество - качеството на червената, топла кръв: вътрешната топлина.

Ако заедно се мен се върнете назад и изследвате съществата на Старата луна, то вие бихте се убедили, че всички тези същества на Старата луна, където вече присъстваха предците на днешните хора, имаха топлината на околната среда, така както това е при нисшите животни, които са останали на това стъпало на развитие до днес. Те притежаваха, както се казва, сменящи температурата си телесни сокове, тяхната топлина беше тази на околната им среда. Това, което в човека и във висшите животни е вътрешната топлина и свързаното с нея - червената кръв, съвсем не беше присъщо на тогавашните същества.

Но сега ние чухме, че едновременно с отделянето на слънцето и на луната от земята се състоя и едно друго световно събитие: преходът на Марс през земята. Субстанциите на двете небесни тела - Марс и земята тогава бяха толкова редки, че благодарение на своята субстанция Марс можеше да премине през тялото на земята. Той остави на нея едно вещество, което земята не притежаваше преди: желязото. Желязото се сме си със земята едва след преминаването на Марс през нея, и това желязо беше необходимото условие да се образува червената кръв. Какво беше следствието от това? Когато луната беше напуснала земята и земята остана сама, тя се намираше в един вид огнено състояние, тя беше обгърната от

една топлинна атмосфера. Сега ние стигаме до една представа и ви моля да я проследите съвсем внимателно. Помислете си за топлината, която е вътре в телата на милиони хора и животни с топла кръв, които обитават земята, представете си, че тази топлина се намира като една топлинна атмосфера около земята: ще получите приблизително състоянието на земята непосредствено след отделянето на луната.

Съществата още нямаха вътрешна топлина, топлината обгръщаше непосредствено цялото земно кълбо, тя още беше външна. Така ние можем да си представим земята в този момент като едно все още течно тяло, в което металите бяха разтворени по най-различен начин и което беше заобиколено от това море от топлина и огън. В това море от топлина слънцето изпращаше своите светлинни лъчи. За окултиста светлината не е просто физическата светлина, а физическата светлина е телесният, плътският израз на духа. Така със слънчевите лъчи в земята се спускаше и същината на слънчевите духове. Светлината като израз на духа на светлината се спускаше в огнената атмосфера, в топлинната атмосфера на земята. Представете си това съвсем живо. Имате земята заобиколена от топлинна атмосфера, и спускащите се в нея слънчеви лъчи, които за нас обаче са духовни лъчи. Поради това, че тези духове на слънцето в слънчевите лъчи попаднаха в земна та топлина, се образува най-напред общата душа, общото астрално тяло на цялото човечество и на висшите животни. Долу на земната повърхност се намираха тези спящи хора-растения, които имаха етерно тяло и физическо тяло. Същото би било ако сега, ако всички вие, ако всички, които са седнали тук, внезапно за спят - това разбира се не е желателно! - и всичките ни астрални тела напуснат физическите си тела и се смесят помежду си, така беше тогава. Само че тогава те се смесиха още повече, превърнаха се в неразличима маса, защото имаха обща топлина, която светеше светлината на слънцето, като израз на духа. Както е известно астралното тяло на днешния се нарича и аура, тъй като то се представя на днешният наблюдател като едно светлинно явление, което заобикаля човека, така както ако си представите една овална, яйцевидна светлинна форма, която се излъчва от всички страни на човека. Така се съдържаше тогава астралното тяло на хората в тази топлинна атмосфера на земята, то още не беше разпределено в отделните астралните тела, и в него се спускаше светлината на слънцето, която беше носителят на духовността на слънцето.

Нека сега си представим собственото ви възникване по това време от космическо-универсалната му страна. Това, което днес е вашето физическо и етерно тяло, което тогава водеше съществуване на растение, то израсна бавно от земята, то беше най-древния пра плод на земята. А това, което днес живее във вас като душа и дух, дойде от заобикалящата зе

мята атмосфера, то постепенно пропи вашето физическо и вашето етерно тяло. Подготовката за това се осъществи в една обща аура на земята, която трябва да си представим изключително телесно като една обща топлина, просветлена от изпълнената с дух слънчева светлина. Така вие сте приели топлината, която първоначално заобикаляше земята. Това, което днес живее във ваша та топла кръв, е част от този заобикалял земята първичен огън. Ако днес извадим цялата вътрешна топлина от телата на животните и хората, то ние ще можем да възстановим първичното състояние на праогъня. Това, което днес представлява вътрешната топлина то е разпределената топлина, която заобикаляше земята като море от топлина, и в това общо кръвно тяло се вливаше светлината. Тази светлина също беше разпределена постепенно и създаде висшата духовност на човека. Във физическо-етерните тела беше на лице разбира се само една притъпена, нисша духовност. Това, което днес се корени в главата на човека, по-висшата духовност, това, което беше образувано посредством влиянията на Амсхаспандите произхожда от духовните сили на слънцето.

А се поставете на мястото на ясновидеца и си представете неговите астрални видения. Какво вижда той? Той вижда как възниква земята, как се отделя луната. Земята е заобиколена от огнена мъгла, от общата топлина, в която се влива, прекрасно просветляваща я от вътре мъдростта на световите. Мъдростта на световите, която идва от слънцето, прегръща просветлената от слънцето земя в земна аура. Това вижда астралният ясновидец. А древният персийски ясновидец го наричаше "Аура Мазда", великата аура, Ахура Маздао, великата аура на мъдростта, от която произлязоха отделните аури на хората. Ормузд е само преиначено наименование на Ахура Маздао, великата аура.

Нека сега продължим нататък. От какво можеше да бъде предизвикано това състояние, което астралният ясновидец да вижда по такъв велик, внушителен начин, ако се върнеше в онова времето, състоянието описано в персийския мит, който е само един преразказ на резултатите от астралното наблюдение? Това състояние беше предизвикано от факта, че със слънцето са свързани духовни същества. За материалиста от слънцето се излъчват единствено физическите слънчеви лъчи. За този, който вижда нещата окултно това е така, че със слънчевата светлина на земята идват и духовните обитатели на слънцето. Точно както земята е населена от хора, така и слънцето е населено с мощни същества, които се различават от земните по това, че са много, много по-развити от хората. Генезисът, Старият завет, нарича тези обитатели на слънцето Елохими, светлинни същества. Както хората имат тяло от плът, така те имат тела от светлина. Те са светлинни същества. А силите им не са ограничени в тя-

сно пространство, те могат да се излъчват чак долу на земята. Със слънчевата светлина всички земни същества се стремят към делата на слънчевите духове, Елохимите. Във всеки лъч светлина, във всеки слънчев лъч ние трябва да виждаме делата на обитателите на слънцето. Хората ще достигнат това стъпало едва когато земята навлезе в състоянието Вулкан. Вие знаете, че развитието на земята преминава през Слънце, Луна, Земя, Юпитер, Венера и Вулкан, който посочваме като последното въплъщение на земята. Когато земята се развие до състоянието на Вулкан, хората ще се намират на това стъпало, на което днес са обитателите на слънцето. Така ние разбираме къде живеят днес Амсхаспандите. Тяхната истинска родина е слънцето и оттам посредством слънчевите лъчи те ни изпращат своите дела.

Така в човека можа да възникне именно това, което ви описах като дело на Амсхаспандите. Те изпратиха дванадесет течения в човешката глава и с това в човека можа да се развие мисленето, той можа да развие духовността си. На луната върху човека работеха само Изардите и изградиха 28те нерви на гръбначния стълб. След това към тях се прибави даряването на човека с дванадесетте нерви в главата, които произлязоха от Амсхаспандите, отрядите на Ахура Маздао. Всеки път обаче, на всяко стъпало от развитието опре делени същества изоставаха. Те не продължават заедно с другите. Не само гимназистите не преминават в следващ клас, а и съществата изостават на определено равнище, което другите вече са преминали. По време на Лунното съществуване на земята Елохимите, слънчевите светлинни духове се изкачиха на стъпалото, което им позволява да живеят на слънцето и да изпращат делата си на земята и земното човечество. Други духове, които бяха заедно с Елохимите на предишното стъпало изостанаха, те не пожелаха да доведат развитието си на Старата Луна дотам, че да достигнат по-висока степен на съществуване на слънцето. Затова на тези същества първоначално на беше позволено да действуват в слънчевите лъчи, да въздействуват отвън. В по-нататъшното си развитие те трябваше много повече да търсят това, през което не бяха преминали на Луната, на едно по-ниско съществуване, свързано със самата земя, с арената на земята.

В какво се състоеше новото състояние, което настъпи на земята, и което дари съществата с нови качества? То се изрази в това, че топлинната атмосфера, заобикаляща земята се вля в кръвта. Възникна топлата кръв. В това състояние изостаналите отряди духове се опитаха да компенсират в развитието си това, което преди това не са могли да осъществят. След като не успяха да вложат делата си в слънчевите лъчи, те я насочиха към топлината, която се беше преобразувала във вътрешен живот.

Нека си представим това пластично, както то може да бъде видяно в ясновидското наблюдение. [По време на следващите описания се рисува на дъската, но рисунката не е съхранена от записващите.] Ние виждаме, че в главата и в гръбначния стълб на човека се вливат делата на Амсхаспандите и Изардите, произхождащи от Ахура Мазда, докато вътрешността на човека се изпълни с топла кръв. Човешкото тяло поема кръвта равномерно, тя се влива от всички страни отвън във вътрешността на тялото. Ако разгледаме окултна та анатомия, ще видим, че всяко течение, изпращано от Ахура Мазда, от Ормузд, се придружава от още едно, което съпътствуваше нервното течение с нахлуващата отвън топлина. Нервното течение съпътствуваше движението на кръвта. С тази вливаща се топла кръв в човека навлязоха и силите на онези духове, които бяха изостанали. Това бяха отрядите на Ариман, които изпратиха в човека силите заедно с топлината, както Амсхаспандите постъпиха със силата на светлината. Така получаваме, че на всяко течение на Амсхаспандите се противопоставя едно течение на кръвта. В това червено течение на кръвта, паралелен на нервното течение, са включени и противниковите сили на Девите. В червената кръв на Амсхаспандите се противопоставя това, което идва от противниците на Амсхаспандите и Изардите, от Девите, отрядите на Ариман. А сега в кръвта чувстваме да пулсира това, което дойде от тези Ариманови отряди.

Така ние намираме това, чието вливане във физическото тяло ясновидецът може да види на астралния план, предадено дълбоко и изпълнено с дух в персийския мит. Виждаме съвместното действие на велика та светлина Ахура Мазда и вливащата се топлина, която превръща кръвта в тази сила в човека, която тя е. Вече знаем, че кръвта е израз на Аза. Така ние виждаме как всичко, което се излъчва от великата мъдрост, от Ахура Мазда, се съпровожда от егоизма поради това, че в кръвта то среща съпротивата на Аримановите течения. Егоизмът се преплита с цялата духовна дейност на човека. Ако се отдадем на тази имагинация ние виждаме как той наистина се влива. По този начин вие трябва с помощта на образи да достигнете до знанието за това, което се случува на нашата земя.

А сега нека си спомним, че изостаналите на лунното състояние духове, които не достигнаха до слънчевото съществуване, бяха на луната същества от вида на слънчевите - отрядите на Ахура Мазда, които прекрочиха лунното съществуване. На Луната те бяха достигнали до Аза. Сега те изостанаха и се съхраниха в това състояние. Докато се намираха на Луната, духовете на Ахура Мазда - Ормузд, и духовете на Ариман бяха на едно стъпало в развитието си, те бяха азови по природата си. Този Аз, първоначалният Аз, Заруана Акарана, е божественият Аз, което още не се е спуснало в тялото, което още почива в лоното на божеството. Там,

където този Аз се беше развил до тази степен, че да може да запази слънчевото си съществуване, то образува едно астрално тяло, което е поставено под ръководството на Ормузд. Но към него е прикрепена и една по-нисша сила - силата на изостаналите отряди на Ариман.

Така вие видяхте възникването на този четвърти член на човешката природа, на Аза, и на третият член на човека - астралното тяло, което е одухотворено от две същества. В него са втъкани добрите сили на Ормузд и силите на егоистичната природа - тези на Ариман. Азът е поставен в центъра на една борба, която бушува в астралното тяло - борбата между добрите и злите сили. Първоначалното същество Заруана Акара на се разделя на добри, истински сили на астралното тяло, и на противопоставени - силите на Ариман. Ариман или Анграмайню означава "противопоставящият се" или "опозиционен дух". Така ние разбираме, как един такъв мит наистина не е нищо друго освен преразказ на това, което са наблюдавали древните астрални ясновидци.

Нека сега разгледаме по-отблизо слизащите от слънцето на земята и върху хората сили. Това, което персийският мит нарича Ормузд или Ахура Мазда в действителност е израз на "великата душа", то е същото като това, което елинът нарича Психея. А това, което разбираме под човешкото астрално тяло е "малката душа". човешката душа е съставена от мислене, чувстване и воление. това са трите основни сили на душата, които за окултиста са всъщност три отделни същества. По-късно ще се спрем на тези неща. Така както човешката душа се разделя на тези три части, така и великата душа, великата аура се дели на три. Същата черта намираме както в персийските така и в средноевропейските митове. Средноевропейският мит нарича тези три основни сили Вотан, Вили и Ве, при което Вотан представя мислещата, Вили - волещата, а Ве - чувстващата сили.

Ние бихме да се вживеем особено дълбоко в цялото астрално наблюдение от тези времена, когато видим как в сричката Ве се отразява едно първоначално определение на чувстващата сила. В действителност всяко висше чувстване се предхожда от Вее (нем. Weh = болка), от болката. А защо? Представете си първоначалната човешка форма, която изникваше от земята, представете си растителния човек с физическо и етерно тяло. Така както той изникваше тогава, сивата присъствуваха само като зачатъци, така както цветът се съдържа в растителния поник. Човекът още не можеше да вижда. Очи, каквито имаме днес се появиха едва след дълго, дълго развитие. Как възникнаха според окултната физиология тези очи, които днес виждат великолепието на слънчевата светлина? Първоначално, когато съществуваха само физическото и етерното тела на местата, където днес се намират очите нямаше нищо. Но тези места се ока-

заха особено чувствителни за изпращаните на земята слънчеви лъчи. И първото усещане, което предизвика слънцето беше болката. На това място в човешкото тяло възникнаха две точки на болка, болезнени места, които биваха непрестанно наранявани. Това е същото както ако се порежете и на мястото се появи струпей. Така на тези чувствителни места се образуваха струпеи, и от тях постепенно се оформи прекрасното чудо на окото. Това стана след дълго, дълго развитие. Това, което болката беше откъснала от тялото се превърна във великолепно око.

Наистина нищо не може да възникне в света като удоволствие, като наслада, ако негова основа не е болката. Точно както засищането и съпътстващото го удоволствие се предхожда от глада, така и всяко познание и всяка радост имат за основа болката. Това е причината, поради която в трагедията болката и пред усещането за очакваното разрешение ни задоволяват. Всичко, което в бъдеще ще стане свършено, в настоящето преминава през състояние на болка и страдания. Но утеха за нас е когато знаем, че това, което днес е болка и страдание, в бъдеще ще е състояние на свършенство. Днешните свършени очи ние дължим на съществуването в миналото на болезнени точки в човешкото тяло, на болката, която беше преодоляна. Това имаше предвид посветеният Павел, когато изрече великите думи: "Защото знаем, че всички твари заедно стенат и се мъчат досега, очаквайки осиновение" или "Всички твари се страхуват в болката на битието и очакват осиновение", което не изразява нищо друго освен копнежа към постигането отново на едно синовно отношение към бога. Този, който разбира съществуването той вижда как болката протича през цялото съществуване.

Нека сега си представим добрите духове, без значение дали ще ги наречем както в персийския мит Ормузд или както в германския Вотан, Вили и Ве, нека си представим как тези слънчеви сили се спускат. Кога то мъглите на Атлантида се изгубиха и слънцето се освободи, те се намесиха в слънчевите лъчи и изпълниха въздуха. Затова светлинните духове са едновременно и духове на въздуха, които се описваха като волния отряд на Вотан. Тези духове биваха усещани в трите части Вотан, Вили и Ве. Нека си съставим един образ за това, което се е представяло пред астралния ясновидец. Вземете един човек в неговото растително съществуване, съставен от физическо и етерно тяло. Слънцето му въздейства със силата си: чрез Вотан в мисленето, чрез Вили (нем. Wili, Wollen = воление), който дава всичко свързано с волята и чрез Ве, който дава всичко свързано с чувствата. Всичко подобно на чувствата се корени в болката (нем. Weh), това разбираме и от името.

Как би трябвало да се разкаже това, ако се придържа към фактите? Вотан, Вили и Ве отидоха на морския бряг. Там те намериха растения и ги

надариха със своите сили: Вотан ги надари с дух и с общия духовен живот, Вили им даде форма, разум и движение, всичко коренящо се във волята, Ве - с образ и цвят, с говор, слух и лице, всичко, което се корени в чувстването. Така възникнаха първите хора. В тези образи от средноевропейския мит за отиването на тримата богове на морския бряг, за намирането на дърветата и надаряването им с божествените сили и способности, ние виждаме как тези обитаващи слънцето духове дават силите от своята голяма аура и ги вливат в отделните хора. Посредством окултизма ние можем отново да приемем нещата буквално. Виждаме как в основата на образите в мита лежат действителни факти и поглеждаме дълбоко в ясновидските виждания на мъдреца, който поучаваше в мистериите центрове и който можеше да разказва на все още в определена степен ясновиждащия народ в имажинативни образи това, което възприемаше астрално. Той даваше на народа истини, до които се домогваше в едно полусън но ясновиждащо междинно състояние. Той знаеше, че ще срещне разбиране сред хората, които все още притежаваха определено ниво на ясновиждане. Ако посредством окултизма можехме да се потопим в душите на тези предци, то ние никога не бихме били завладени от високомерието и самозаслепението на просветителите, което казва: как успяхме да доведем нещата дотам! - Не е ли ужасно високомерие затъмнението на хората през 19 век, да се твърди, че в сравнение с откритията на 19 век, всичко, което хората са знаели преди е само една детинска фантазия, и че това, което е открито днес ще важи за вечни времена? Не е ли ужасно високомерие, когато тези, които проповядват от катедрите в университетите и съдебните зали и тези, които възпитават наоколо, твърдят, че единствената форма на истината е изведената през по следните десетилетия? Те се смятат за смирени, но е най-страшно високомерие е да имаш подобни убеждения. Над тези убеждения търсачът на духа ще бъде изведен от възгледа, който трябва да обхване сърцето, мислите и душата му, че и в други времена хората са притежавали истината, но под друга форма, че съществуват и други форми на истината. Той ще преодолее и другото високомерие - че това, което казват днешните учени ще важи за вечни времена. Както формите на знанието са се променили от времето на наши те предци, както те са разказвали в картини това, което ние днес оповестяваме в друга форма, във формата на окултизма, така и в бъдещите епохи истините няма да се изразяват в нашите форми, а в други, които далеч ще са надраснали настоящите. Знаем, че истината е вечна, но също така знаем, че тя преминава през човешките души под различни форми.

Едното е погледът ни да се разширява, а второто е как такива прозрения трябва да се влеят живи в нашата душа. Ние ще разберем това, когато об

мислим следното: Какво всъщност представлява това астрално тяло, което носим в себе си? То е една частица от великата Аура на Мъдростта, една частица Ахура Мазда, който е тялото на мъдростта на цялата земя, и в когото се вливат силите на слънцето. Така ние ходим по земята и чувстваме, че сме носители на слънчевите сили, които се вляха в земната аура. Тогава нараства чувството ни за нещо, което трябва да развием: че това човешко тяло и тези човешки тела са ни поверени от една велика световна мъдрост, от великия световен дух. В окултизма човешкото тяло се нарича и храм. Ние носим отговорност за това да занесем обратно в светещата праоснова това, което сме получили, да го върнем съответно облагородено, разтълкувано и усъвършенствувано. Така ние се учим да се усещаме едно с световното битие. Не фантазирайки, а постепенно ние се научаваме да бъдем един тон в големия оркестър, който озвучава космоса и който наричаме музика на сферите. Тогава нашето чувство за отговорност нараства, едновременно с това се появява чувство за възвишеност, но свързано в едно чувство на смирение в равновесно съотношение. Това ни дава учението на теософията: тя ни учи правилно не само, че сме хора и какви хора сме, а тя ни превръща и в духовни хора, които знаят какво е тяхното участие в духовно-космическото битие. Това е етиката, учението за морала, което произлиза от прозрението. Ако обгърнем това, то чрез нас ще започнат да пулсират морални чувства, които не притежават и капка сантименталност или филистерство. През нас преминава едно естествено морално учение, ако го възприемем като естествено последствие от познанието. Теософията не може нищо друго, освен, в случай че бъде разбрана правилно, да внесе в човека най-висшите морални понятия, тъй като тя му дава знанието, прозрението за това как човекът е поставен в цялата световна взаимовръзка. Теософията никога няма да се впусне в закани и морални проповеди. Никой не става по-добър, когато бива заплашван: Бъди добър! или: Прави това, защото то е добро! - тъй като това би довело човека при всички обстоятелства до сантименталност и филистерство. Теософията ни показва какво е човекът и каква е връзката му с целия свят и разглежда в определен смисъл като не съвсем срамежливо човекът да се притиска с морални правила, тъй като той е устроен така, че от познанието - когато познае себе си - от само себе си започва да следва истинския морал. Когато му се наложи да се обърне директно, непосредствено към чувствата на хората окултистът чувства това не в нисша, а във висша степен като нараняване на духовното чувство за срам. Той се обръща директно към познанието, но той поставя познанието така, че и чувствата на човека да се включат в него. Той поставя пред човека обективни факти, и тогава идват чувствата. Той не доближава човека, тъй като изпитва огромен респект пред човека и защото има

съзнание за това, че във всеки трябва да се уважава и почита усъвършенствувания се човек. Ако човек научи истината, то той ще стане добър, тъй като душата на истината е добротата. Ако човек възприеме познанието на истината, то той възприема добротата. По-нисшото познание не се следва от тази добротата, но тя следва по-висшето познание. Затова в общи линии чрез теософското общество в човека трябва да се влее волята за познание, тъй като това е истинният път към съвършенството, към доброто.

С това същевременно видяхме как от тези наблюдения за нас се извлича един непосредствено практически жизнен въпрос и как спиритуалните мъдрости се поместват в нашата култура и в целия ни живот.

ШЕСТА ЛЕКЦИЯ

Берлин, 13 ноември 1907

Първите глави на Сътворението.

През последните часове говорихме за различните митове и сказания и при това описахме как в тях различните народи са изразили това, с което от друга страна се запознахме чрез теософския възглед за света, това, което наричаме проявление на астралния и на духовния свят. Говорихме също и за различните знаци и символи, като непрестанно подчертавахме, че в тях не е дадено нищо, върху което може произволно да се спекулира, философствува, размишлява, което може да се тълкува така или иначе, а за тях трябва да се каже, че те действително са отражения на процеси във висшите светове. На това място отново и отново моля да се съобразите, че в широки духовни течения в земното развитие имаме знаци, приказки, легенди, които не изразяват нищо друго освен това, което виждатият, запознатият с надсетивните проявления може да преживее във висшите светове. Нужно е да посоча само простия знак на свастиката, пречупения кръст, знак, който всички вие познавате, и относно когото сте чували повече или по-малко духовити обяснения. Повечето от тях са безсмислица, дори и да са така духовити. Някой може да е много умен, да разсъждава много и въпреки това да каже някоя глупост, ако не знае за какво става дума. Този пречупен кръст или свастика не е нищо друго освен препредаването на това, което се нарича астрални сетивни органи - наречени още лотосови цветове, които се задвижват, когато човек предприеме определени упражнения, те започват да се движат, когато той премине през определено развитие. Винаги съм повтарял, че при това трябва да се мисли толкова за цветове, колкото при думата белодробно крило мислим за крило. Това е дума. В лотосовия цвят нямате нищо повече от едно картинно обозначение на това, което се развива във виждатия, когато постепенно извежда астралните си сетивни органи от астралния си

организъм. Ако следваме този принцип на обяснение, никога няма да се изкушим да използваме някакви спекулации и подобни неща по отношение на това, което намираме в религиозни или други документи. По-скоро ще се постараям да привлечем в помощ истинската духовна наука или окултната мъдрост, за да можем в съответния случай да разберем от нея какво значат едни или други неща. Голяма част от персийските или германските сказания вече ни се изясни през последните понеделници.

Днес бих искал да насоча вниманието ви към някои неща, които вие можете да намерите в близки до вас източници - в Библията. Искам да насоча вниманието ви именно към Библията за да видите, по колко разнообразни начини тъкмо от гледна точка на духовната наука, Библията се припокрива с многобройните митове на народите, и колко дълбоко можем да прозрем и библейския документ, ако просто потърсим справка за него в окултната мъдрост. Днес ще изправим душите си пред началните глави на Библията.

Както знаете в тях се разказва за възникването на земята, на света изобщо във връзка с човека. Най-много бройни обяснения ще срещнете за така нареченото Сътворение, за тайните, които се крият зад първата, въвеждащата глава на Библията. Нека си спомним за това, че, когато човекът стана за първи път земен жител в днешния си вид, на нашата земя царяха взаимоотношения съвсем различни от следващите, които днешният човек познава. Знаем, че след като земята беше преминала през по-ранни състояния на развитие - Сатурн, Слънце и Луна, че тя отново излезе напред, първоначално свързана със слънцето и луната. Това, което днес гледа към нас като слънце, като луна, представляваше тогава едно небесно тяло със земята. Знаем, че тогава слънцето с всички нейни същества се отдели, че след него се отдели и луната, също придружена от определени субстанции и същества, и че нашата земя изостана в една епоха, която сме свикнали да наричаме лемурийска. По онова време земята се състоеше от течни-огнени субстанции, които в основа та си бяха същите като днешните, само че земята беше едно огнено, мъгливо огнено небесно тяло, в което бяха разтворени всички метали и минерали, които днес са в твърдо състояние и в което същества като днешните не можеха да живеят. Напротив, можеха да живеят същества съвсем различни по природата си, и към тях спадаше тогава и човекът, чието битие винаги е било свързано с развитието на нашата планета.

Нека сега разгледаме самия човек. Ако си представяте тогавашния човек, този от времето, когато слънцето и луната се отделиха от земята, като днешния човек, който чува с ушите и вижда с очите си, то представата ви е съвсем грешна. По-скоро трябва да си представите, че човекът от първоначалните земни състояния имаше съвсем различно съзнание от

това на днешния човек. Нашето настоящо дневно съзнание, което възприема с инструментите на външните сетива, още не съществуваше. Кои състояния на съзнанието освен дневното познаваме? Вие познавате съзнанието, което е за повечето съвременни хора подсъзнание, съзнанието по време на дълбок сън. Както знаете, освен хората това съзнание притежават и растенията на около. Растенията се намират постоянно в това съзнание, а човекът само, когато спи. Днешният човек, когато наблюдава растението трябва да си каже: Растението му онагледява съзнанието, което той самият има, когато спи. Та нали човекът по време на съня си също е едно растениеподобно същество, би могъл да си каже той. Растението има само физическо и етерно тяло. И човекът има физическо и етерно тела, които лежат в леглото. Но сега идва разликата: човекът, който лежи в леглото, има и едно принадлежащо към не го астрално тяло и един Аз, те са отделени от физическото и етерното тела по определен начин. Но отделното астрално тяло принадлежи към физическото и етерното, които лежат в леглото. Към всяко отделно растение не принадлежи астрално тяло, а цялата земя има астрално тяло и вие трябва да разглеждате отделните растения като повити, като включени в това общо астрално тяло на земята. Вярно е, че когато нараните едно отделно растение, или причините нещо на едно отделно растение, то не го усеща, а земята като цяло го чувства в общото астрално тяло. Вече съм ви обръщал внимание върху това, че виждащият знае: когато откъснете цвете, когато вземете семето на едно цвете и когато мелите зърното през есента, то това е все едно да вземете млякото на кравата, или телето и да го изпие. За астралното тяло на земята това е едно приятно усещане. Усещане за болка настъпва само когато откъснете цветето с корена, това е подобно на това да откъснете от тялото на някое животно парче месо. Трябва да сте наясно за това, че за земята също съществуват състояния подобни на спящото и будното, че това не се отнася само за растенията. Отделното растение познава само това състояние на съзнанието, което и вие имате, когато физическото и етерното ви тела лежат в леглото. Между тези две състояния на спане и будване, съществува и едно трето, което е малко известно на съвременните хора. Това е състоянието, от което само като един последен спомен, атавизъм, наследство ни е останал изпълненият със сънища сън, в което спящото състояние се изпълва с най-разнообразни символични картини, които често сме описвали. По-голямата част от животинския свят има такова съзнание. Всеки, който е запознат се тези отношения може да ви каже, че по-голямата част от животинския свят се намира в един вид сънуващо съзнание. Пълна безсмислица е да се поставя въпроса, дали животните нямат подобно азово съзнание като това на хората. Случвало се е да се обяснява на хората съвсем точно през какво

трябва да премине човек във времето между смъртта и новото раждане и да се появи някой и да попита: А не е ли възможно човек да прекара това време на някоя съвсем различна планета? -, или пита: Не може ли да е така, или иначе? Всичко "може да е" в света. Никога не става дума за това, какво би могло да бъде, а за това какво е. това трябва да се помни непрекъснато. Днес някои хора се подвеждат когато на растението например се приписва любовен живот. От такива неща стават най-добрите сензации, и когато нещата въобще не се наричат "наука" те включват всичко, за което обществото няма добро мнение.

Като трето състояние на съзнанието имаме едно картинно съзнание, което присъства под формата на смътни образи по време на съня, и което беше по-застъпено у хората в началото на земното съществуване. Когато човекът встъпи в съществуването си като земен жител, той още нямаше очи, с които да вижда, не можеше да се ползва с уши като днешните за да възприема сетивно външния свят, въпреки че всичко съществуваше в зародиш. Тогавашният човек не възприемаше физически форми и цветовете като тези, които ние възприемаме със сетивата си, съзнанието му беше картинно съзнание, което приемаше преди всичко духовни състояния. Със сигурност около човека можеше да се намират предмети подобни на тази роза. Когато той се приближаваше до тях, той не възприемаше по този начин червения цвят, формите, зелените листа. Но когато приближаваше едно такова растение в него се надигаше една картина, която най-напред му представяше на мястото, където сега е зелено, един червен образ, а тук, където сега е червеното му се явяваше един зеленикаво-син образ. Всичко това му се показваше в цветовете, които не се срещат така във физическия свят, а само подчертават, че става дума за образ, който е душевно-духовно симпатичен на човека. Ако например човекът се приближеше до едно благо настроено към него същество от животинския свят, то пред него изникваха определени цветове, изразяващи симпатията, която животното изпитва към него. Ако се приближеше до животно, което иска да го изяде, то това се изразяваше в друг цветен образ. Приятелството между две същества се изразяваше в цветовете и форми.

А сега си представете, че самият човек в никакъв случай не е бил в състояние да види собствената си телесност, тъй като тя спада към всичко, за чието възприемане са нужни сетивни инструменти. Човекът можеше да види сам душата си, той я виждаше в извиращи от него цветове. Това, което днес виждащият възприема, той можеше да види посредством притъпеното си, сумрачно ясновидско съзнание. Но не става и дума за това да вижда собствените си телесни форми, те бяха свършено скрити за него.

Нека сега си представим живо този момент. Човекът слиза от лоното божие за да се потопи в земята, която тъкмо се е отделила от слънцето и от луната. Тогава слиза човекът. Той не притежава и най-малката способност да види слънцето, луната и земята като физически тела. Но за него е настъпил моментът в трите му тела да се спусне Азът, който днес живее във всички и който преди това беше съединен с божествената субстанция. От времето на Сатурн съществуваше физическото тяло, след Слънцето - етерното, и след Луната - астралното тяло. Астралното тяло, етерното и физическото бяха дошли от Лунното съществуване. Когато земята преминаваше през слънчевото и лунното възплъщение, Азът се намираше в сферата на божественото. Нека сега ясно си представим състоянието на така обособената земя. Имаме човек, съставен от физическо, етерно и астрално тяло, бих казал, с една празнина в етерното и астралното тяло, като един пакет. В тази празнина се спуска на капки Азът и най-напред се свързва с астралното тяло, като по стига в него това картинно съзнание, което ви описах. Така човекът се превърна в едно много съставно същество. Азът се съедини с това, което се беше подготвяло през трите стадии на Сатурн, Слънце и Луна, докато Азът се намираше горе в лоното на божеството. По време на Сатурн, Слънце и Луна Азът, който сега обитава във всички, беше едно с божеството горе, а долу се подготвяха телата ви, вашето физическо тяло по времето на Сатурн, вашето етерно тяло по времето на Слънцето и астралното ви тяло на Луната. Това се подготвяше долу. Бихме могли да кажем, че божеството гледаше как телата се подготвяха долу, за да могат, когато божеството спусне капките азовост да достигнат зрелостта да приемат тази азовост. Това, което днес живее във вас тогава живееше в божеството и гледаше отгоре трите тела. Ако тогава вашата душа, вашият Аз можеха да чувстват битието си както днес, то те щяха да го усетят като наричаха родина та си "небеса". Защото те бяха в небесата, те притежаваха само едно притъпено, сумрачно съзнание, но се намираха в небесата.

А сега настъпи моментът, в който протичащият равномерно по-ранен стадии се раздели на две. В началото на земното съществуване хората бяха в едно състояние, в което те като съзнателни хора, като азовост, все още се намираха в "небесата". И сега в телата се спусна на капки Азът. Тогава беше създадена разлика та между това, където хората пребиваваха преди и това, в което те се намират сега: небе и земя. Това е изживяването на вашия Аз при слизането му на земята. Какво е написано в началото на Сътворението?

В начало - или: в пра началото - Бог сътвори небето и земята.

Вашият Аз не можеше да види нищо, когато седеше в лоното на божеството. Сега, на земята, е определено да вижда за първи път, но първоначално в едно притъпено картинно съзнание. Преди това той не виждаше нищо, той трябваше да се научи да живее в астралното тяло за да може да се научи и да вижда.

А земята беше безводна и пуста.

Това отново е субективното преживяване на душата ви. Тя описваше това, което вижда. Земята беше още "пуста и безводна" и всичко беше течност, тъй като земята се намираще в едно огнено-течно състояние.

И Дух Божий когото вашият Аз беше напуснал се носеше над водата или: се беше надвесил над водата.

Виждате, че описаното в Сътворението са действителните изживявания на Аза. И какво се намесва сега в цялото? Сега настъпва моментът, когато Азът започва да вижда астрално, той осъзнава, че наоколо има и други същества. От тъмнината просветва от всички страни астралната светлина.

Рече Бог: да бъде светлина. И биде светлина.

Под това не се има предвид физическата светлина, а астралната. И тук са описани събитията, които изживява човешкия Аз.

Видя Бог, че светлината е добро нещо, и отдели Бог светлината от тъмнината.

Какво означава това? В хода на лекциите ще ви бъде разяснено по-подробно, че навсякъде, където присъства астралното тяло, трябва да настъпи умора. Животът на едно астрално тяло не може да протече другояче, освен като поява на умората. Затова трябва да съществува и уравновесяване на тази умора. Едно същество, което се уморява трябва да премине през състояния, в които умората да се неутрализира. Не си представяйте нищо външно, а единствено преживяванията на Аза. Азът се потопява в астралното тяло, той се уморява, когато разгръща картинното си съзнание. Той трябва да навлезе в състояние, в което да премахне умората. Ние имаме два вида състояния на съзнание, в които Азът може да се намира: едно състояние, в което Азът живее в образи, в което духовните преживявания се явяват като образи и едно друго, в което

всичко отново се потапя в тъмнината, от която е произлязъл Азът, и в което се премахва умората, но в което светлинното състояние около Аза остава непрекъснато. Божеството е разделило живота на Аза на две части, в едната от които е светлина, а в другата мрак. Така си представете живота на светлинното същество на земята.

И отдели Бог светлината от тъмнината. Светлината Бог нарече ден, а тъмнината - нощ.

Това няма нищо общо с обиколката на слънцето или на луната, това има общо с духовната разлика между астралното просветление на съзнанието и с тъмното състояние, където няма просветление. Много важно е непрестанно да имате предвид, че тук се описват вътрешни факти, изживявания на Аза. Представете си живо как спящият човек лежи в леглото със своето физическо и етерно тела и как извън тях се намират астралното тяло и Азът. В началото на земното развитие това беше непрестанно така. Астралното тяло никога не беше толкова изцяло вмъкнато във физическото и етерното като днес, съвсем не може и да става дума за това, а само дотолкова, че изпълваше една част от етерното тяло. Трябва да си представяте този Аз, който току що е слязъл от лоното божие със своето астрално тяло и принадлежеше към едно физическо и едно етерно тяло, но не ги проникваше още напълно приблизително така, както е при днешния човек по време на сън, когато астралното тяло е извън физическото, но все още не изцяло извън етерното.

Днешният естествоизпитател би казал, че такъв живот е напълно невъзможен. Но според другите закони той беше възможен.

Бихме могли да си представим това с помощта на един образ. Нека отново си представим нашата земя, но сега протъкана от огнена мъгла в непрестанно движение, носеща астралните тела с Азовете като духове във въздуха. Представете си, че сега изведнъж всички заспят. Тогава астралните ви тела ще излязат от физическите. Само физическите тела са мързеливи, когато астралните тела ги напуснат физическите запазват формата си. По онова време, когато земята беше обвита в огнена мъгла това беше различно, всичко се намираше в оживено движение. Беше подобно на това, ако вие днес застанете на върха на планината и гледате как мъглите се движат и приемат най-различни форми. Сега физическото ви тяло остава мързеливо в твърдата си форма. Тогава всичко се намираше в движение. Тогавашното физическо тяло се разтваряше и отново се събираше. Всичко това се предопределяше от силите, които изхождаха отгоре. Така тогавашното съществуване се различаваше от днешното. Когато земята все още беше течна, всички форми зависеха от духовните сили, към

които самите те принадлежах. Помислете само какво се случваше долу. Твърдта се подготвяше стъпка по стъпка. Тези твърди форми се подготвяха стъпка по стъпка от едно напълно течено-воднисто състояние. Отлагаша се все повече твърди форми. Така както в планината мъглите приемат установени форми и биха се кристализирали, така постепенно се образуваха първите човешки фигури от завихрящите се огнено-парни маси.

И рече Бог: да има твърд - или: разширение - посред водата, и тя да дели вода от вода.

Ако си представите правилно тази картина получавате процеса, който току що описвах.

И създаде Бог твърдта, и отдели водата, що беше под твърдта, от водата над твърдта. Твърдта Бог нарече небе. биде вечер, биде утро - ден втори. И Бог раздели водите и отдели водата под разширението и над разширението. И това, което беше отгоре, нарече небе.

Тук се съдържа дълбоката мъдрост. Какви са тези две "разширения"? С това се имат предвид двете части на човешката природа, които винаги са смесени една с друга, нисшата природа на човека и духовната природа на човека. Духовната природа, която намира своя израз в това, което е насочено към слънцето, а нисшата природа, която е насочена към центъра на земята. Това са двете природи, които бележат всички религиозни документи като обсебени от две съвършено различни сили, от небесните сили и от силите на долния свят. Небесното уширение и земното уширение отдели Бог едно от друго. Тук на земята стана видимо това, което на Луната изобщо не се виждаше. В тези думи е отразена една невероятно дълбока мъдрост, която отговаря напълно на истината. На Старата Луна все още наоколо не бродеха отделни човешки фигури като тук на земята, това все още не съществуваше. Телата-предшественици на хората на Старата Луна, състоящи се от физическо, етерно, астрално тяло имаха само едно уширение към планетата, а не към небесата. Те наподобяваха животни и в тях все още не можеше да живее Аз. Животното е изостанало на това стъпало на развитие. Това ви е показано и днес ясно по това, че то не може да изправи лицето си към слънцето, че предните му крайници не са свободни инструменти, с които да реализира намеренията и идеите на духа. Животното е като една арка на четири колони. Човекът е довел тази арка от хоризонтално във вертикално положение.

Поради обърнатото нагоре лице той е не само жител на земята, а и жител на вселената. Двете предни опори, които са двата предни крайника са се превърнали в инструменти на духа. Това е изразено в разделяне то на тази част от човешкото тяло, която принадлежи към земята, от тази, която принадлежи към космоса.

И създаде Бог твърдта, и отдели водата, що беше под твърдта, от водата над твърдта.

Тези думи се отнасят до това различие в човешкото тяло. То отново е изживяване на първоначалното човешко същество.

А сега тази част от човешкото тяло, която беше призвана да служи на Аза, трябваше да има център. Тя действително получи център. Първият център в това все още меко човешко тяло се образува от това, че в на сочената нагоре част се сливаха всички течения. Оттам преминаваха най-различни течения, които трябва да си представяте като зачатъци на нервната и кръвната системи. Те всички се събираха горе в мощни огнени езици, които изскачаха на върха на главата - но когато тялото беше още съвършено меко. Онзи орган, който човекът притежаваше, и чиито последен остатък е жлезата на върха на главата, беше първият орган, с който човекът започна да възприема физически. Ако той се доближеше нещо опасно, то органът възприемаше това и така човекът чувстваше, че не бива да се приближава. С помощта на този орган той можеше да се ориентира. Не бива да си го представяте като първоначално око - от една такава представа биха произлезли всевъзможни заблуди - а си го представете като един вид топлинен орган, с който човекът можеше да различава на дълги разстояния топлинни или студени състояния, и такива, които могат да му навредят или да са му от полза. Същевременно този орган се намираше в определена връзка с органите, които наричаме лимфни и които са родствени с теченията в човешкото тяло, които са свързани с бели те кръвни телца. Благомото и страданието на човека, който за предпочитане все още имаше бели кръвни телца зависеше от това, което възприема този орган. Така това беше един център, в който се събираше всичко, което беше оформено в уширението на небето.

И рече Бог: да се събере водата, що е под небето, на едно място, и да се яви суша. Тъй и стана. Сушата Бог нарече земя, а събраните води – морета. И видя Бог, че това е добро.

Виждате, че тук се споменава за събиране на течения, тези се намират в долната, в земната природа на човека. Те се отнасят до репродуцирането

му, до размножението. Но в тези древни времена размножението - това е много важно - беше изцяло забулено в абсолютно безсъзнание. Това е дълбока тайна за образува нето на света. Би могло да се каже, че това е първоначалната божия повеля, която той даде на земните твари: вие не трябва да знаете как се размножавате на земята. - Целият размножителен процес беше обгърнат от дълбоко безсъзнание. Във времената, когато на земята се появи съзнанието, размножение не се извършваше. Представете си, че в това отношение човешкото същество изхождаше от пълна невинност или липса на съзнание относно този земен процес. Какво е знаел човекът в началото на земното си съществуване? Знаел е единствено за духовния си произход, знаел е, че се е спуснал като Аз от лоното божие. Физическия си произход, произхода на телата си беше пълна тайна за него, за тях той не знаеше нищо, всичко беше покрито със съвършена невинност. Нека си представим съвсем ясно какви процеси протичаха тогава.

Хората възникнаха по начина, който преди малко описахме. Те бяха развили физическото, етерното и астралното си тела по времето на Старата Луна и сега приеха Аза, това бяха хора, които се намираха в пълно неведение относно всичко, което се случваше във физическия свят. Те дори не можеха да виждат тези неща, те не виждаха собствените си физически тела. Виждаха духовни състояния, те знаеха, че произлизат от божеството. Съществуваха и други същества, не хора, а същества, изостанали на Старата Луна, които нямаше да могат да станат богове. Тези, които бяха достигнали по-високо стъпало на Старата Луна се преселиха на Слънцето, обитавано от Елохимите, така както земята се обитава от хората. Съществата на Слънцето и тези на земята преминаваха през едно паралелно развитие. След като Слънцето и Луната се отделиха от земята, тя беше поставена между слънцето от едната страна и луната от другата. Най-висшето същество, което се разви на земята, беше едно същество с физическо тяло, етерно тяло, астрално тяло и Аз: човекът. На Старото Слънце най-висшето същество имаше физическо тяло - но в съвсем различна форма от човешкото -, етерно тяло, астрално тяло, Аз, Дух-Себе (Манас), Дух-Живот (Будхи), Човек-Дух (Атма) и една допълнителна осма част, над Атма. Така че, по-висшите същества, които вече са развили и осми член, са Елохимите, слънчевите духове, които при разделянето на Земята и Слънцето тръгнаха по различен път. Хората избраха земния. Слънчевите духове бяха развили Атма още на Старата Луна, те отидоха на слънцето, за да продължат развитието си. На Старата Луна обаче имаше и по-долни същества, които не можеха да продължат нататък със Слънцето, тъй като изостанаха. Те разбира се бяха много по-високо развити от хората, те имаха нещо, което хората трябва да извоюват в бъдеще, те имаха

такова съзнание, чрез което можеха да виждат външни физически предмети. Те вече можеха да ползват оръдия на труда, до като човекът не беше в състояние. Очите на човека бяха още слепи и ушите му глухи. Очите и ушите му бяха развити само като зародиши, едва по-късно те щяха да виждат и да чуват. Но някои по-нисши животни бяха съхранили от Старата Луна форми, които в определен смисъл можеха да използват помело от колкото човека своето тяло. И действително в тях се въплътиха слезлите от Луната същества, които още не бяха развити дотам, че да продължат развитието си на Слънцето, но бяха по-напреднали от хората. Те се въплътиха във форми, които днес вече отдавна са потънали, в същества, които им дадоха възможност да виждат физическата заобикаляща ги среда. Те одушевяха, проникнаха с дух тези същества, които се намираха между хората и боговете, тези нисши същества, тъй като повисшите човешки тела все още бяха твърде непохватни, както детето след раждането си е много по-непохватно от едно малко пиле. Тези нисши същества бяха дракони или змии, които тогава бяха населени временно от тези намиращи се между боговете и хората същества. Тези видове бяха родствени с всичко в човека, което принадлежи към земята, но не притежаваха нищо от насочената към слънцето част на човека. Но в едно те превъзхождаха живеещите още в притъпено картинно съзнание хора: те вече бяха в състояние да възприемат физическите предмети на земята. Човекът съществуваше в пълно неведение и невинност относно физическия процес на половостта, за него той беше обгърнат в мрак. Тези същества го виждаха и поради това можеха да се приближат до хората и да им кажат: вие можете да станете като боговете, нужно е да направите само едно, трябва да разпрострете желанието си чак до долните части. В момента, в който желанието ви се простре до най-дълбоките части, вие ще виждате като боговете, ако направите това, вие ще видите собствения си образ.

В определен смисъл така беше отнето на хората състоянието на невинност. Това е едната страна. Другата страна е свободата, която човекът придоби по този начин. [Празно място в записките.] Същества, които се намираха между слънчевите и земните обитатели и които не бяха успели да извоюват достигането на слънцето искаха да отворят очите на хората, те се приближиха към тях като изкусители и казаха:

.....ще ви се отворят очите, и ще бъдете като богове, знаещи добро и зло.

Ще видите какво има наоколо ви, и ще се запознаете с дървото на познаването на добро и зло и с дървото на живота.

Така религиозните документи са истинни буквално. Вие само трябва да се научите и да ги разбирате буквално. Днешното наблюдение трябва да ви е показало, че с тези неща не бива да се спекулира. Трябва да се пита истинската духовна наука, тъй като с това се внася прекрасна светлина в религиозните документи.

ВТОРА ЧАСТ

БЯЛА И ЧЕРНА МАГИЯ

Берлин, 21 октомври 1907 следобед

Бе изявено желанието днес да говорим и за това, което обикновено се нарича "бяла и черна магия" и то да бъде приведено във връзка с някои други познати на теософите понятия.

Нещата, които трябва да бъдат засегнати във връзка с този въпрос обхващат една много обширна и разчленена област от окултното и духовно научното гледище, и затова ще имаме възможност да се спрем единствено на някои елементарни неща от нея. Но и те имат за условие казаното да се приема сякаш е казано единствено и само за ученици на Духовната наука, а не се отнася за някой, който няма духовно научна настройка или мислене. Когато се говори на такава тема е наложително да се поставят условия.

Думите "бяла и черна магия" често влизат в употреба именно в теософските кръгове, и много често определението "черен маг" се среща като обвинение, дори към хора, които участвуват в теософското движение. Някои от вас със сигурност са чували, как едно или друго с лека ръка се слага етикета "черна магия". Дори веднъж се стигна дотам, че след лекцията на нашите "Съобщения" - струва ми се, че беше в първия брой - на едно място хората казваха: В това, което се е случило на генералното събрание и което се пише в "Съобщенията" се крие черна магия. От някои хора беше изказано твърдението, че в ръководството на генералното събрание трябва да има лоша магия. Това е само един пример за нещо, което се среща често и се корени в едно сравнително тривиално схващане не само на понятието "черна магия", а и на понятието "магия" изобщо.

Най напред трябва да си разясним какво следва да се разбира под "магия", и какво следва да се разбира под "черна магия". Мнозина вярват в следното: вие казвате, че окултните сили могат да се придобият и при това си мислите за сравнително безобидни, елементарни окултни способности. Тъй като говорещите за това обикновено не знаят нищо за висшите окултни способности, те нямат идея какво точно трябва да си представят под това. Обикновено хората прибавят и това, че черна магия прави този, който прилага такива способности в името на личния егоизъм.

Едно подобно изказване е от тези, за които дори не може да се каже, че са неверни. Но и нищо не произтича от това, ако кажем, че е вярно, тъй като то не казва нещо особено. То е израз на един съвсем абстрактен начин на мислене. Този, който желае да говори за такива неща, трябва преди всичко да е твърдо стъпил на земята на действителността, на физическата или на духовната действителност. Той трябва да знае кое е реално и тогава вече няма да бърби всевъзможни неща, които нямат връзка с реалността.

Не се ли съдържа в това изказване, че човек не бива да използва окултни сили в служба на собствения си егоизъм едно невъзможно изискване към съвременното човечество? Най-напред трябва да си отговорим на този въпрос. Разбира се тези, които го поставят посочват първата заповед: Не бъде егоистичен! - Това със сигурност е много важна заповед. Но за този, който мисли реално въпросът не се състои в това, че е поставена такава заповед, а дали подобни заповеди изобщо могат да бъдат изпълнени. И ако някой смята, че тя може без особени усилия да бъде осъществена от съвременните хора, то той е попаднал в голяма илюзия. Този, който вижда като свой дълг разсейването на илюзиите, ще трябва да разсее и тази, че една такава заповед може лесно да бъде изпълнена.

Тук може би ще се появи някой, който ще каже: Аз бих желал да действувам в света изцяло несебично! - Най-напред той съвсем не може да знае, че под силите, с които той работи се намират огромно количество окултни сили. От всеки човек си излъчват окултни сили. Ако някой каже, че желае да се прояви несебично в света, то това е един много, много красив идеал. Ако обаче се опитаме да продължим да задаваме въпроси: Защо искаш да си несебичен, защо си поставяш заповедта да бъдеш несебичен? То ние бихме получили странни отговори, като например: Чрез несебичността бих могъл да стигна до по-високо ниво на съвършенство; не мога да понеса да съм човек без стойност; искам да съм човек, ценен за света. - Ако някой анализира това чувство, той ще стигне до извода, че зад причините за несебичността се крие невероятен егоизъм, често много по-голям отколкото при хора, които съвсем не желаят да бъдат несебични, а просто се ръководят от инстинктите си.

И как би могло да бъде различно? Себичността е сила, която не е вложена от боговете в човека, за да може последният просто да се откаже или отрече от нея. Тя дори спада към най-съществените неща, позволяващи на човека да се изявява. Ако изследваме основите на себичността, ако се запитаем: защо боговете, добрите богове са заложили себичността в човека? - тъй като за повечето хора това е нещо отблъскващо ние получаваме от истинския окултизъм отговора, че себичността представлява една мощна защита срещу това, което би се случило на човека в света, ако не

я притежаваше. Знаете ли какво най-добре предпазва човека да не използва определени наистина опасни сили, за които след малко ще говорим? За някой, който сам желае да се занимава с черна магия, днес би било много лесно да привлече някой човек за свой ученик и да го научи на някои определени хватки и машинации от черната магия. Той ще може да действа в света по най-ужасен начин. повечето обаче не биха сторили това просто така. А знаете ли защо? Поради простата причина, че се страхуват, страхуват се за собствената си личност. Те подозират последствията в духа и себично се плашат. И това е много хубаво, че се плашат и за това не се захващат с тези неща. Ако в началото на земното развитие хората бяха получили наготово силите, с които да действуват върху астралното, етерното и физическото тяло, то те биха причинили ужасни неща в света. Но затова им е даден егоизма, който кара човека да се грижи най-напред за себе си, и тази грижа към себе си да го поглъща изцяло. Боговете са изпратили на хората егоизма като един предпазен щит. Егоизмът е този, който скрива от погледа на човека нещата, които се намират зад света на проявленията. Изключително важно е да се наблюдава това. Това е една своеобразна спирачка, с която боговете са оборудвали хората, за да не проникнат те прекалено бързо в духовните царства. Значи, това е егоизмът, той е едно добро предпазно средство. Затова не бива да се замеря с подобни думи, тъй като много още остава докато човекът ще може да е несебичен, когато ще е зрял за това. Съвсем не е нужно да напомням, че всички проповеди за несебичност звучат тъкмо в нашето време толкова смешно, във времето на най-високо потенциране егоизъм, в което всеки се опитва да заграби възможно повече от това, което е основано в социалния ред. Тази "несебичност" ще послужи единствено човек да се заобиколи съвсем с вихрушка от илюзии. Ако не помислите основно за това, може би няма да повярвате колко хората днес са обгърнати от илюзии, които именно посредством теории съвременниците ни се оставят да бъдат понесени от вихрушка от илюзии. Социални теории се създават и се проповядват от професори и не професори. Но тъкмо голяма част от теориите за социалните лекарства на общественото тяло не са нищо друго освен израз на "Psychopathia professoralis". Можете да проследите и в практиката колко изопачено мислят и действуват хората. Къде не сте виждали общество или комуна, в което хората да не разсъждават за едно или друго лекарство, например срещу безработицата. Там, където има безработица, там има и глад. Как обаче да направим така, че да тя да се премахне? И тогава се взима решението: на хората трябва да се даде работа. И се изнамира нещо, за да се даде на хората работа, занимание, за да могат да изкарат пари и да си купят каквото искат. Това изглежда едно доказано средство за премах-

ване на социалните вреди: да се даде занимание на хората. Но е едно много опасно средство, да се даде занимание на хората на всяка цена, докато не се прави разлика между продуктивно и непродуктивно занимание. Докато не се прави тази разлика, то е дори едно ужасно средство по отношение на влиянието му върху обществото. Представете си крайната ситуация: поради това, че в някаква област откриването на определена машина известен брой хора са останали без хляб, някой има желание да им осигури бързо работа и хляб. Той изнамира начин да употреби безстойности отпадъчни материали в производството на тоалетни принадлежности. С това хората могат да припечелят нещо и да си купят хляб. - Това обаче е само едно средство за изместване на бедността от една страна на друга, тъй като по този начин не се произвежда нищо, няма никакъв резултат. С помощта на следния пример всеки може да си представи: Някой сяда навън в провинцията в един ресторант и казва: Келнер, донесете ми десет картички с изгледи! - и ги изпраща, без да помисли колко пощенски раздавачи трябва да изкачат четири или пет етажа, без да помисли, че с това в света не се задвижва никаква реална сила. Някой не се съобразява, че с това не се цели нищо провокиращо духа и тялото. Ако кажете това на засегнатия, то той разбира се ще има извинение. Той например би могъл да каже, че може да назначи нови пощенски раздавачи, и така да осигури работа на хората. При това обаче не съобразява, че ако назначи нови хора, от работата им няма да произлезе нищо ново, а единствено бедността ще се разпредели по нов начин. Това показва, че хората най-напред трябва да знаят нещо за разпределението на работата на земята, преди да могат да започнат с най-малките мисъл за реформа. Незнание, което иска да реформира, е нещо ужасно в световната взаимовръзка. Ужасно е, че често хората нямат търпение да изчакат докато се научат да придобият общ поглед върху това, как може да се помогне, а са прекалено активни, за да се случи едно или друго. Всичко това са илюзии, с които хората се заобикалят. Такава илюзия е и когато в тривиалната теософия се говори за несебичност. Ако желаем да се просветим относно бялата и черната магия трябва най-напред да се занимаем с понятието "магия", за което тези, които са слушали последните лекции вече знаят нещо. Също и аз съм засягал публично същността на магията. Какво е това магия? Във всички древни окултни школи съществуваша три начина да се достигне до висшите области на познанието. Първият начин беше този на посветения, на инициирания, вторият е този на ясно-видеца и третият е този на магьосника. Това са три в основите си различни неща: посвещение, ясновидство и магия. Нека най-напред си изясним в едно просто сравнение какво е един посветен, какво е един ясновидец и

какво - един магьосник. Представете си една област, където хората не познават влакове, пара ходи и т.н., където хората живеят без тях. В такава една област обстоятелството, че съществуват локомотиви и параходи е чист окултизъм. Окултно значи тайно, нещо, за което хората не знаят нищо. Ако някой от пътува от една такава област в друга, където види локомотиви и параходи и след това се завърне в родината си той ще разкаже на хората, че локомотиви и параходи съществуват. Той знае това от собствено наблюдение, тъй като е видял света, който за останалите е тайна.

Този, който бива въведен във висшите светове чрез окултното обучение е в това отношение ясновидец. Той знае по силата на личното наблюдение, че съществуват духовни светове и същества, духовни сили. Духовните светове имат различни нива. Един човек може да е ясновидец на едно ниво, да вижда някои проявления, но да не вижда други. Сега вие трябва да извикате пред душите си нещо, което често е казва но тук: за откривателството и собственото изследване на окултни истини е нужно ясновидството. Но за да вижда тези истини ясновидството не се нуждае от нищо. За това е достатъчен обикновения човешки разум, когато се прилага правилно в достатъчно обхватен план. Който казва, че това което се съобщава в окултните доклади може да се разбере само, от ясновидец, той просто не използва достатъчно разума си. Всичко, което може да се съобщи като резултат от духовно проучване, може да се разбере, ако човек пожелае да го осмисли основно. Човек единствено не може да открие окултни истини с разума си, за това е нужно ясновидство. Така че това което се оповестява чрез теософията биха могли да разберат и тези, които мислят задълбочено върху тях.

Нещата могат да се разкажат до най-висшата област на окултните изживявания и те могат да бъдат разбрани. Така в окултните школи винаги имаше ясновидци, които посредством прилаганите методи се научаваха да виждат духовните светове. Често това бяха много трудни и бавни методи. Но наред с ясновидците винаги имаше и посветени. Това бяха хората, които бяха прозрели фактите и законите на висшите светове по силата на обширните и придобитите волево свои сили на разума. Това бяха посветените. Днес това отношение между посветени и ясновидци вече е почти невъзможно, тъй като всички хора са обзети от силния егоизъм и желаят да бъдат сами. Хората вече нямат и представа за онази любов, за онова доверие, които царяха в окултните школи в миналото. Там беше ясновидецът, който може би през много въплъщения използваше методите в отречение и се беше обучил да вижда в тези висши светове, който можеше да вижда много неща в тях и който сам се спираше да не се запознае със законите на тези висши светове, за да не се ограничава със

закони, а чрез едно по-бързо развитие на ясновидските си способности да донесе по-голяма полза на човечеството. Това отречение не може да се приеме така лесно. Нещо велико и огромно е когато някой се реши да стане ясновидец, без в същото време да опознае закономерностите на висшите светове в целия им вид. И ако той очаква - може би хиляди години - да достигне това, то той може да го стори само при условие, че се намира под строгата опека на избран гуру или учител. Тъй като ако при стъпи като ясновидец сам към нещата от висшите светове без да познава законите им, той скоро ще тръгне по грешна нишка и ще се заплете в най-пусти заблуждения, ако не приеме във всички важни неща съвета на гуруто.

Имаше и други, които съвсем се отказаха от развитието на по-висши ясновидски дарби, тъй като искаха да бъдат посветени в законите на висшите светове. С любов и отдаденост те се довериха на това, което им съобщаваха виждащите, но те познаваха законите. За да се обясни може да се приведе един пример от обикновения свят. Представете си един човек, който вижда изключително добре, който може да види всевъзможни феномени с очите си, но който не разбира нищо от законите на светлината. И представете си един друг човек, който е много късоглед и вижда само на няколко сантиметра разстояние, но който познава добре физическите закони на светлината. Двата биха могли прекрасно да работят заедно, единият познава законите, а другият съвсем не ги познава, но затова вижда проявленията. Същото важи и за много по-висши области. Възможно е един да е посветен от по-висока степен, без да има претенции за ясновидски способности. В древните окултни школи беше нещо съвсем обичайно тези две класи да са една до друга. Ясновидците приемаха съветите на неясновиждащите посветени. Това беше особено необходимо в случаи те, когато беше нужна висока степен на посвещение и висока степен на ясновидство, например при всичко, което се отнася до астрологията. Беше така, че тези, които искаха да изучат всестранно сложните закони на астрологията, по правило трябваше да се лишат от онова висше ясновидство, до което трябваше да достигне астралният ясновидец. Те се допълваха взаимно. Само в по-ново време, когато човекът вече мисли и чувства материалистично, трябва да разберем, че е невъзможно да отделим строго един от друг тези два клона, и затова от 14 век насам тази разлика между двете класи не се прави, така че учителят не посвещава никого без същевременно да му даде определена степен на ясновидство. По друг начин това не може да стане, тъй като не би могло да се съгласува с егоизма и липсата на доверие, които царят днес. Затова не се прави разлика между двете, тъй като хората днес не могат да бъдат несебични. Магьосникът се отличава както от ясновидеца така и от посветения. За

този, който сам е в състояние да вижда висшите светове, съвсем не означава че владее и употребява действащи в сетивния свят сили. Вярвате ли, че човек който в определена област е достигнал до знанието за съществуването на локомотиви и параходи веднага ще може да построи една подобна машина? Той може да ви разказва как изглеждат тези неща, но той няма да разбере веднага как да ги построи. Това, че ясновидецът гледа във висшите светове все още не означава, че разбира как да управлява и прилага силите, появяващи се в сетивния свят. Магьосник или адепт е едва този, който разбира как да употребява в света висшите сили, чиито израз е целият физически свят, който е способен да привлече за съвет не само физическите сили и мощи, когато се отнася до нещо от неговото действие, а да впрегне и висшите сили. В нашата епоха не е дреболия да си магьосник или адепт. Няма друга епоха в човешкото развитие, която да е толкова противопоставена на магьосничеството и адептството, както е нашата. Днес, при определени обстоятелства, най-добра служба на човечеството може да се окаже, ако човек се самоограничи върху разпространението на висши истини и - може би с кървящо сърце - дори в случаи, когато употребата на магически сили би била уместна, не ги прилага. Днешният обществен живот е толкова чужда на понятието магьосничество, че при някои обстоятелства след непосредствената употреба на магически сили, влиянието на висшите светове върху нашия би имало внезапен негативен ефект. Поради простата причина, че днес е невъзможна да се върви срещу потока на времето в света този, който има известен опит в боравенето със сили и освен това си е присвоил и механизма, трябва при определени случаи да си забранява употребата им. Магьосникът трябва да притежава не само ясновидски способности и посвещение, а и опит. За това става дума. Магьосникът трябва в продължение на дълъг период на отречение да изпълнява определени служения, той трябва да се упражнява. Само си представете, колко много неща можете да знаете, за които можете да разказвате, за които знаете нещо, дори и само във физическия свят, без да сте способни да ги приложите. Може да знаете свършено точно как е конструиран един локомотив, но без някой веднага да ви възложи да построите локомотив, защото той би рискувал да хвърли парите си на вятъра. Така е и на по-висшите нива. Упражнението прави магьосника, възприятията на висшите светове правят ясновидеца, знанието и прозрението на законите на висшите светове прави посветения.

В изминалите времена беше позволено някой да извършва някакво магическо действие, без да е в съответствие със световните водачи, със "световното правителство", което се нарича също великите майстори на така наречената бяла ложа. Всички окултни школи, всички изобщо същест-

вуващи школи и всяко поучение може да е само най-долното стъпало на висшето развитие, към него трябва да се насочват все по-високи и по-високи стъпала, до действителните ръководители на земното развитие. На най-високите стъпала се намират тези, които не само притежават мъдростта, а и управляват развитието на земята, които оставят мъдростта да се излее в земното развитие. Единствено те са способни да посочат дали едно отделно действие, в чиято основа лежат духовни сили пречи или не на общия поток. Ако строите къща и направите план за строежа, то всеки отделен работник трябва да работи в съответствие с този план. И ако се появи някой с хрумването да направи един прозорец не както е посочено в плана, то прозорецът може да е красив и голям, но цялата къща е нарушена. Ако някой желае да осъществи нещо в света чрез духовни сили, то може да е от голямо значение и да е грандиозно, но ако не се вписва в първоначалния план на земното развитие, ще наруши развитието и ще го върне далеч назад. Невъзможно е човек, неизползващ духовни сили да на руши плана на земното развитие. И защо? Защото по отношение на духовните сили това, което хората осъществяват в духовните светове без знанието си, се съотнася към тях така, както природните явления се отнасят към една къща. Това, което бурите, топлината или слънцето разрушават в къщата, трябва да се разруши, това е един естествен процес. Такова е и действието на тези, които нямат отношение към висшите светове. Действията на тези обаче, които имат някакво отношение с висшите светове, се отразяват като разбиването на някакъв предмет с чук, когато те не са в съгласие с духовния свят. Какво е необходимо за да се осъществи напредъкът на човешкия род? Ако се употребяват окултни сили е абсолютно наложително да се съхрани съгласието с централните духовни сили на света, и е абсолютно необходимо духовните си ли да не се дават в ръцете на никого, който не желае да съхрани тази връзка. С това е свързан фактът, че във всички истински окултни школи цари тайна относно съобщаването на окултни истини, и че тези тайни не се дават на никого, който не се задължи да запази връзката с водещите духовни същества. Възможността да знае за какво става дума е притежание единствено на "централното управление" на земята. Всеки, който желае да овладее духовни сили трябва да знае това. Ако някой неупълномощен съобщи нещо на друг, от което той да може да се противопостави на великия план на земното развитие, то това би бил първия вид черно-магическо действие. Затова в сила е принципът: първият акт на черна магия е издаването на окултни тайни. Бърборенето и изказването на окултни тайни е първата проява на черна магия, тъй като така вие ги предавате на този, който иска да се противопостави на централното управление на земното развитие, понеже вие не познавате връзката. Къде се проявява това, къ-

дето става реалност? Реалност придобива навсякъде, където окултните сили се впрягат в целите не на земното ръководство, а на някоя ограничена група, която не желае да има връзка с оказващото полза на човечеството ръководство. Ако например човек получи тези неща преди да е израснал над всички национални расови предразсъдъци, той ще ги употреби преди да има и представа, какво означава да бъдеш "човек без родина", тогава същото, което иначе представлява бялата магия ще премине в служба на черната. Съвсем същото. Ако това, което е пред назначено да служи на човечеството, се употреби за целите на една отделна раса, може би за да се превърне тази раса във владетел на света, то това е в огромен мащаб черна магия, тъй като не ще се осъществи нищо в съответствие с ръководството на земята. Първото изискване е: да бъдеш над всичко, което е свързано само с една част от човечеството. Това е първият принцип на днешния бял магьосник. Човек не може да се стреми към несебичност, но към любов към цялото човечество. Той може да разшири обхвата на любовта си. Може да стори това, и това е, за което се касае.

Често се случва хората да се опитват да постигнат нещо посредством някакви машинации, да достигнат нещо, което иначе никога не би могло да им бъде съобщено. Стигнахме до действителните методи, до машинациите, които е необходимо да се извършат, за да се стигне до овладяването на силите на черната магия. Това е нещо, което задължително трябва да се описва в детайл. Видяхте първото средство, първия път за овладяването на тези сили. Той е да ни се съобщи средството от призваните сили и същества. Какво всъщност представляват тези магически средства? Това са средствата, които ни позволяват да използваме духовните сили, за да въздействуваме върху сетивния свят, за да получаваме резултати и успехи тук. Такива средства са това. Но принципно няма други въздействия в сетивния свят освен изхождащите от духовния. Всички действия, успехи, актове в сетивния свят изхождат от духовните светове. Затова този, който желае да достигне тези неща не по правомерния път на бавното следване - с помощта на посветени или ясновидци, или дори адепти и магьосници - може да избере само един единствен път, който се състои в това, той да се обърне вместо към хората, които самите са възплъщения на повисши духовни същества, към самата природа и да се опита да разбере от нея начините, по които духовните сили се вливат в нея. Защото всичко, което присъествува в природата, произтича от духовните светове и ние бихме могли чрез определени машинации и действия да възприемем тези сили. И сега, в момента, в който не оставим природата да действа по отношение на това, което не знаем, а изпълним сами това, което желаем, не знаейки нищо, в този момент ние сме в състояние да добием сили от

областта на черната магия. Ако не желаем да достигнем до вътрешните сили на природата по пътя на мъдростта и провидението, и ако избягваме всичко, което се случва по силата на мъдростта и прозрението по пътя на развитието на вътрешните сили, а изберем други средства, то чрез тези различни средства ние вече се намираме на пътя на черно магическия ритуал, на черната магия.

Виждате ли, ако днес някой пожелае да стане черен магьосник той от самото начало би имал възможност да ползва огромен фонд, а ако носи заешко сърце, той би изпитвал огромен страх от всичко, което би могло да му се случи. Един такъв страх във вътрешността на човека е много добра изходна точка за черния магьосник, тъй като той не е нищо друго освен концентриран егоизъм. Предположете, че някой желае да се занимава в по-широк обхват с черномагическите изкуства. Той най-напред ще се огледа в света и ще потърси хора със заешки сърца. Защото този страхов фонд е едно добро средство, което може така да бъде преобразено и преоформено, че съответните страхливи хора да се сдобият с определени други сили, без да притежават нито знание, нито провидение, и то в една много по-голяма степен отколкото иначе човекът би ги притежавал. Какво трябва да направи един такъв фокусник за да може да се сдобие с тези изкуства. Най-напред е нужно да си оборудва лаборатория, в която ще дресира своите заешки сърца - говоря край но, но така ще ви стане най-бързо ясно - че те да се калят чрез средството, в продължение на дълго време да им се отрязва по едно парче жива плът и да гледат капещата кръв. Това, което заешките сърца носят като чувства на страх в себе си и което се изразява външно в една определена сила, може да бъде преобразувано в нещо обратно, ако човека се кали от рязането на жива плът. При човек, който не изпитва страх тази процедура не би донесла нищо.

Това е така да се каже А и Б, първото нещо, което се прави в черната магия. И когато то бъде направено, предишният страх ще се преобразува в сили, действително позволяващи на съответния човек да упражнява влияние върху околната си среда. И този, който има такива хора за помощници би бил способен да осъществи и най-отвратителните неща в света. Но който желае да стане велик черен магьосник без тези помощници прави понякога нещо съвсем различно. Такъв магьосник искаше някога да стане един човек от 15 век, Жил де Ре, наричан от профанния свят "рицарят Синя брада". Този човек се опита да се добере до огромни окултни сили, но не по правомерния начин на обучението, а като преобразува определени дълбоко скрити в себе си егоистични чувства. Същевременно той беше отличен наблюдател на самия себе си. Простете ми, че трябва да изрека една звучаща странно дума. Този мъж беше това, което може да се нарече "радикален християнски егоист" или "егоистичен

християнин". Такива хора са съществували и все още съществуват. Това са хора, които преди всичко разглеждат християнството като мост, по който се опитват да постигнат възможно повече за себе си, тъй като са наясно, че един добър християнин може да стигне далеч в блаженството. Посредством себепознанието той забеляза това в своята природа, и в момента, когато го забеляза, той вече знаеше най-доброто средство, чрез което то може да се преобрази в невероятни магически сили. Между другото рано беше сложен край на дейността му. Срещу него се прави процес, на който става ясно, че през 1432 човекът е започнал, за да развива специалните си окултни способности, да убива деца едно след друго. Той разглеждал погубването на живота като особено средство за присвояване знания от природата, които не е бил способен да достигне сам. Както се разбира на процеса за кратък период той е убил 800 деца. Сега тези от вас, които са чели романа на Мейбъл Колинс "Флита". Действителната история на една черна магьосница", ще разберат, защо в началото е описано убийство. То е част от това. Романът "Флита" е написан от някой, който знае тези неща. Това, към което се стремеше черната магьосница можеше да бъде постигнато единствено чрез намесата на едно убийство, което е поставено като изходна точка на романа.

А сега разгледайте внимателно тази история и си задайте въпроса, кое би могло да предпази повечето хора от процедурите, които ви описах и чрез които човек със сигурност може да бъде доведен до овладяването на черно магически сили. Егоизмът, той е едно много добро средство да се предпазим от тях. Не всеки би бил в състояние да се превъзмогне дотам, да си отреже парче жива плът. Повечето биха изпаднали в безсъзнание при този акт, а припадъкът не е нищо друго освен израз на себичността. Във физическото си въздействие това е едно добро средство човек да бъде възспрян от практикуването на черна магия. Трудно е човек да се превърне в Синята брада, повечето от хората са предпазени от своя здрав егоизъм. Той се проявява като една преграда срещу вживяването в средствата за постигане на черно магически сили.

Виждате ли, исках да ви опиша това, за да не говоря единствено с фрази. Не е в стила ми. Предпочитам да говоря за действителните факти. Исках да ви покажа в примери в какво се състои придобиването на маши нации в областта на черната магия. Издаването на окултни истини на профани е първият и най-прост на чин. Но един такъв акт, както ви го описах, спада към методите на обучение в черната магия, те са, така да се каже, А и Б. А ако ви разкажа това, което идва след азбуката, това по което кандидатите за черни магьосници се учат да "четат", то най-вероятно голяма част от тук присъстващите биха изпаднали в безсъзнание. Затова нека спрем на тази първа степен. Тези неща в никакъв случай не са нещо, с

което могат да се правят шеги, дори и с думи, те са нещо изключително сериозно. И те са - нещо, което хората не знаят - за огромно съжаление прекалено разпространени в света. Повечето хора не притежават нужната воля да се изправят лице в лице с действителното им разпространение. Развитието на тези неща е дълбоко свързано с цялото земно развитие, с развитието на една планета въобще, и ние можем да ги разберем едва когато получим истинска представа да факта, как влиянието на една планета духовно се пренася върху наследничката ѝ, върху следващата планета, както например от Луната върху Земята, и от Земята на нейния наследник Юпитер. Всички вие знаете, че земята се ръководи по опре делен начин от така наречената "бяла ложа", в която са събрани високоразвити хора-индивидуалности и индивидуалности от по-висш порядък. Какво правят те? Те работят, те ръководят земното развитие. По време на ръководството на земното развитие те работят по един строго определен план. Това действително е така, че по време на развитието на всяка планета от ръководещите сили се разработва един план. До като земята претърпява развитие, в бялата "ложка се " се разработва в детайли планът на Юпитер, който ще смени земята. Целият план се разработва в пълни подробности. И благоденствието на развитието се състои в това, че се действа в съгласие с този план. Ако едно планетарно развитие достигне своя край, когато нашата земя достигне края на планетарното си развитие, тогава и майсторите на мъдростта и на съзвучието на усещанията ще са привършили с плана, който разработват за Юпитер.

И сега, в края на развитието на една планета се случва нещо много изумително. Същевременно посредством една процедура този план се смалява и се размножава до безкрайност, като по този начин се получава ват безкрайно много екземпляри, но съвсем en miniature. Така беше и при Луната. И знаете ли какво беше разработено тогава от майсторите на мъдростта на Луната? Това бяха атомите, атомите на земята. А атоми те на Юпитеровото развитие са тези, чиито план се разработва на нашата планета от ръководещата "бяла ложа". Това е истинският атом, всички други приказки за атомите са нищо. Атома на една планета може да разпознае едва онзи, който види в него умаления план на развитието на планетата. Ако желаете да из учите постепенно атома, лежаш в основата на нашата планета, то за това в помощ ще ви се притекат пра вилата, изхождащи от великите магове на света. Ние разбира се можем да говорим за тези неща единствено в намеци, но поне можем да се запознаем с нещо, което ще ни даде понятие за това, за което става дума. Земята е съставена от тези свои атоми, и всяко едно същество, вие самите сте съставени от такива атоми. Поради това, че носите в себе си безкраен брой умалени планове на земната планета, които са били изработени по-рано,

вие са намирате в съгласие с цялото земно развитие. Този земен план може да бъде изработен на предхождащото Земята планетарно въплъщение, на Старата Луна, т.е. на планетата, която пред шестуваше Земята, единствено поради това, че в съзвучие с цялото планетарно развитие на Сатурн, Слънце, Луна и т.н., бяха проявили действията си ръководещи същества. Сега обаче е нужно да се даде на без крайното множество атоми това, което да ги приведе в правилно съотношение един към друг, което да ги подреди правилно. Това можеха да им дадат единствено ръководещите духове на Луната, като насочеха земното развитие в строго определени пътища. Пътищата, в които те бяха насочили земното развитие съм описвал често. Когато след Старата луна Земята отново излезе на преден план, тя все още не беше нашата днешна Земя. Тогава тя беше Земя плюс Слънце, плюс Луна. Те бяха едно небесно тяло. Така че ако вие смесите днешната земя с Луната и Слънцето и направите от всички тях едно тяло, ще получите това, което представляваше Земята в началото на развитието си. Най-напред от нея се отдели Слънцето и с него всички онези сили, които бяха твърде тънки за човека, твърде духовни, и под чието влияние той твърде бързо би се одухотворил. Ако човекът се беше намирал под влиянието единствено на силите, съдържащи се в това Слънчево-Лунно-Земно тяло, то той щеше да се одухотвори твърде бързо, той нямаше да може да се развие надолу да физическата материалност, и така нямаше да може да достигне до себесъзнанието, до Азовото съзнание, което трябваше да извоюва.

Всички вие знаете, че съществуват имагинативно познание и окултна писменост, [в която е изразено имагинативното познание]. Сега мога да ви приведа само два окултни знака. Ако разширим още разглеждане то, то би ни отвело твърде далече. Окултният знак за тези сили, които биха действували и биха давали на сока на цялото земно развитие ако Слънцето беше останало съединено със Земята, значи, окултният знак, който бе одухотворил земята прекалено бързо е следният: В този знак човек, който е окултен ученик, би разпознали силите, които биха довели човечеството бързо до духовността. Напротив, ако цялата Земя се беше отделила от Слънцето, но все още беше запазила в себе си Луната, щеше да настъпи много бързо вкостеняване и втвърдяване. Ако Земята беше запазила Луната в себе си, човечеството твърде бързо би се превърнало в един вид кукли - в марионетки. Те щяха да се потопят прекалено дълбоко в материята, както в другия случай прекалено бързо щяха да се одухотворят. И всички тези сили, които бяха извикани навън и които днес владеят от Луната и упражняват влиянието си върху Земята отвън, всички тези сили се изобразяват събирателно в този знак, който изглежда

като двойна кука. Това е знакът на животното или на агнето с два рога от Апокалипсиса.

Единият знак се казва Нахиел, другият - Сорат.тези два знака се наричат също знаци за демона на Земята. Всички онези сили, които черният магьосник придобива чрез толкова отвратителни методи, по окултен на чин водят до размножаване на Земята на силите, които принадлежат към демоничната природа и водят до втвърдяване на Земята. Ако много хора биха били черни магьосници, то резултатът щеше да бъде това, че Земята ще заприличва все повече на Луната, а посредством силите на бялата магия тя, ще става все по-подобна на Слънцето, на силите, които са в слънчевите лъчи.

До какво би довел един превес на черната магия на Земята? Ще доведе до втвърдяване на земното кълбо дотам, че Земята ще се превърне в Луна. Силите, които са били отпратени от Луната, които се развиха от субстанцията на Земята още се съдържат като заложиби в земните пластове. Наред със силите, които имат добрите заложиби да се превърнат в сили на Слънцето, все още съществуват и силите, предразположени да станат сили на Луната. Бялата магия ще приближава Земята все повече към природата на Слънцето. Силите на черната магия ще я приближават повече до лунната природа. С бялата магия трябва да бъде победено всичко, което, което не води към овладяването на духовните сили по пътя на просветлението, на мъдро стта. Тъй като посочените процедури и дейности не водят по пътя на мъдростта, на провидението, не водят чрез действително виждане към овладяването на духовни сили, а са откраднати от природата посредством машинации и процедури, целящи обсебването на сили без просветление. Така апокалиптичният печат действително е същевременно и знак за преодоляването на черната магия с помощта на бялата. Посредством човешките сили, които се преобразуват, от самия човек се раждат слънчеви сили, така че лунните си ли да му се подчинят.

Това е пътят, по който магьосникът трябва да поеме на нашата Земя. Тогава през деветте стъпала, за които ще разберете ако прочетете моята "Теософия", силите ще се превърнат в девет звезди. Така че, какво трябва да каже истинският черен магьосник на своя ученик? Много просто:

Презирай разума и всяко знание,
с което е човекът най-велик!
В магии празни имай упование,
от злия дух подкрепян всеки миг -
ще бъдеш във ръцете ми тогава!
Желания неудържимо го влекат
и буйно той напред се устремява,

и както вечно бърза в своя път,
прескача радостите на земята!
През празен, див живот ще броди с мен,
от пустота лъжлива заслепен,
във глад и жажда ще се мятат!
Когато устните му алчно просят,
пред тях храна и влага всуе ще се носят.
За малко свежест и прохлада
напразно ще се моли без покой!
И да не беше се предал на ада,
все пак загинал би накрая той!

За това става дума, дали да се тръгне по пътя на знанието или по друг начин към овладяването на духовни сили. За да се стигне до най-висшите нива на духовните сили обаче съвсем не е така просто. Лесно би било, невероятно лесно - и с това стигаме до една много субтилна част от една страна в развитието на човечеството и от друга на магията - лесно би било просто да се чака, докато всички хора станат способни да виждат правилно нещата, които трябва да видят преди да напреднат по пътя на магическото развитие. При определени обстоятелства това би било много лесно. Но тогава ходът на човешкото развитие ще се забави. По някакъв начин трябва да е възможно на човека да се даде правото самостоятелно да разпространява окултни истини - и в определен смисъл това е винаги част от разпространението на окултни сили - и да ги употребява така, че те да се намесват правомерно в света. Окултните истини и учения трябва да станат в по-голяма степен достъпни за хората, за да могат те самите да станат окултни учители.

Сега би могло да се запита: не е ли всеки, който разпространява окултни учения в определено отношение черен магьосник? - Изключително вярно е, че някой, който разпространява днес окултни учения може много лесно да се превърне в черен магьосник. Това се случва когато той е неспособен да разбере пълния обхват на въздействията на окултните си учения. Затова окултните школи трябва да носят отговорност за това, никой да не разпространява окултни учения, ако не е способен да обхване от гледна точка на собственото си развитие широтата и въздействието на окултните истини. Днес окултни учения могат да бъдат разпространявани като един ученик разкаже на друг или препише от него. Ако съответният човек желае да бъде ученик или последовател, то това е много добре, тъй като така той ще разпространява първоначалното, за което е чул. Но ако говорим за случая, когато някой разпространява самостоятелно окултни учения и дори намеси личната си преценка. Ако направи това, то той преди всичко трябва да се е погрижил предварително този човек

да притежава нужната зрялост, да разпространява самостоятелно окултни истини, и това не зависи от едно разумно обучение, а окултните школи го превръщат в зависещо от нещо съвсем друго, именно от това, как постепенно са се развили отделните членове на човека.

От съчинението "За възпитанието на детето" вие знаете, че при раждането на човека се ражда физическото тяло, до седмата година - етерното, до четиринадесетата - астралното тяло и до двадесет и първата Азът. Бихте могли да проследим нататък и ще видим, че в тридесет и петата година на човека, или казано по-точно - между тридесет и петата и четиридесетата, етерното и астралното тела на човека стигат до там, че той може да развие необходимото чувство за отговорност за разпространението на окултни истини. За това в окултните школи съществува строгият закон, че никой не бива да встъпва в тази дейност преди да е прекратил тази възраст. Това е същият закон, който е поставил и великият поет Данте в началото на своята "Божествена комедия": " Бе на попрището жизнено в средата, когато се изгубих в гората... " и т.н. Ако пресметнете: през 1300 Данте е бил на тридесет и пет години. Тогава през душата му преминават всички тези велики неща.

Това е един строг закон. Ако разгледате този закон и съобразите някои неща, които се случват в настоящето, то от тази гледна точка вие просто ще знаете, че много от това, което се разпространява не произлиза от духовни извори. Нито една окултна школа не допуска хората да разпространяват окултни истини преди да са достигнали до тази възраст. С това разбира се не се цели да се каже, че не може достатъчно рано да се започне с изучаването на нещо. Но за да се изяви човек като учител в окултизма, не може да започне прекалено късно. Много, много злини биха се избегнали ако хората действително познаваха с окултизма и строгите закони, които царят в него.

Това са неща, които трябва да се отбелязват във връзка с нелеката за разглеждане тема "Бялата и черната магия", и от която аз наистина казах само една много малка част. Ако доразвиете казаното днес от мен във вашите медитации и в една сериозна изследователска работа, то вие ще видите, че дори и в тези непълни насоки са дадени първите стъпки по някои пътеки за да се напредне в познанието. Преди всичко трябва да сте се убедили, че за неща като бялата и черната магия е невъзможно да се говори с тривиални понятия, че дори е нужно да се формулират нови такива, ако желаем да говорим за толкова висши или толкова отвратителни неща. Днес е важно тези неща да се знаят, тъй като в света има много неща, за които обикновения човек не знае нищо, но които трябва да знае, за да може да се спаси от влиянията на изкуството на магията.

Хората знаят по нещо, но го разглеждат като безобидно. А то съвсем не е безобидно.

При обсъждането на подобна тема можем да поставим само началото, и след това да напредваме все повече в тази област. Началото е направено най-добре, когато е събудено чувство за сериозността и значение то на едно такова нещо. Ако обясненията ми са били несъвършени поради малкото време, то аз се надявам нещо от тях да е преминало във вас, за да ви подбуди да гледате на нещата с най-голяма сериозност.

КРАЙ НА ПЪРВА ЧАСТ